

การบริหารองค์กรเพื่อการพัฒนาสังคมของมูลนิธิศรัทธาชนเพื่อการศึกษาและเด็กกำพร้า
Organization Administration in Social Development :
A Case Study of Shatthachon Foundation
for Education and Orphans

ขอติยะ หมุดตะเหล็ก
Kodiyah Mudtaleb

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการพัฒนาสังคม
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for the Degree of
Master of Arts in Social Development Administration
Prince of Songkla University

2560

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

การบริหารองค์กรเพื่อการพัฒนาสังคมของมูลนิธิศรัทธาชนเพื่อการศึกษาและเด็กกำพร้า
Organization Administration in Social Development :
A Case Study of Shatthachon Foundation
for Education and Orphans

ขอติยะ หมุดตะเหล็ก
Kodiyah Mudtaleb

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการพัฒนาสังคม
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for the Degree of
Master of Arts in Social Development Administration
Prince of Songkla University

2560

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

ชื่อวิทยานิพนธ์	การบริหารองค์กรเพื่อการพัฒนาสังคมของมูลนิธิศรัทธาชนเพื่อการศึกษา และเด็กกำพร้า
ผู้เขียน	นางสาวชอติยะ หมดตะเหล็บ
สาขาวิชา	การบริหารการพัฒนาสังคม

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก
คณะกรรมการสอบ

.....
 (ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นิเวศน์ อรุณเบิกฟ้า)   .....ประธานกรรมการ
 (ดร.ประจวบ ทองศรี)

.....กรรมการ
 (ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นิเวศน์ อรุณเบิกฟ้า)

.....กรรมการ
 (ดร.ณัฐ หลักชัยกุล)

.....กรรมการ
 (ดร.ตายุติน อูสมาน)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยนี้เป็นส่วนหนึ่ง
 ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการพัฒนาสังคม

.....
 (รองศาสตราจารย์ ดร.ธีระพล ศรีชนะ)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ขอรับรองว่า ผลงานวิจัยนี้เป็นผลงานจากการศึกษาวิจัยของนักศึกษาเอง และได้แสดงความขอบคุณบุคคลที่มีส่วนช่วยเหลือแล้ว

ลงชื่อ.....

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นิเวศน์ อรุณเบิกฟ้า)
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

ลงชื่อ.....

(นางสาวขอติยะ หมุดตะเหล็ก)
นักศึกษา

Prince of Songkla University
Pattani Campus

ข้าพเจ้าขอรับรองว่า ผลงานวิจัยนี้ไม่เคยเป็นส่วนหนึ่งในการอนุมัติปริญญาในระดับใดมาก่อนและ
ไม่ได้ถูกใช้ในการยื่นขออนุมัติปริญญาในขณะนี้

ลงชื่อ.....

(นางสาวขอติยะ หมุดตะเหล็ก)

นักศึกษา

Prince of Songkla University
Pattani Campus

ชื่อวิทยานิพนธ์	การบริหารองค์กรเพื่อการพัฒนาสังคมของมุสลิมอิศรัทธาชนเพื่อการศึกษาและเด็กกำพร้า
ชื่อผู้เขียน	นางสาวขอติยะ หมุดตะเหล็ก
สาขาวิชา	การบริหารการพัฒนาสังคม
ปีการศึกษา	2559

บทคัดย่อ

การศึกษา เรื่อง การบริหารองค์กรเพื่อการพัฒนาสังคมของมุสลิมอิศรัทธาชนเพื่อการศึกษาและเด็กกำพร้า มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาการบริหารองค์กรของมุสลิมอิศรัทธาชนเพื่อการศึกษาและเด็กกำพร้าตามหลักศาสนาอิสลามว่ามีความสอดคล้องกับหลักการบริหารองค์กรเพื่อสังคม พบว่า หลักการอิสลามพื้นฐานสามารถแบ่งออกเป็น 3 หลักการ คือ 1) หลักการศรัทธา 2) หลักการปฏิบัติ 3) หลักการทำความดี ตามบทบัญญัติว่าด้วยการมุ่งเน้นสร้างจิตสำนึกของการมีคุณธรรมหรือการทำความดีต่อเพื่อนมนุษย์อยู่ร่วมกันกับผู้อื่นในสังคม ตลอดจนการมุ่งเน้นการทำความดีต่อเพื่อนมนุษย์ไม่จำกัดศาสนา และมีการเผยแพร่ความรู้ทางวิชาการศาสนาตามท่านศาสดา รวมถึงหลักสำคัญอีกประการที่เกี่ยวข้องกับการช่วยเหลือเด็กกำพร้ามีบัญญัติปรากฏในคัมภีร์อัลกุรอาน เน้นหลักสำคัญด้านความเชื่อจิตวิญญาณว่าผู้ที่นับถือศาสนาอิสลามเชื่อว่าโลกหน้ามีจริงโลกแห่งการตอบแทนจากพระเจ้าผู้เป็นเจ้าของ มีความสอดคล้องกับหลักความรับผิดชอบต่อสังคม ด้านการสร้างจิตสำนึกขององค์กรการบริหารเพื่อประโยชน์ต่อผู้อื่นตั้งแต่ระดับครอบครัว ชุมชน และสังคม 2) เพื่อสำรวจความคิดเห็นของประชาชนในอำเภอเมือง จังหวัดปัตตานีที่มีต่อการบริหารองค์กรเพื่อสังคม ความคิดเห็นของประชาชนในอำเภอเมือง จังหวัดปัตตานีที่มีต่อการบริหารองค์กรเพื่อสังคม จากกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา 332 คน พบว่า ความคิดเห็นของประชาชนในอำเภอเมือง จังหวัดปัตตานีที่มีต่อการบริหารองค์กรเพื่อสังคม มี 2 ประเด็น ดังนี้ 1) ความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวคิดการบริหารองค์กรตามหลักการอิสลามที่เพื่อสังคมขององค์กร โดยภาพรวมอยู่ในระดับดี เมื่อพิจารณาระดับความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับแนวคิดการบริหารองค์กรตามหลักการอิสลามที่เพื่อสังคมขององค์กร พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบต่อสังคม มีความสำคัญต่อการช่วยเหลือสังคมมากที่สุด รองลงมา คือ ความรับผิดชอบต่อสังคม (CSR) และหลักการทำความดีแบบอิสลามมีผลต่อการพัฒนาสังคมในอนาคต 2) มุมมองการบริหารองค์กรเพื่อสังคมตามหลักความรับผิดชอบต่อสังคม (CSR) โดยภาพรวมอยู่ในระดับความคิดเห็นระดับดี รองลงมา คือ ดำเนินกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม และการมีส่วนร่วมของประชาชนแต่ละระดับ รองลงมา คือ การบริหารองค์กรที่มีไม่ได้หวังผลกำไรเพียงอย่างเดียวและน้อยที่สุด คือ การบริหารองค์กรตามกระบวนการไม่ส่งผลกระทบต่อพนักงาน ชุมชน สังคม 3) เพื่อหาแนวทางพัฒนาการบริหารองค์กรเพื่อสังคมของมุสลิมอิศรัทธาชนเพื่อการศึกษาและเด็กกำพร้าอย่างยั่งยืนต่อไป จากผลการศึกษา พบว่าสรุปแนวทางพัฒนาการบริหารองค์กรเพื่อสังคมของมุสลิมอิศรัทธาชนเพื่อการศึกษาและเด็กกำพร้าได้ออกเป็น 5 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านวางนโยบายและเป้าหมาย 2) ด้านการบริหารงานขององค์กร 3) ด้านการกำหนดภาระหน้าที่ของผู้ปฏิบัติงาน 4) ด้านการการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้ององค์กร 5) ด้านการเยียวยาฟื้นฟู ส่งกลับ และคืนสู่สังคม

Thesis Title	Organization Administration in Social Development : A Case Study of Shatthachon Foundation For Education and Orphans
Author	Miss Kodiyah Mudtaleb
Major Program	Social Development Administration
Academic Year	2016

ABSTRACT

This study is “Organization Administration in Social Development: A Case Study of Shatthachon Foundation For Education and Orphans” A study of administrative organization for social foundation of faith to the were,

1. to study the management organization of the foundation for education and orphans in the Islam that is consistent with the management of social enterprise. Found that the principles of Islam can be divided into 3 basic principles, 1) principles of faith, 2) principles of practice, 3) main good deed. According to the provision of the focus on creating consciousness of morality or related to mankind together with others in the society. As well as the focus on the good humanity without religion. And has published academic religion by the prophet. The main aspects related to help orphans prescribe appear know saddle. The main focus is the belief that the spirit that Islam believes that the world faces true return from God. Complying with the confiscation of sleep, social responsibility, the consciousness of enterprise management advantages to others, since the family level. Community and society.

2. to survey the opinions of people in Amphoe Mueang Pattani towards administration, Opinions of the people in the district. Pattani on Administration of social enterprise. From the 332 people found that the opinions of people in the district. Pattani on Administration of social enterprise. There are 2 issues as follows 1) comments on concepts of Islamic organizations according to do social organization. In overall level. When considering the opinions of the concept principle of Islamic Organization made social organization found that The majority opinion about the activities related to social responsibility. Is very important to the society the most, followed by social responsibility (CSR) and the principle did good deeds affecting social development in the future, Islamic 2) administration views social enterprise based on corporate social responsibility (CSR) in overall level feedback level.

3. to find the approach to the development of social enterprise management foundation of faith for education and children orphaned sustainably from samples. The result of study that the approach to the development of corporate social foundation for education and orphans have been divided 5 aspects. The following 1) the policy and target 2) administration of enterprise 3) the obligation 4) in the participation of related organizations. 5) in healing, rehabilitation, return and return to society.

Prince of Songkla University
Pattani Campus

กิตติประกาศ

ด้วยพระนามของอัลลอฮ์ ผู้ทรงกรุณา ปราณี ผู้ทรงเมตตาเสมอ ที่ทรงทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงเป็นไปตามเป้าหมายที่วางไว้ ซึ่งผู้ศึกษาด้วยความตั้งใจและมุ่งมั่นเพื่อให้วิทยานิพนธ์สำเร็จอย่างสมบูรณ์ ต้องขอขอบคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. นิเวศน์ อรุณเบิกฟ้า เป็นอย่างสูงที่ทำให้ความกรุณาเป็นที่ปรึกษาหลักตลอดการตรวจทาน พร้อมแนวทางแก้ไขข้อบกพร่อง ทำให้ผู้ศึกษาเกิดแนวทางในการคิดทำวิทยานิพนธ์ด้วยความสมบูรณ์ขอขอบคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอความสันติ ความจำเริญทุกๆ กิจกรรมงานของผู้บริหารและรวมถึงคณะกรรมการบริหารของมูลนิธิศรัทธาชนเพื่อการศึกษาและเด็กกำพร้า รวมถึงผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องการตอบคำถามสัมภาษณ์เชิงลึก และหน่วยงานต่างๆ ที่ให้ความร่วมมือในการเก็บข้อมูล ให้คำแนะนำช่วยเหลือด้านข้อมูล เอกสารเกี่ยวกับข้อมูลภาคสนามเป็นอย่างดี ซึ่งทำให้ได้ข้อมูลเป็นประโยชน์อย่างยิ่ง อันเป็นส่วนสำคัญที่ทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี สุดท้ายขอขอบคุณครอบครัวอันเป็นที่รักยิ่งของข้าพเจ้า และนายประสาท บุตรรักรักษ์ ผู้ที่เป็นแรงผลักดันอยู่เบื้องหลัง คอยเป็นกำลังใจให้เสมอ คอยอยู่เคียงข้างกันตลอดมา รวมถึง พี่ๆ เพื่อนๆ น้องๆ ทุกคนที่คอยให้กำลังใจซึ่งกันและกัน คอยสนับสนุนการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้มาโดยตลอด จึงขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้ และขอพระองค์อัลลอฮ์ทรงตอบรับการทำงานที่ดีของข้าพเจ้าและของท่าน และขอพระองค์ทรงโปรดประทานความเมตตา ปราณีให้ข้าพเจ้าและท่านให้อยู่ในแนวทางอันเที่ยงตรงด้วยเทอญ.....อามีน

ขออภัยะ หมุดตตะเหล็บ

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	(5)
ABSTRACT	(6)
กิตติกรรมประกาศ	(8)
สารบัญ	(9)
สารบัญตาราง	(11)
สารบัญภาพ	(12)
บทที่	
1 บทนำ	1
ที่มาและความสำคัญ	1
คำถามในการศึกษา	3
วัตถุประสงค์ในการศึกษา	3
ขอบเขตในการศึกษา	3
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	4
นิยามศัพท์เฉพาะ	4
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	6
แนวคิดเกี่ยวกับศาสนาอิสลาม	6
แนวคิดการบริหารในหลักการศาสนาอิสลาม	9
แนวคิดความรับผิดชอบต่อสังคมเพื่อความยั่งยืนขององค์กร (Corporate Social Responsibility: CSR)	12
แนวคิดการบริหารพัฒนาสังคม	16
แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาองค์กร	19
นโยบายและโครงสร้างหน้าที่ของมูลนิธิศรัทธาชนเพื่อการศึกษาและเด็กกำพร้า	21
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	25
กรอบแนวคิดในการศึกษา	28
3 วิธีการดำเนินการศึกษา	29
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา	29
วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล	30
ประชากรและกลุ่มเป้าหมาย	31
การวิเคราะห์ข้อมูล	32
4 ผลการสำรวจความคิดเห็นของประชาชน	33
5 ผลการศึกษาบริบทขององค์กร	46
6 สรุปอภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	55

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บรรณานุกรม	65
ภาคผนวก	68
ภาคผนวก ก	69
ภาคผนวก ข	88
ภาคผนวก ค	96
ภาคผนวก ง	99
ประวัติผู้เขียน	101

Prince of Songkla University
Pattani Campus

สารบัญตาราง

ตาราง		หน้า
1	จำนวนร้อยละของประชากรจำแนกตามเพศ, อายุ, สถานภาพ, ศาสนา, ระดับการศึกษา (สามัญ), ระดับการศึกษา (ศาสนา), และอาชีพ	33
2	ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของการทำงานเพื่อสังคม	35
3	สรุปความรู้ความเข้าใจจากผู้ตอบแบบสอบถาม	37
4	ระดับความรู้ความเข้าใจความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการอิสลามทำความดีเพื่อสังคมและความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กร	40
5	ความคิดเห็นเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กรที่มีการบริหารตามหลักอิสลาม	41
6	มุมมองการบริหารตามหลักความรับผิดชอบต่อสังคม (CSR) และประเด็นปัญหาทางสังคม	42

Prince of Songkla University
Pattani Campus

สารบัญภาพ

ภาพประกอบ	หน้า
1 การบริหารจัดการแบบอิสลามขององค์กร	11
2 โครงสร้างการบริหารของมูลนิธิศรัทธาชนเพื่อการศึกษาและเด็กกำพร้า	24
3 กรอบแนวคิด	28
4 การประชุมสรุปผลการปฏิบัติงานประจำปีของมูลนิธิศรัทธาชนเพื่อการศึกษาและเด็กกำพร้า	89
5 การประชุมเครือข่ายของมูลนิธิศรัทธาชนเพื่อการศึกษาและเด็กกำพร้า	89
6 กิจกรรมบรรยายธรรมสัจจของมูลนิธิศรัทธาชนเพื่อการศึกษาและเด็กกำพร้า	90
7 การประชาสัมพันธ์โครงการผ่านรายการโทรทัศน์ยามตีมิทวิของมูลนิธิศรัทธาชนเพื่อการศึกษาและเด็กกำพร้า	90
8 การส่งเสริมอาชีพให้แก่ครอบครัวเด็กกำพร้าของมูลนิธิศรัทธาชนเพื่อการศึกษาและเด็กกำพร้า	91
9 การส่งเสริมอาชีพให้แก่ครอบครัวเด็กกำพร้าของมูลนิธิศรัทธาชนเพื่อการศึกษาและเด็กกำพร้า	91
10 โครงการสายใยแห่งความอาทรการเยี่ยมบ้านครอบครัวเด็กกำพร้าของมูลนิธิศรัทธาชนเพื่อการศึกษาและเด็กกำพร้า	92
11 โครงการสายใยแห่งความอาทรการเยี่ยมบ้านครอบครัวเด็กกำพร้าของมูลนิธิศรัทธาชนเพื่อการศึกษาและเด็กกำพร้า	92
12 การมอบทุนการศึกษาของมูลนิธิศรัทธาชนเพื่อการศึกษาและเด็กกำพร้า	93
13 การมอบทุนการศึกษาของมูลนิธิศรัทธาชนเพื่อการศึกษาและเด็กกำพร้า	93
14 กิจกรรมอบรมค่ายฤดูร้อนของมูลนิธิศรัทธาชนเพื่อการศึกษาและเด็กกำพร้า	94
15 กิจกรรมอบรมค่ายฤดูร้อนของมูลนิธิศรัทธาชนเพื่อการศึกษาและเด็กกำพร้า	94
16 การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย	95
17 การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย	95
18 จังหวัดปัตตานี	97
19 แผนที่อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี	98

บทที่ 1

บทนำ

ปัญหาและความเป็นมาของปัญหา

แนวคิดเกี่ยวกับหน้าที่มีต่อสังคมและบทบาทขององค์กรธุรกิจได้เปลี่ยนแปลงไป นับตั้งแต่ปี 1960 เป็นต้นมา สังคมได้เริ่มตระหนักถึงผลกระทบในทางลบที่เกิดจากการดำเนินธุรกิจอุตสาหกรรมแบบดั้งเดิม ซึ่งได้ส่งผลกระทบต่อสังคม เช่น ภาวะโลกร้อนที่กำลังเกิดขึ้นในยุคเริ่มต้น ศตวรรษที่ 21 โดยมีการออกกฎหมายหรือข้อบังคับขึ้นมาเพื่อจำกัดกิจกรรมต่างๆ ขององค์กรธุรกิจ ที่เป็นอันตรายต่อสิ่งแวดล้อมส่วนของผู้บริโภคเองก็ได้ให้คุณค่าแก่องค์กรธุรกิจที่มีชื่อเสียงในทางที่ดี เป็นองค์กรที่มีการแสดงความช่วยเหลือหรือความร่วมมือเพื่อพัฒนาสังคม และความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กร (Corporate Social Responsibility: CSR) เป็นเรื่องที่มีการพัฒนามานานแล้ว หากยังไม่มีคำนิยามที่ใช้และเป็นที่ยอมรับโดยทั่วไป หลายคนได้ทำการพิจารณาว่า ความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กรธุรกิจเป็นวิธีการที่องค์กรธุรกิจ จะมีสิ่งตอบแทนคืนกลับสู่สังคมหรือเป็นวิธีการอุทิศตนในการที่จะพัฒนาเศรษฐกิจและคุณภาพชีวิตของพนักงานภายในองค์กร ชุมชนท้องถิ่นและสังคม (สถาบันธุรกิจเพื่อสังคม, 2550)

หลักความรับผิดชอบต่อสังคมแบบสากลที่นำมาใช้บริหารองค์กรเพื่อสู่ความสำเร็จยังมีการบริหารองค์กรเพื่อสังคมที่ใช้แนวทางหลักบทบัญญัติอิสลาม เพื่อให้การบริหารจัดการทางศาสนามีเป้าหมายเพื่อสังคม ช่วยเหลือสังคม ช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาสทางสังคม ตามหลักการบริหารจัดการอิสลามถูกต้องตามหลักศรัทธา ซึ่งการบริหารจัดการในอิสลามมีลักษณะพิเศษหลายประการ ได้แก่ การบริหารจัดการในอิสลามได้ให้ความสนใจต่อการบริหารจัดการทุกๆ ด้าน ไม่ว่าจะอยู่ในรูปแบบของปัจจัยภายในขององค์กรหรือปัจจัยภายนอกองค์กร ตลอดจนทางด้านจริยธรรมของคณงานและวิถีชีวิตของตนเองและสังคม การบริหารจัดการในอิสลามได้บรรจุคุณค่าของสังคมดังกล่าวถือเป็นความจำเป็นอย่างยิ่ง และมีอิทธิพลต่อจริยธรรม การบริหารจัดการและการปกครองในอิสลาม

การบริหารจัดการในอิสลาม ประกอบด้วย คุณลักษณะเฉพาะ ได้แก่

1. การบริหารจัดการในอิสลามมีความผูกพันกับปรัชญาสังคม และมีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับจริยธรรม และคุณค่าของสังคม
2. การบริหารจัดการในอิสลามจะมองถึงการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ รวมทั้งการให้บริการเพื่อตอบสนองความต้องการทางกายภาพของปัจเจกบุคคลทุกคน (การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและวัตถุ)
3. บังคับให้ความสำคัญต่อการเป็นมนุษย์และจิตใจและให้เกียรติมนุษย์ ในฐานะเป็นผู้ที่มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการความสามารถที่ตนมีอยู่ไม่ว่าความสามารถทางด้านสติปัญญา ร่างกาย และจิตใจ (การเปลี่ยนแปลงของตัวบุคคล)
4. การบริหารจัดการตามหลักอิสลาม มีความสำคัญต่อระเบียบวินัย และกำหนดภาระหน้าที่ความรับผิดชอบต่อโครงสร้างการบริหารองค์กร ซึ่งการปฏิบัติงานของผู้รับผิดชอบแต่ละหน้าที่

ต้องเน้นหลักสำคัญของการดำเนินงานอย่างมีคุณภาพ จะตระหนักถึงหลักสำคัญของการปฏิบัติตามความเปลี่ยนแปลงทางด้านจริยธรรม คุณธรรม และกฎระเบียบ หลักศรัทธาของศาสนาอิสลามดังที่กล่าวเป็นหลักการขั้นพื้นฐาน ที่จำเป็นสำหรับผู้นับถือศาสนาอิสลาม ทุกคนต้องปฏิบัติและมีอยู่ในดวงจิตของตน ซึ่งเป็นหน้าที่เฉพาะตัวของผู้ที่นับถือศาสนาอิสลามแต่ละคน ปฏิบัติหลักจากข้างต้นครบถ้วนแล้ว หน้าที่อันดับต่อมา คือ การศรัทธาเน้นกระทำความดีที่เกี่ยวข้องกับบุคคลอื่น หรือที่เรียกว่า "หลักธรรมทางสังคม" ซึ่งมุ่งเน้นการอยู่ร่วมกัน โดยเฉพาะการเป็นผู้ให้มากกว่าผู้รับ รู้จักช่วยเหลือซึ่งกันและกัน มีหลักคุณธรรมต่อเพื่อนมนุษย์ด้วยกัน จากคำสอนนั้นก่อให้เกิดกลุ่มมุสลิมที่มีหลักศรัทธาและอุดมการณ์เดียวกัน มีความคิดเห็นร่วมกันที่จะเป็นส่วนหนึ่งการช่วยเหลือชุมชนที่อาศัยใกล้เคียง ตัวอย่างเช่น มีการก่อตั้งชมรมที่จะช่วยเหลือเด็กกำพร้า เพราะการที่ครอบครัวขาดเสาหลัก ก็จะมีผลต่อการดำเนินชีวิตของครอบครัวเด็กกำพร้า รายได้ไม่เพียงพอ ไม่มีอาชีพที่มั่นคงสำหรับการเลี้ยงดูเด็กกำพร้า ไม่มีทุนสนับสนุนด้านการศึกษา และเด็กกำพร้าที่ขาดการดูแลการดำเนินชีวิตของเด็กกำพร้า นั้นส่งผลให้เกิดปัญหาทางสังคม หากเราไม่ช่วยกันตั้งแต่ชุมชน เมื่อเข้าสู่สังคมอาจส่งผลให้เกิดความรุนแรง ยาเสพติด อาชญากรรม ที่เป็นประเด็นสำคัญทางสังคมและต้องให้การช่วยเหลือและสนับสนุน เกื้อกูลกันอย่างจริงจัง (อิบราเฮม ฌรงค์รักษาเขต, 2548)

หลักการศรัทธาข้างต้นจึงมีการก่อตั้งมูลนิธิศรัทธาชนเพื่อการศึกษาและเด็กกำพร้า เป็นองค์กรเอกชนสาธารณกุศลด้านสังคมสงเคราะห์ที่ผู้่อ่นแอ ช่วยเหลือหญิงหม้าย และเด็กกำพร้าตามหลักการอิสลามกำหนดไว้ในบทบัญญัติอิสลาม เริ่มมีการรวมกลุ่มของผู้สูงอายุที่มีจิตใจศรัทธาในชุมชนที่มีจิตอาสาและเจตนารมณ์เดียวกัน ของการช่วยเหลือเด็กกำพร้าที่ต้องการช่วยเหลือ การสนับสนุนต่างๆ จึงก่อให้เกิดชมรมในชุมชนเล็กๆ ตามมัสยิดใกล้เคียงยามมีเวลาร่วมกันหลังจากการละหมาดและมีกิจกรรมพบปะกันเป็นประจำ หลังจากนั้นก็เริ่มขยายเครือข่าย และมีสมาชิกเพิ่มจำนวนมากขึ้น ต่อมาได้มีการจดทะเบียนเป็นองค์กรที่ช่วยเหลือสังคมอย่างเป็นทางการ และมีการตั้ง ชื่อว่า มูลนิธิศรัทธาชนเพื่อการศึกษาและเด็กกำพร้า จนถึงปัจจุบัน และเป็นองค์กรที่ช่วยเหลือหญิงหม้าย เด็กกำพร้า ผู้ด้อยโอกาส ผู้่อ่นแอทางสังคม มีเป้าหมายขององค์กรมุ่งหวังที่จะเป็นองค์กรมุสลิมด้านสาธารณกุศลเพื่อช่วยเหลือเด็กกำพร้า และหญิงหม้ายในประเทศไทยที่มีการบริหารจัดการตามหลักการอิสลามอย่างเคร่งครัด จะมีการสนับสนุนและช่วยเหลือหลักทางการศึกษา ส่งเสริมอาชีพ การพัฒนาจิตใจเน้นคุณธรรม และเป็นเพื่อนร่วมคิดให้กำลังใจแก่เด็กกำพร้า การบริหารงานของมูลนิธิศรัทธาชนฯ ได้รับความเชื่อมั่นจากประชาชนเพื่อเป็นสื่อกลางการช่วยเหลือเด็กกำพร้า ช่วยเหลือด้านการศึกษา การพัฒนาคุณภาพชีวิต สนับสนุนทุนการศึกษา การเยี่ยมเยียนช่วยเหลือ หรือฝึกอาชีพสามารถพึ่งพาตนเอง และต้องการกำหนดทิศทางการดำเนินงานเตรียมความพร้อมการเจริญเติบโต รวมถึงการสร้างระบบเครือข่ายของภูมิภาคต่างๆ ที่พร้อมต่อการเปลี่ยนแปลงตามสถานการณ์ และองค์กรจะประสบความสำเร็จตามเป้าหมายของมูลนิธิศรัทธาชนฯ อยู่ในกรอบหลักการอิสลามคุณธรรมจริยธรรมที่ถูกต้องตามหลักการอย่างแท้จริง สามารถควบคุมดูแลให้มีการพัฒนาองค์กรตามหลักศาสนาอิสลามสู่ความเป็นสากล (ศิริน กุสลาณภาพ, 2542)

จากเหตุผลดังกล่าวผู้ศึกษาให้ความสนใจศึกษาแนวทางการบริหารของมูลนิธิศรัทธาชนเพื่อการศึกษาและเด็กกำพร้า ตามหลักการอิสลามว่ามีความสัมพันธ์กับหลักการบริหารองค์กรเพื่อสังคมอย่างไร รวมทั้งสำรวจความคิดเห็นของประชาชนในอำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี ที่มีต่อการบริหารองค์กร

เพื่อสังคมของมูลนิธิศรัทธาชนเพื่อการศึกษาและเด็กกำพร้า อันจะเป็นแนวทางการพัฒนาการบริหารองค์กรต่อไป

คำถามในการศึกษา

1. การบริหารองค์กรเพื่อสังคมของมูลนิธิศรัทธาชนเพื่อการศึกษาและเด็กกำพร้า ตามหลักศาสนาอิสลามว่าสัมพันธ์กับหลักการบริหารองค์กรเพื่อสังคม เป็นอย่างไร
2. สำรวจความคิดเห็นของประชาชนในอำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี ที่มีต่อการบริหารองค์กรเพื่อสังคมของมูลนิธิศรัทธาชนเพื่อการศึกษาและเด็กกำพร้า ว่าเป็นอย่างไร
3. แนวทางพัฒนาการบริหารองค์กรเพื่อสังคมของมูลนิธิศรัทธาชนเพื่อการศึกษาและเด็กกำพร้าให้มีความมั่นคง ควรทำอย่างไร

วัตถุประสงค์ในการศึกษา

1. เพื่อศึกษาการบริหารองค์กรของมูลนิธิศรัทธาชนเพื่อการศึกษาและเด็กกำพร้า ตามหลักศาสนาอิสลามว่าสัมพันธ์กับหลักการบริหารองค์กรเพื่อสังคม
2. เพื่อสำรวจความคิดเห็นของประชาชนในอำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี ที่มีต่อการบริหารองค์กรเพื่อสังคมของมูลนิธิศรัทธาชนเพื่อการศึกษาและเด็กกำพร้า
3. เพื่อหาแนวทางพัฒนาการบริหารองค์กรเพื่อสังคมของมูลนิธิศรัทธาชนเพื่อการศึกษาและเด็กกำพร้าอย่างยั่งยืน

ขอบเขตในการศึกษา

ในการศึกษาการบริหารองค์กรเพื่อการพัฒนาสังคมของมูลนิธิศรัทธาชนเพื่อการศึกษาและเด็กกำพร้า ผู้ศึกษาได้กำหนดขอบเขต ดังนี้

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา
  - 1.1 แนวคิดหลักการอิสลาม
  - 1.2 แนวคิดการบริหารจัดการในศาสนาอิสลาม
  - 1.3 แนวคิดความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กร
  - 1.4 แนวคิดการบริหารพัฒนาสังคม
  - 1.5 แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาองค์กร
2. ขอบเขตด้านประชากร
  - 2.1 การศึกษาเชิงปริมาณกำหนดประชาชนในอำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี จากวิธีการสุ่มตัวอย่างใช้สูตร Taro Yamane (สุวิมล ติรภานนท์, 2555) ได้ตัวอย่างจำนวน 332 คน จำนวนประชากรทั้งหมดจำนวน 102,025 คน (สำนักงานจังหวัดปัตตานี, 2556)

2.2	การศึกษาเชิงคุณภาพสัมภาษณ์ผู้มีส่วนได้ส่วนเกี่ยวข้องกับมูลนิธิศรัทธาชนฯ	
2.2.1	คณะกรรมการผู้บริหารและผู้บริหาร	จำนวน 4 คน
2.2.2	ผู้ปฏิบัติงานของมูลนิธิศรัทธาชนฯ	จำนวน 3 คน
2.2.3	เด็กกำพร้าที่อยู่ในการดูแลของมูลนิธิศรัทธาชนฯ	จำนวน 3 คน
	รวมทั้งหมด	10 คน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เข้าใจถึงหลักการทางศาสนาเกี่ยวข้องกับการบริหารองค์กร เพื่อสังคมของมูลนิธิศรัทธาชนเพื่อการศึกษาและเด็กกำพร้า
2. ทราบความคิดเห็นของประชาชนในอำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี ที่มีต่อเด็กกำพร้าและการบริหารองค์กรเพื่อสังคมของมูลนิธิศรัทธาชนเพื่อการศึกษาและเด็กกำพร้า
3. เกิดแนวทางการพัฒนาการบริหารองค์กรเพื่อสังคมของมูลนิธิศรัทธาชนเพื่อการศึกษาและเด็กกำพร้าภายใต้ฐานการศึกษา

นิยามศัพท์เฉพาะ

มูลนิธิ หมายถึง องค์กรที่จัดตั้งใช้ชื่อมูลนิธิศรัทธาชนเพื่อการศึกษา และเด็กกำพร้าผู้อ่อนแอและเด็กยากจน ที่ต้องการความช่วยเหลือและส่งเสริมสังคมโดยให้การสนับสนุนด้านการศึกษา รวมทั้งด้านปัจจัยสี่ของเด็กกำพร้าและครอบครัวเด็กกำพร้า ส่งเสริมพัฒนาอาชีพปลูกฝังคุณธรรมด้านศาสนาอิสลามและดำเนินการเพื่อสาธารณประโยชน์ โดยร่วมมือกับองค์กรการกุศลอื่นๆ ทั้งในประเทศและต่างประเทศ

หลักการอิสลาม หมายถึง หลักการศรัทธาที่กำหนดให้ผู้ที่นับถือศาสนาอิสลามตามข้อบังคับหลักศรัทธา ที่บัญญัติว่าด้วยหลักคุณธรรมหรือหลักความดี อันเป็นการกำหนดไว้ว่าสิ่งใดที่ดีควรปฏิบัติ ควรส่งเสริม และสิ่งใดเป็นความชั่วที่ไม่ควรปฏิบัติ แต่ควรละเว้นให้ห่างไกล ต้องดำเนินชีวิตอยู่บนหลักคำสอนอย่างเคร่งครัดอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม มุ่งเน้นการทำความดีกับผู้อื่น ช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์ไม่จำกัดศาสนาด้วยกันในสังคมตลอดจนมีต้นแบบที่สำคัญในประวัติศาสตร์อิสลามจากท่านศาสดา

การบริหารองค์กรเพื่อสังคม หมายถึง การจัดการด้วยหลักการบริหารองค์กร ที่มีเป้าหมายชัดเจน ได้แก่ วิสัยทัศน์ พันธกิจ การวางนโยบาย โครงสร้างการบริหารงาน ปรับเปลี่ยนเป้าหมายไปตามสถานการณ์ปัจจุบัน ตลอดจนการแก้ไขปัญหา มุ่งเน้นพัฒนาเศรษฐกิจ ชุมชน สังคม และสิ่งแวดล้อม และการดำเนินกิจการขององค์กรที่มีหลักการตามอิสลามและแนวทางการปฏิบัติงานของผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงานร่วมกัน จึงมีการกำหนดตามเป้าหมายการทำงานภายในและภายนอกองค์กร เน้นหลักสำคัญต้องมีความโปร่งใส การตรวจสอบได้ มีคุณธรรมและจริยธรรม มุ่งเน้นการทำงานเป็นทีมอำนาจการตัดสินใจขึ้นอยู่กับทุกคนที่มีส่วนเกี่ยวข้องจะศึกษาเฉพาะองค์กรเพื่อสังคมของมูลนิธิศรัทธาชนเพื่อการศึกษาและเด็กกำพร้าเท่านั้น

ประชาชน หมายถึง ผู้ที่นับถือศาสนาอิสลามอาศัยตั้งถิ่นฐานอยู่ในเขตพื้นที่อำเภอเมืองจังหวัดปัตตานี ผู้ที่มีความเข้าใจเพื่อสังคม จะมีการรับรู้ข่าวสารด้านกิจกรรม ด้านสาธารณประโยชน์ทางสังคม และการดำเนินงานของมูลนิธิศรัทธาชนเพื่อการศึกษาและเด็กกำพร้า

ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง หมายถึง คณะกรรมการและผู้บริหารในการวางแผนการดำเนินงานของมูลนิธิศรัทธาชนฯ สู่เป้าหมายขององค์กร และผู้บริจาคที่ช่วยเหลือด้วยการบริจาคสนับสนุนแก่องค์กร และผู้ปฏิบัติงานภายในองค์กรที่มีหน้าที่ ตามความรับผิดชอบในส่วนต่างๆ รวมถึงเด็กกำพร้าที่อยูในการดูแลของมูลนิธิศรัทธาชนเพื่อการศึกษาและเด็กกำพร้า

แนวทางการพัฒนา หมายถึง การจัดการองค์กรโดยใช้หลักความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กรและหลักการบริหารแบบหลักการศาสนาอิสลามเพื่อเป็นแนวทางดำเนินการพัฒนาองค์กรเพื่อสังคมของมูลนิธิศรัทธาชนเพื่อการศึกษาและเด็กกำพร้า

Prince of Songkla University
Pattani Campus

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษา เรื่อง การบริหารองค์กรเพื่อการพัฒนาสังคมของมุสลิมอิศรัทธาชนเพื่อการศึกษา และเด็กกำพร้า ครั้งนี้ผู้ศึกษาได้ศึกษา แนวคิด งานวิจัย เอกสาร ที่เกี่ยวข้องและข้อมูลอื่นๆ ที่นำไปสู่ การศึกษาตามลำดับ ดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับหลักการอิสลาม
2. แนวคิดการบริหารจัดการในศาสนาอิสลาม
3. แนวคิดความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กร
4. แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาสังคม
5. แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาองค์กร
6. นโยบายและโครงสร้างหน้าที่ของมุสลิมอิศรัทธาชนเพื่อการศึกษาและเด็กกำพร้า
7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
8. กรอบแนวคิดในการศึกษา

1. แนวคิดเกี่ยวกับหลักการอิสลาม

ศาสนาอิสลามเป็นศาสนาที่นับถือพระเจ้าองค์เดียว โดยพระเจ้าในศาสนาอิสลามนั้น คือ อัลลอฮ์ (ช.บ.) สำหรับศาสดาของศาสนาอิสลามนั้นมีนามว่า มุฮัมมัด (ช.ล.) ผู้เป็นดั่งแบบอย่าง หรือแบบฉบับในการปฏิบัติตนของผู้นับถือศาสนาอิสลาม หรือมุสลิม ซึ่งมีความหมายว่าผู้ที่นอบน้อม ยอมตน ต่อพระประสงค์ของอัลลอฮ์ (ช.บ.) มีอัลกรุอันเป็นคัมภีร์ที่เปรียบเสมือนธรรมนูญสูงสุดของ ชีวิต ซึ่งได้รับการแปลจากภาษาอาหรับเป็นต้นฉบับให้เป็นภาษาต่างๆ มากมาย เช่น ภาษาอังกฤษ ภาษา馬來ย ทั้งภาษามาเลเซีย ภาษามลายูอินโดนีเซีย ภาษาฝรั่งเศส ภาษาตุรกี ภาษาเกาหลี ภาษาบอสเนีย ภาษาจีน ภาษาญี่ปุ่นและภาษาไทย เป็นต้น (อาลัม อิบรอฮิม, 2554)

1.1 ความหมายของศาสนาอิสลาม

ศาสนาอิสลาม หมายถึง ความสันติ ความสงบสุขพร้อมยอมรับทั้งร่างกาย วาจา และจิตใจ ต่อพระเจ้า (อัลลอฮ์) และยังหมายถึง การยอมรับ กฎระเบียบ และหลักการ ที่พระเจ้าเป็นเจ้าของ กำหนดเพื่อปฏิบัติสำหรับผู้ที่นับถือศาสนาอิสลาม (บุครี บินรามัน และบุคอรี มุสลิม, 2521)

อิสลาม หมายถึง กลุ่มหลักธรรม คำสอนต่างๆ ที่อัลลอฮ์ทรงดลใจมายังท่านนบี มีผู้นำของมนุษยชาติเพื่อเรียกร้องไปสู่การให้เอกภาพแด่อัลลอฮ์ การน้อมนำต่อข้อชี้ขาดของพระองค์ (เชค ไชยยิด อัศฮาบิก, 2558)

อัลอิสลาม หมายถึง การสวามิภักดิ์อย่างบริบูรณ์แด่อัลลอฮ์พระเจ้า ด้วย การปฏิบัติตามคำบัญชาของพระองค์ จะทำให้มนุษย์ได้พบกับสันติภาพทั้งในโลกนี้และโลกหน้า และ ศาสนาอิสลามเป็นศาสนาของมนุษยชาติตลอดกาล ตั้งแต่แรกเริ่มของการกำเนิดของมนุษย์จนถึงปัจจุบัน และอนาคต (สถาบันเผยแพร่ข้อมูลอาลุลบัยต, 2554)

จากความหมายสรุปว่า ศาสนาอิสลามเป็นศาสนาแห่งความสันติ ความสงบสุข ยอมรับทั้งร่างกาย วาจา และจิตใจ ต่อพระผู้เป็นเจ้า (อัลลอฮ์) ซึ่งมีกฎระเบียบข้อบังคับตามหลักการ จะยึดหลักคำสอนที่บัญญัติไว้ในคัมภีร์อัลกุรอาน และมีความเชื่อในพระผู้เป็นเจ้า (อัลลอฮ์ (โดยมีท่านเป็นศาสดา (ผู้เผยแพร่วางศาสนาสู่ประชาชาติที่นับถือศาสนาอิสลาม)

1.2 องค์ประกอบของหลักการศาสนาอิสลาม

1.2.1 ประการแรกหลักการศรัทธา (อิหม่าน) ประกอบด้วย 6 หลักศรัทธา

1.2.1.1 หลักศรัทธาต่อพระผู้เป็นเจ้า

1.2.1.2 ศรัทธาต่อมาลาอิกะห์ของพระผู้เป็นเจ้า

1.2.1.3 ศรัทธาต่อคัมภีร์อัลกุรอาน

1.2.1.4 ศรัทธาต่อศาสนทูต

1.2.1.5 ศรัทธาต่อวันสิ้นโลก (อาคีรัต)

1.2.1.6 ศรัทธาต่อการกำหนดสถานะของพระผู้เป็นเจ้าองค์

1.2.2 ประการสองหลักการปฏิบัติ (อิสลาม) ประกอบด้วย 5 ประการ

1.2.2.1 การกล่าวคำปฏิญาณ “ไม่มีพระเจ้าอื่นใดที่ต้องเคารพสักการะ นอกจากพระผู้เป็นเจ้า (อัลลอฮ์) และฉันขอปฏิญาณว่า ท่านนบีมุฮัมมัดเป็นรَسُولของอัลลอฮ์”

1.2.2.2 การละหมาด 5 เวลา ในแต่ละวัน

1.2.2.3 การถือศีลอดในเดือนรอมฎอนของทุกปี

1.2.2.4 จ่ายซากาต

1.2.2.5 ประกอบพิธีฮัจญ์สำหรับผู้ที่มีความสามารถ

1.2.3 ประการสุดท้ายหลักคุณธรรม (เฮียะฮาน) หมายถึง การกระทำความดี ทุกอย่างการกระทำบนโลกนี้เปรียบเสมือนพระผู้เป็นเจ้า (อัลลอฮ์) มองเห็นมนุษย์และมนุษย์ก็เห็น พระผู้เป็นเจ้าในการกระทำความดีต่างๆ มีหลักคุณธรรมเป็นหลักคำสอนที่สนองต่อเนื่องจากหลักการ ศรัทธาและหลัก การปฏิบัติ เพราะการสร้างคุณธรรมสูงสุดให้เกิดขึ้นมีสามัญสำนึกของมนุษย์ จะต้องผ่านการดำเนินชีวิตของผู้ที่นับถือศาสนาอิสลามตามหลักการศรัทธาและหลักการปฏิบัติอย่างครบถ้วนสมบูรณ์ แบบเสียก่อนมิฉะนั้นคุณธรรมทางใจจะไม่สามารถเกิดขึ้นได้ และเน้นคุณลักษณะการทำความดีนั้นต้องมีต่อเพื่อนมนุษย์ด้วยกัน ตลอดจนการอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างสงบสุข (อิบราฮีม ณรงค์รักษาเขต, 2548)

จากแนวคิดหลักการอิสลามสามารถสรุปได้ว่า จากหลักการศรัทธาศาสนาอิสลาม ทั้ง 3 หลักการ ผู้ที่นับถือศาสนาอิสลามทั้งที่สืบทอดจากบิดามารดาแต่เดิม หรือเพิ่งเข้ารับ อิสลามใหม่ก็ตามจะต้องศึกษาให้เข้าใจโดยทอ้งแท้ สามารถปฏิบัติอย่างต่อเนื่องตลอดไปบุคคลที่จะต้อง รับผิดชอบต่อสังคมด้านต่างๆ เช่น ต้องเสียสละเพื่อครอบครัว เพื่อสังคม เพื่อประเทศชาติ เพื่อศาสนา สำหรับมุสลิมแห่งสยามก็ต้องเสียสละเพื่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์อันเป็นสถาบันหลักของชาติไทย สำหรับความจำเป็นของผู้ที่นับถือศาสนาอิสลามทุกคนต้องปฏิบัติและมีจิตใต้สำนึกของคน ซึ่งเป็นหน้าที่ เฉพาะตัวของมุสลิมแต่ละคน เมื่อปฏิบัติครบตามหลักการอิสลาม ที่เน้นหลักสำคัญด้านคุณธรรมและ การทำความดีทางหลักธรรมและทางสังคมจึงจุดประกายให้มีการตั้งมูลนิธิศรัทธาฯ ใช้หลักการจาก อัลกุรอานเป็นต้นแบบของการบริหารจัดการองค์กรและการยอมรับจากสังคมของผู้เป็นสมาชิกของสังคม

มีความสำคัญ มากที่สุดของสังคม และหลักคำสอนของอิสลาม เป็นศาสนายึดเหนี่ยวจิตใจ และเป็นแนวทางการดำเนิน ชีวิต การอยู่ร่วมกันในสังคมต้องทำหน้าที่ของตนเอง รับผิดชอบการทำงานที่ดี มีจิตสำนึกดี เพื่อการอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างสันติสุข มุลนิธิศรัทธาชนฯ เป็นมูลนิธิที่ยึดตามหลักการศาสนาอิสลาม ที่ยึดแนวทางปฏิบัติตามหลักศาสนา และศรัทธาในศาสนาเพื่อขับเคลื่อนมุลนิธิศรัทธาชนฯ โดยการทำงาน จะอยู่บนพื้นฐานของหลักความศรัทธาของศาสนาอิสลาม

1.3 หลักการดูแลเด็กกำพร้า

สำหรับศาสนาอิสลาม การดูแลและให้สวัสดิการแก่สังคมนั้นเป็นศีลธรรมประการหนึ่ง เพราะสังคมมุสลิมวัดความรวยความจนแบบง่ายๆ ว่า หากใครซื้อของหวานได้ ซื้อของเล่นได้ ซื้อเสื้อผ้า มากๆ ได้ ก็ถือว่าร่ำรวย ในศาสนาอิสลามแบ่งฐานะทางเศรษฐกิจเป็นคนจนกับคนรวยเท่านั้น ในขณะที่สังคมอื่นจัดให้มีคนฐานะปานกลาง แต่อิสลามถือว่าคนฐานะปานกลางคือคนรวย และเมื่อรวยแล้ว ต้องดูแลผู้อื่น ศาสนาอิสลามจะดำรงอยู่บนวิถีความพอเพียง ส่วนที่เกินมา ก็คือ ชะกาต (บริจาค) ที่ต้องจ่ายเพื่อสังคม (สำนักข่าวไทยมุสลิม, 2559)

1.3.1 ความหมายเด็กกำพร้า

เด็กกำพร้า หมายถึง ผู้ที่พ่อแม่เสียชีวิตตั้งแต่แรกเกิด และกำหนดให้เด็กผู้ชาย อายุ 15 - 0ปี และเด็กผู้หญิงที่มีอายุตั้งแต่ 9 - 0 ปีบริบูรณ์ แม้ว่าจะมีแม่ก็ถือว่าเป็นเด็กกำพร้า เพราะในหลักการของศาสนาอิสลามพ่อแม่จะเป็นผู้ที่มีความรับผิดชอบเรื่องของการทำมาหากิน หารายได้เข้าสู่ครอบครัว ส่วนแม่จะเป็นผู้ดูแลภายในบ้าน ดูแลให้ความอบอุ่นแก่ลูกตลอดจนปลูกฝัง (บรรจง บินกาซัน, 2543)

พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พุทธศักราช 2525 ให้ความหมายของกำพร้าไว้ว่า “ไร้บิดาหรือมารดาเลี้ยงตั้งแต่เด็ก” (พระราชบัญญัติ คัมภีร์เด็ก, 2546)

เด็กกำพร้าตามหลักศาสนาอิสลาม คือ เด็กกำพร้า คือ ผู้ขาดบิดา ผู้เป็นกำลังสำคัญของครอบครัว หรือขาดมารดา ผู้เป็นกำลังใจและความอบอุ่น เด็กกำพร้าบางคน ขาดทั้งพ่อ ขาดทั้งแม่ต้องอยู่ในความดูแลของผู้เป็นย่า หรือยาย หรือญาติคนอื่นๆ ที่มีชีวิตความเป็นอยู่ที่ยากจนอยู่แล้วจึงทำให้ชีวิตของเด็กกำพร้ามีแต่ความทุกข์ยาก ขาดความอบอุ่น ขาดอาหารที่มีประโยชน์ต่อร่างกาย ขาดโอกาสทางการศึกษา ขาดสภาพแวดล้อมที่ดีๆ ที่จะหล่อหลอมให้เขาเติบโตมาเป็นคนที่มีคุณภาพชีวิตและมีที่ยึดเหนี่ยวจิตใจตามหลักการอิสลามอย่างสมบูรณ์แบบ (มุสลิมเชียงใหม่, 2559)

กล่าวโดยสรุปความหมายเด็กกำพร้าการเป็นมุสลิมแบบอย่างที่ดี มีการดำเนินชีวิตตามหลักการอิสลาม การยอมรับจากสังคมและให้ความดีแก่ตนเองและสังคม สามารถสร้างประโยชน์ให้สังคม ซึ่งสิ่งสำคัญการเป็นผู้ให้มากกว่าผู้รับต่อการช่วยเหลือเด็กกำพร้าในสังคม สนับสนุนการศึกษา สร้างอาชีพให้ครอบครัว ร่วมกันเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของเด็กกำพร้า และศาสนาอิสลามเป็นศาสนาแห่งสังคมร่วมกัน ซึ่งมุสลิมที่ใช้ชีวิตให้สังคมยอมรับและการสร้างคุณค่าความดีแก่สังคม สร้างประโยชน์ต่อสังคม และหนึ่งในบรรดาสีทธิของสังคมของมุสลิมนั้นคือชะกาตหรือการบริจาคตาน ซึ่งชะกาตนั้นเป็นสิทธิของสังคมที่พึงได้รับจากคนรวย เพื่อประกันความจำเป็นพื้นฐานของคนกลุ่มหนึ่งในสังคม เพื่อที่จะยกระดับคุณภาพชีวิตของกลุ่มคนดังกล่าวให้อยู่ในมาตรฐานเดียวกัน

1.4 อิสลามกับสาธารณกุศล

ผู้ที่นับถือศาสนาอิสลามตั้งแต่ระดับบุคคล ครอบครัว สังคม องค์กรและประชาชาติ จึงเป็นสัญลักษณ์แห่งความดีที่สามารถสัมผัสได้ในโลกแห่งความเป็นจริง เป็นวิถีชีวิตที่เคียงคู่กับความเป็นมุสลิมที่แท้จริงที่แยกออกจากกันไม่ได้ มุสลิมกับความดีเปรียบเสมือนด้านสองด้านของเหรียญอันเดียวกันที่หากปราศจากด้านใดด้านหนึ่งก็จะกลายเป็นเศษเงินที่หมดคุณค่าและไร้ความหมายโดยปริยาย (มัสลิน มาหะมะ, 2552)

อิสลามกับงานสาธารณกุศล หมายถึง งานที่มนุษย์สร้างคุณประโยชน์แก่ผู้อื่น ไม่ว่าจะเป็คุณประโยชน์เชิงรูปธรรมหรือนามธรรมก็ตาม โดยไม่หวังผลตอบแทนใดๆ เว้นแต่เพื่อแสวงหาความโปรดปรานของพระผู้เป็นเจ้า (อัลลอฮ์) หัวใจของผู้ศรัทธาชนที่อุทิศตนทำงานด้านสาธารณกุศล จะมีความผูกพัน และโยงใยกับโลกอาคิเราะฮ์ (ปรโลกอันนิรันดร์) หวังในผลตอบแทนของพระผู้เป็นเจ้า (อัลลอฮ์) และใฝ่ฝันที่จะเข้าสวนสวรรค์ของพระองค์ ชีวิตของเขาบนโลกนี้จะเต็มเปี่ยมไปด้วยความมงคล หัวใจที่เบิกบาน มีชีวิตที่สดใส ที่ไม่สามารถประเมินค่าเป็นตัวเลขได้ (ฟาริต เฟ็นดี, 2551)

อิสลามกับการกุศล หมายถึง งานสาธารณกุศลจึงเป็นวัตถุประสงค์หลักของอิสลามที่ประกาศโดยนะบีมุฮัมมัด อิสลามเชิญชวนสู่การกระทำความดีผ่านบทบัญญัติในอัลกุรอานและแบบอย่างแนวทางการทำการกุศลต่างๆ (จำนงค์ ทองประเสริฐ, 2550)

อิสลามกับสาธารณประโยชน์ หมายถึง งานสาธารณกุศลในอิสลาม มีเนื้อที่กว้างขวางครอบคลุมทุกอย่างที่เป็นความดี อิสลามสอนให้มุสลิมปฏิบัติความดี โดยเฉพาะอย่างยิ่งแก่บรรดาผู้ที่ต้องการได้รับความช่วยเหลือ ไม่ว่าจะคนๆ นั้นจะอยู่ใกล้หรือไกล เป็นมิตรหรือศัตรู มุสลิมหรือชนต่างศาสนาที่ไม่ได้นับถือศาสนาอิสลาม (เครีอมาศ วุฒิการณ, 2540)

สรุปความหมายอิสลามกับการกุศลเน้นงานด้านการกุศลและแนวทางการดำเนินกิจกรรมต่างๆ นั้นต้องตามหลักการที่ถูกต้องตามบทบัญญัติไว้ การทำเพื่อสาธารณะกุศลเพื่อความสุขส่วนตนของผู้ให้ความร่วมมือจากแนวคิดจึงศึกษาหลักการบริหารงานของมูลนิธิศรัทธาชนฯ ว่าเป็นองค์กรสาธารณกุศล ที่ช่วยเหลือเด็กกำพร้าซึ่งจะมีบทบาทสำคัญในการช่วยเหลือสังคมเรื่องของเด็กกำพร้า ตลอดจนสนับสนุนการศึกษา สร้างอาชีพ และร่วมกันยกระดับคุณภาพชีวิตของเด็กกำพร้า ซึ่งเป็นบทบาทหนึ่งขององค์กรสาธารณกุศล

2. แนวคิดการบริหารในหลักการอิสลาม

การบริหารองค์กรแบบอิสลามมีการจัดตั้ง กำหนดโครงสร้างขององค์กร และรวมถึงความพร้อมเพียงกับตัวมนุษย์ตั้งแต่แรกเริ่มและส่งต่อกันมาในทุกยุคสมัยและพัฒนา จนเป็นระบบระเบียบมากขึ้นเรื่อยจนถึงปัจจุบัน อันจะเห็นสังคมมนุษย์ที่สลับซับซ้อนและมีขนาดที่หลากหลาย มีเป้าหมายที่เฉพาะเจาะจงมากขึ้น การที่มนุษย์มีความสามารถและมีการพัฒนาการจัดองค์กรนั้นก็เพราะมนุษย์คือ ผู้ที่พระเจ้าได้มอบหมายให้เป็นตัวแทนของอัลลอฮ์ และพระองค์ก็ได้วางแนวทางขององค์กรแก่มนุษย์ และพระองค์ได้กำหนดคุณลักษณะของมนุษย์ไว้ให้มีธรรมชาติที่สอดคล้องกับการอยู่ร่วมกันเป็นองค์กร ดังที่อัลลอฮ์ได้ตรัสในอัลกุรอาน

“...ว่าและจงรำลึกถึงขณะที่พระเจ้าของเจ้าได้ตรัสแก่มะลาอิกะฮฺว่า แท้จริงข้าจะให้ มีผู้แทนคนหนึ่ง ในพิภพ...” (ซูเราะห์อัลบาคอเราะฮฺ: 30)

2.1 ความหมายและความเป็นมาของการบริหารของศาสนาอิสลาม

การบริหารแบบอิสลาม หมายถึง การบริหารองค์กรเชิงอิสลามการบริหารองค์กร ต้องมีผู้บริหารและผู้ถูกบริหาร ทุกคนต้องร่วมมือกันปฏิบัติตามหลักของศาสนาอิสลาม (คีรีน กุสลาณภาพ, 2541)

การบริหารแบบอิสลาม หมายถึง การมีคุณธรรมต้องปฏิบัติตามหลักศรัทธาและหลักปฏิบัติ ปฏิบัติตามสัญญาและอดทนต่ออุปสรรคต่างๆ ซึ่งมีความหมายว่าแท้จริงแล้วความดีมีคุณธรรม นั้นหาใช่การหันหน้าไปทางทิศตะวันออกหรือทิศตะวันตกเท่านั้น แต่ความดีมีคุณธรรม ต่อผู้ศรัทธา ต่อพระองค์อัลลอฮ์ ศรัทธาต่อโลกหน้า ศรัทธาต่อมาละอิกะฮ์ ศรัทธาต่อคัมภีร์ ศรัทธาต่อท่านศาสดา และใช้จ่ายทรัพย์สมบัติที่เขารักแก่ญาติสนิท ลูกกำพร้า คนยากจน ผู้เดินทาง ผู้แสดงความจำนรับ การสงเคราะห์ ทาสที่หาเงินเพื่อไถ่ตัว ดำรงไว้ซึ่งการละหมาด บริจาคการปฏิบัติตามสัญญาเมื่อได้ให้ สัญญาไว้ อดทนต่อความยากลำบากและการต่อสู้เขาเหล่านั้น คือ คนที่แท้จริง

2.1.1 มีเกียรติและชื่อเสียง ผู้มีเกียรติที่สุดคือผู้ที่ยำเกรงต่อพระผู้เป็นเจ้า ผู้ที่ ยำเกรงจะได้รับการพิจารณาก่อนเมื่อมีการพิจารณาการแต่งตั้งตั้งโครงการของพระผู้เป็นเจ้า ซึ่งมีความหมาย ว่าโอ้มนุษย์แท้จริงแล้วเราได้สร้างพวกเจ้าท่านชายและหญิง เราได้สร้างพวกท่านเชื้อชาติและเผ่าพันธุ์ เพื่อพวกท่านจะได้รู้จักซึ่งกันและกัน แท้จริงพวกท่านที่มีเกียรติอยู่เสมอ

2.1.2 ความถูกต้องผู้ที่ทำงานร่วมกันในสังคมต่างๆ ตามหน้าที่ตนเอง ตลอดจน ความรับผิดชอบตามหลักการของศาสนาต้องเน้นสำคัญความถูกต้องต้องมาก่อนสิ่งอื่นได้ ไม่ขัดต่อกฎหมาย อิสลาม และกฎหมายบ้านเมือง

2.1.3 ปฏิบัติตามสัญญา ผู้ที่ไม่ปฏิบัติตามสัญญาสามารถกระทำได้ทุกอย่าง แม้แต่ทำลายเกียรติของตัวเอง ทำลายความหวังของประชาชน ดังนั้นการปฏิบัติตามสัญญาจึงสำคัญ อย่างยิ่ง ในการบริหารและจัดการ

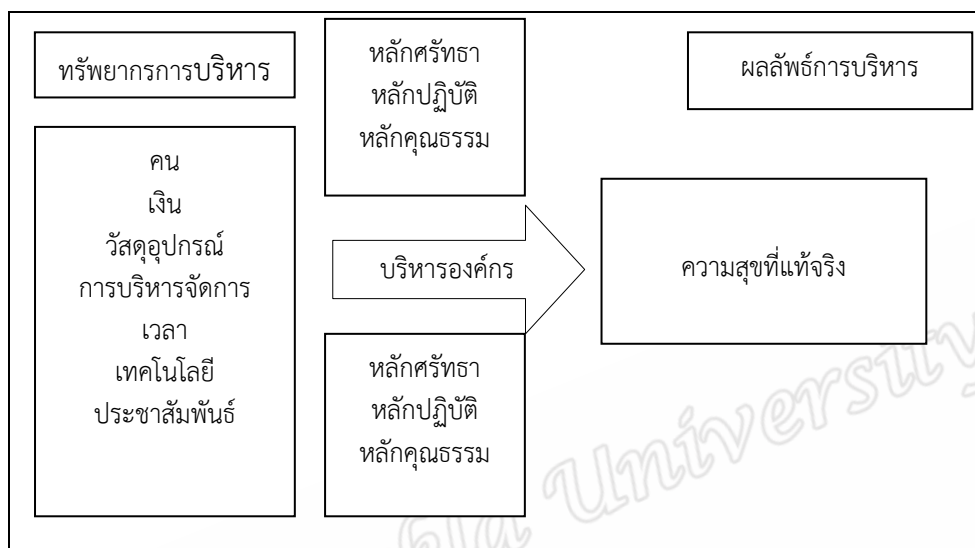
2.1.4 มีความยุติธรรม มนุษย์ทุกคนต้องยุติธรรมต่อตัวเองและผู้อื่น ความยุติธรรม ไม่เฉพาะแต่การบังคับให้เป็นไปตามกฎหมายเท่านั้น แต่ต้องยุติธรรมต่อทุกสิ่งทุกอย่าง

2.1.5 อดทน มีวินัย และยอมรับความคิดเห็นของคนอื่น การดำเนินชีวิตของ มนุษย์ที่นับถือศาสนาอิสลาม ด้านการทำงาน ปัญหา อุปสรรค และการอยู่ร่วมกับผู้อื่น ตระหนักถึง ความพยายามอดสาหะตามหลักการของศาสนาอิสลาม มีซึ่งกันและต่อผู้ร่วมงานตามเป้าหมายของ การบริหารนั้นๆ ตลอดจนต้องยอมรับการแสดงความคิดเห็นจากคนอื่นโดยไม่มีข้อแม้ถ้าสิ่งนั้นเป็นสิ่ง ถูกต้องไม่ผิดหลักการของศาสนาอิสลาม (คีรีน กุสลาณภาพ, 2541)

2.2 คุณลักษณะการบริหารในอิสลาม

เน้นการบริหารตั้งแต่จุดเริ่มต้นขององค์กรในการแบ่งหน้าที่ บทบาทภายในองค์กร ไว้อย่างชัดเจน ปลูกฝังจิตใต้สำนึกของการทำดีต่อผู้ มีสัจจะ มีระเบียบวินัย ไม่เบียดเบียนผู้อื่น ทรัพยากร การบริหารต้องเป็นสิ่งถูกต้องที่นำมาบริหารจัดการองค์กรตั้งแต่ คนงานเงิน วัสดุ การจัดการ เวลา

เทคโนโลยี ประชาสัมพันธ์ ล้วนแต่ต้องผ่านหลักการของศาสนาอิสลามกำหนดเท่านั้นใช้หลักการศรัทธา 3 หลักการ เพื่อเป้าหมายของการบริหารองค์กรแบบอิสลามนั้นสู่ความสุขที่แท้จริง ดังนั้น การบริหารองค์กรตามหลักการของศาสนาอิสลามอาจสรุปได้ ดังนี้

ภาพที่ 1 การบริหารจัดการแบบอิสลามขององค์กร, 2541

การบริหารจัดการในอิสลามมีลักษณะพิเศษหลายประการแนวคิดการบริหาร ซึ่งการบริหารจัดการในอิสลามกำหนดหลักการต่อการบริหารจัดการทุกๆ ด้าน เช่น รูปแบบของปัจจัยภายในองค์กรหรือปัจจัยภายนอกองค์กรตลอดจนตัวแปรทางด้านจริยธรรมของคนงานและวิถีชีวิตของตนเองสังคม และการบริหารจัดการในอิสลามได้บรรจุคุณค่าของสังคมดังกล่าวถือเป็นความจำเป็นอย่างยิ่งและมีอิทธิพลต่อจริยธรรมการบริหารจัดการและการปกครองในอิสลามมีจริยธรรมว่าสังคมอิสลามมีจริยธรรมจากการเรื่องที่ได้กล่าวมามีแนวคิดการบริหารจัดการในอิสลามคุณลักษณะเฉพาะ ได้แก่ (คีร์น กุสลาณูภาพ, 2541)

1. แนวคิดการบริหารจัดการในอิสลามเป็นแนวคิดที่มีความผูกพันกับปรัชญาทางสังคม แนวคิดนี้ยังมีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับจริยธรรมและคุณค่าต่างๆ ของสังคม
2. แนวคิดการบริหารจัดการในอิสลามจะเน้นหลัก การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจรวมทั้งการให้บริการเพื่อตอบสนองความต้องการทางกายภาพของปัจเจกบุคคลทุกคน (การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและวัตถุ)
3. แนวคิดบังคับให้ความสำคัญต่อการเป็นมนุษย์และจิตใจและให้เกียรติมนุษย์ฐานะเป็นผู้ที่มีส่วนร่วมของการบริหารจัดการความสามารถที่ตนมีอยู่ ทางด้านความสามารถ ทางด้านสติปัญญา ร่างกายและจิตใจ (การเปลี่ยนแปลงของตัวบุคคล)
4. แนวคิดการบริหารจัดการในอิสลาม มีความสำคัญต่อระเบียบวินัย พร้อมทั้งได้กำหนดภาระหน้าที่ และความรับผิดชอบของโครงสร้างการบริหารในองค์กร ขณะที่เรียกร้องเพื่อให้การดำเนินงานที่ดีทุกอย่างได้รับการปฏิบัติตามการเปลี่ยนแปลงทางด้านจริยธรรมและกฎระเบียบ

จากแนวคิดหลักการบริหารจัดการในอิสลามสามารถสรุปได้ว่า แนวคิดของหลักการบริหารจัดการในอิสลามเป็นส่วนหนึ่งของระบบทางสังคม ศาสนาอิสลามกำหนดเป้าหมายชีวิตของทุกคนขณะที่อิสลามได้เสนอรูปแบบคัลยสัมพันธ์มนุษย์กับจักรวาล และมนุษย์กับสังคมโดยคำนึงว่าองค์กรที่ระบุดึงความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับจักรวาล แนวคิดการบริหารจัดการในอิสลามยังได้เสนอผู้บริหารทุกคนดำเนินการบริหารอย่างมีนวัล โดยปราศจากการบังคับขู่เข็ญให้คนงานทำงานนอกเหนือความสามารถ ศาสนาอิสลามไม่อนุมัติให้ผู้ปกครองหรือผู้จัดการ หรือผู้ใช้แรงงานใช้อำนาจอิสระ เช่น การออกคำสั่งให้คนงานทำงานนอกเหนือความสามารถที่ตนมีอยู่ และจ่ายค่าตอบแทนให้แก่เขาอย่างไม่เป็นธรรม อาศัยความเข้าใจเช่นนี้จึงเกิดความขัดแย้งระหว่างฝ่ายบริหารกับคนงาน

3. แนวคิดความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กร (CSR – Corporate Social Responsibility)

3.1 ความหมายความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กร

Corporate Social Responsibility (CSR) หมายถึง Corporate มุ่งหมายถึงกิจการที่ดำเนินไปเพื่อแสวงหาผลกำไร)หมายรวมถึง องค์กรประเภทอื่นได้ด้วย (Social ในที่นี้มุ่งหมายถึงกลุ่มคนที่มีความสัมพันธ์กันหรือมีวิถีร่วมกัน ทั้งโดยธรรมชาติหรือโดยเจตนา รวมถึงสิ่งมีชีวิตอื่นและสิ่งแวดล้อม และ Responsibility มุ่งหมายถึง การยอมรับทั้งผลที่ไม่ดีและผลที่ดีในกิจการที่ได้ทำลงไป หรือที่อยู่ในความดูแลของกิจการนั้นๆ ตลอดจนการรับภาระหรือเป็นธุระดำเนินการป้องกันและปรับปรุงแก้ไขผลที่ไม่ดี รวมถึงการสร้างสรรคและบำรุงรักษาผลที่ดีซึ่งส่งกระทบไปยังผู้มีส่วนได้เสียกลุ่มต่างๆ ดังนั้นความรับผิดชอบต่อสังคม อาจเป็นการดำเนินกิจกรรมภายในและภายนอกองค์กร ที่คำนึงถึงผลกระทบต่อสังคมทั้งในองค์กรและในระดับใกล้และไกล ด้วยการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ในองค์กรหรือทรัพยากรจากภายนอกองค์กรอยู่ร่วมกันในสังคม)สถาบันธุรกิจเพื่อสังคม, 2556)

ความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กร หมายถึง เป็นแนวคิดของความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กรธุรกิจที่ค่อนข้างกว้างซึ่งทำให้ตระหนักถึงความสำคัญของวัตถุประสงค์ทางด้านเศรษฐศาสตร์ควบคู่ไปกับวัตถุประสงค์ทางด้านข้อกำหนดทางกฎหมาย

ความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กรธุรกิจ เป็นการประกาศว่านอกเหนือไปจากการที่บริษัทจะต้องคำนึงถึงความรับผิดชอบต่อผู้มีส่วนได้เสีย (สายทิพย์ โสรรัตน์, 2551)

ความรับผิดชอบต่อสังคม หมายถึง การดำเนินธุรกิจควบคู่ไปกับการใส่ใจและดูแลรักษาสังคมและสิ่งแวดล้อมภายใต้หลักจริยธรรม การกำกับดูแลกิจการที่ดี การมีส่วนร่วมทางสังคมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ช่วยเหลือสังคมในเชิงสังคมสงเคราะห์ ให้กับผู้ยากไร้หรือด้อยโอกาส และนำปรัชญาเศรษฐกิจมาบูรณาการ เพื่อนำไปสู่การดำเนินธุรกิจที่ประสบความสำเร็จอย่างยั่งยืน (สถาบันธุรกิจเพื่อสังคม, 2551)

ความรับผิดชอบต่อองค์กรต่อสังคม หมายถึง การที่องค์กรตั้งใจที่จะกระทำให้เกิดประโยชน์ให้แก่สังคมอันนอกเหนือจากกฎหมายกำหนด โดยองค์กรอาจกำหนดไว้เป็นข้อบัญญัติทางจริยธรรม ที่ประกอบด้วย ความรับผิดชอบต่อบุคคลต่างๆ ได้แก่ ความรับผิดชอบต่อคณะกรรมการ ความรับผิดชอบต่อผู้ถือหุ้น ความรับผิดชอบต่อลูกค้า ความรับผิดชอบต่อคุณภาพของสินค้าหรือบริหาร ความรับผิดชอบต่อพนักงาน ความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม (เนตร์พัฒนา ยาวีราช, 2541)

แนวคิดความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กรสามารถสรุปได้ว่า ความหมายความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กร ที่มุ่งเน้นการดำเนินกิจการขององค์กรจะมีเป้าหมาย นโยบาย แผนการปฏิบัติงาน การกำหนดองค์กรที่มีความรับผิดชอบต่อตระหนักถึงด้านคุณธรรม จริยธรรม ศีลธรรม ของการมีส่วนร่วมกันขณะดำเนินกิจการขององค์กรต่างๆ ตามแนวทางความรับผิดชอบต่อสังคม เช่น รวมถึงการแก้ไขปรับปรุง เพื่อให้สังคมดีขึ้น ช่วยเหลือสนับสนุนสังคมด้วยเข้าถึงปัญหาของสังคมที่เกิดขึ้นอยู่ในสถานการณ์ปัจจุบันเริ่มจาก สถาบันครอบครัว ชุมชน สังคม ที่ให้ประโยชน์เพื่อสาธารณะตามความพึงพอใจไม่ได้ มีกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ในการขับเคลื่อนองค์กรเพื่อสู่ความสำเร็จ

3.2 องค์ประกอบของความรับผิดชอบต่อสังคม

ฟิลิป คอตเลอร์ แห่งมหาวิทยาลัยนอร์ทเวสเทิร์น และแนนซี ลี อาจารย์สมทบ แห่งมหาวิทยาลัยวอชิงตัน และมหาวิทยาลัยซีแอตเติล ได้จำแนกซีเอสอาร์ ไว้เป็น 7 กิจกรรม ได้แก่ (พิพัฒน์ ยอดพฤติการณ์, 2555)

3.2.1 การส่งเสริมการรับรู้ประเด็นปัญหาทางสังคม (Cause Promotion) เป็นการจัดหาเงินทุน วัสดุสิ่งของ หรือทรัพยากรอื่นขององค์กร เพื่อขยายการรับรู้และความห่วงใยต่อประเด็นปัญหาทางสังคมนั้น ตลอดจนสนับสนุนการระดมทุน การมีส่วนร่วม หรือการเฟ้นหาอาสาสมัครเพื่อการดังกล่าว องค์กรธุรกิจอาจริเริ่มและบริหารงานส่งเสริมนั้นด้วยตนเอง หรือร่วมมือกับองค์กรหนึ่ง องค์กรใด หรือกับหลายๆ องค์กรก็ได้

3.2.2 การตลาดที่เกี่ยวข้องกับประเด็นทางสังคม (Cause-Related Marketing) เป็นการอุดหนุนหรือการบริจาครายได้ส่วนหนึ่งจากการขายผลิตภัณฑ์เพื่อช่วยเหลือหรือร่วมแก้ไขประเด็นปัญหาทางสังคมจากเพาะหนึ่งๆ ซึ่งมักมีช่วงเวลาที่กำหนดแน่นอน หรือดำเนินการแบบจำเพาะผลิตภัณฑ์ หรือให้แก่การกุศลที่ระบุไว้เท่านั้น กิจกรรมซีเอสอาร์ชนิดนี้ องค์กรธุรกิจมักร่วมมือกับองค์กรที่ไม่มีวัตถุประสงค์หากำไรเพื่อสร้างสัมพันธ์ภาพในประโยชน์ร่วมกัน ด้วยวิธีการเพิ่มยอดขายผลิตภัณฑ์ เพื่อนำเงินรายได้ไปสนับสนุนกิจกรรมการกุศลนั้นๆ ในขณะเดียวกันก็เป็นการเปิดโอกาสให้แก่ผู้บริโภคได้มีส่วนร่วมในการช่วยเหลือการกุศลผ่านทาง การซื้อผลิตภัณฑ์ โดยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายอื่นใดเพิ่มเติม

3.2.3 การตลาดเพื่อมุ่งแก้ไขปัญหาสังคม (Corporate Social Marketing) เป็นการสนับสนุนการพัฒนาหรือการทำให้เกิดผลจากการรณรงค์เพื่อเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในด้านสาธารณสุข ด้านความปลอดภัย ด้านสิ่งแวดล้อม หรือด้านสุขภาพ ความแตกต่างสำคัญระหว่างการตลาดเพื่อมุ่งแก้ไขปัญหาสังคมกับการส่งเสริมการรับรู้ประเด็นปัญหาทางสังคม คือ การตลาดเพื่อมุ่งแก้ไขปัญหาสังคมจะเน้นที่การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม (Behavior Change) เป็นหลัก ในขณะที่การส่งเสริมการรับรู้ประเด็นปัญหาทางสังคมจะเน้นที่การสร้างตระหนักรู้ (Awareness) ตลอดจนการสนับสนุนทรัพยากรด้านทุนและอาสาสมัครเพื่อให้รับรู้ถึงประเด็นปัญหาทางสังคม

3.2.4 การบริจาคเพื่อการกุศล (Corporate Philanthropy) เป็นการช่วยเหลือไปที่ประเด็นปัญหาทางสังคมโดยตรง ในรูปของการบริจาคเงินหรือวัสดุสิ่งของ เป็นกิจกรรมซีเอสอาร์ ที่พบเห็นในแทบทุกองค์กรธุรกิจ และโดยมากมักจะเป็นไปตามกระแสความต้องการจากภายนอกหรือมีผู้เสนอให้มากกว่าจะเกิดจากการวางแผนหรือออกแบบกิจกรรมจากภายในองค์กรเอง ทำให้ไม่เกิดการเชื่อมโยงเข้ากับเป้าหมายหรือพันธกิจขององค์กรเท่าใดนัก

3.2.5 การอาสาช่วยเหลือชุมชน (Community Volunteering) เป็นการสนับสนุนหรือจูงใจให้พนักงาน คู่ค้าร่วมสละเวลาและแรงงานในการทำงานให้แก่ชุมชนที่องค์กรตั้งอยู่และเพื่อตอบสนองต่อประเด็นปัญหาทางสังคมที่องค์กรให้ความสนใจหรือห่วงใย องค์กรธุรกิจอาจเป็นผู้ดำเนินการเองโดยลำพัง หรือร่วมมือกับองค์กรหนึ่งองค์กรใด และอาจเป็นผู้กำหนดกิจกรรมอาสาดังกล่าวนั่นเอง หรือให้พนักงานเป็นผู้คัดเลือกกิจกรรมแล้วนำเสนอต่อองค์กรเพื่อพิจารณาให้การสนับสนุน โดยที่พนักงานสามารถได้รับการชดเชยในรูปของวันหยุดหรือวันลาเพิ่มเติม

3.2.6 การประกอบธุรกิจอย่างรับผิดชอบต่อสังคม (Socially Responsible Business Practices) เป็นการดำเนินกิจกรรมทางธุรกิจอย่างพินิจพิเคราะห์ทั้งในเชิงป้องกันด้วยการหลีกเลี่ยงการก่อให้เกิดปัญหาทางสังคม หรือในเชิงร่วมกันแก้ไขด้วยการช่วยเหลือเยียวยาปัญหาทางสังคมนั้นๆ ด้วยกระบวนการทางธุรกิจ เพื่อการยกระดับสถานะของชุมชนและการพิทักษ์สิ่งแวดล้อม โดยที่องค์กรธุรกิจสามารถที่จะดำเนินการเอง หรือเลือกที่จะร่วมมือกับพันธมิตรภายนอก

3.2.7 การพัฒนาและส่งมอบผลิตภัณฑ์และบริการตามกำลังซื้อของคนในระดับฐานราก (Developing and Delivering Affordable Products and Services) เป็นการใช้กระบวนการทางธุรกิจในการผลิตและจำหน่ายสินค้าและบริการสู่ตลาดที่เรียกว่า The Bottom of the Pyramid (BoP) ราคาไม่แพง เหมาะกับกำลังซื้อของผู้บริโภคในระดับฐานราก ให้สามารถเข้าถึงสินค้าและบริการ เพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิต พร้อมกันกับเป็นโอกาสสำหรับธุรกิจในการเข้าถึงตลาดปริมาณมหาศาล

3.3 แนวทางการดำเนินการของความรับผิดชอบต่อสังคม

การดำเนินงานตามหลักการความรับผิดชอบต่อสังคม ปัจจุบันองค์กรได้นำเรื่องความรับผิดชอบต่อสังคมมาเป็นประเด็นสื่อสารทางการตลาด องค์กรบางแห่งขยายผล เพื่อใช้ความรับผิดชอบต่อสังคมเป็นรูปแบบในการกีดกันการแข่งขันการค้า จนกลายเป็นเครื่องมือทางธุรกิจที่สนอง ประโยชน์ต่อองค์กร แนวทางการดำเนินงานตามหลักการ ความรับผิดชอบต่อสังคม ได้แก่ (รพีพรรณ ฉัตรลิขิต, 2556)

3.3.1 พิจารณาถึงประโยชน์ของกิจกรรมที่ได้รับว่าตกอยู่ กับสังคมหรือองค์กรมากกว่า ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในสังคมทั้ง ระดับใกล้และไกล ควรที่จะสนับสนุนกิจกรรมนั้นหรือไม่

3.3.2 ความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กรจะต้องเกิดขึ้น จากการอาสาหรือสมัครใจยินดีในการดำเนินกิจกรรมด้วยตัวเอง มิใช่เกิดจากความจำเป็นที่จะต้องปฏิบัติตามหน้าที่ตามระเบียบข้อบังคับทางกฎหมาย ตามจารีตหรือบรรทัดฐานของ สังคมนั้นๆ กิจกรรมใดที่เป็นไปตามหน้าที่ (Duty) ตามกฎหมาย (Law) หรือตามมาตรฐาน (Standard) ไม่ถือว่าเป็นความรับผิดชอบต่อสังคม

3.3.3 การดำเนินกิจกรรมโดยใช้ทรัพยากรภายในองค์กร (Corporate – Driven CSR) เป็นการแบ่งประเภทความรับผิดชอบต่อสังคมตามทรัพยากรที่ใช้ในการดำเนินกิจกรรม โดยใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ภายในองค์กรเป็นหลัก เช่น องค์กร บริจาคเงินที่ได้จากกำไร ในกิจการหรือบริจาคสินค้าและบริการของบริษัทเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัย หรือนำพนักงาน ลงพื้นที่ เป็นอาสาสมัครช่วยเหลือผู้ประสบภัยเป็นการเสียสละทรัพยากรด้านเวลา หรือเป็นการลงแรง

3.3.4 การดำเนินกิจกรรมโดยใช้ทรัพยากรนอกองค์กร (Social – Driven CSR) เป็นการดำเนินกิจกรรมโดยใช้ทรัพยากรนอกองค์กรเป็นหลัก เช่น การเชิญชวนให้ลูกค้าซื้อ สินค้า

และบริการของบริษัทในช่วงเวลาการณรงคโดยบริจาด รายได้จากการขายสินค้าและบริการส่วนหนึ่ง ต่อการซื้อแต่ละครั้งให้แก่หน่วยงานหรือมูลนิธิที่ช่วยเหลือผู้ประสบภัย เป็นการระดมเงินบริจาดจากการซื้อ ของลูกค้า และมอบหมาย ให้ผู้อื่นที่มีชีพนักงานในองค์การลงแรงช่วยเหลือในพื้นที่และหลักสำคัญของ ความรับผิดชอบองค์กรเพื่อสังคม สามารถแบ่ง ได้ 8 ประการสำคัญ (สถาบันธุรกิจอย่างยั่งยืน, 2555)

ประการที่ 1 การกำกับดูแลกิจการที่ดี การกำกับดูแลกิจการที่ดี

ประการที่ 2 การประกอบธุรกิจด้วยความเป็นธรรม

ประการที่ 3 การเคารพสิทธิมนุษยชนและการปฏิบัติต่อแรงงานอย่างเป็นธรรม

ประการที่ 4 ความรับผิดชอบต่อผู้บริโภค สินค้า และบริการของธุรกิจ

ไม่ควรก่อให้เกิดความเสี่ยงหรืออันตรายต่อผู้บริโภค

ประการที่ 5 การร่วมพัฒนาชุมชนและสังคม และมีการพัฒนาที่ยั่งยืน

ประการที่ 6 การดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม การเพิ่มแข่งของจำนวนประชากรโลก

และปัจจัยความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ

ประการที่ 7 การเผยแพร่วัฒนธรรมจากการดำเนินความรับผิดชอบต่อสังคม

ประการที่ 8 การจัดทำรายงานด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม

3.4 รูปแบบของความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กร

การศึกษารูปแบบความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์การธุรกิจของหน่วยงาน สามารถจำแนก ได้เป็น 3 รูปแบบ (พิพัฒน์ ยอดพฤติการณ์, 2555)

รูปแบบแรกเป็นกิจกรรมเพื่อสังคม (CSR after process) การดำเนินกิจกรรม ของหน่วยงาน ซึ่งโดยมากเป็นองค์กร ธุรกิจที่แสวงหากำไร เพื่อสร้างประโยชน์แก่สังคมในด้านต่างๆ โดยกิจกรรมที่ดำเนินการนั้นมักแยกต่างหากจากการดำเนิน ธุรกิจที่เป็นกระบวนการหลักของกิจการ และเกิดขึ้นภายหลัง เช่น การแก้ไขเยียวยาชุมชนที่ได้รับผลกระทบทางมลพิษจาก การประกอบ การนอกเวลาทำงาน การแจกจ่ายสิ่งของช่วยบรรเทา สาธารณภัย หรือการเป็นอาสาสมัครช่วยบำเพ็ญ สาธารณประโยชน์

รูปแบบที่สองเป็นธุรกิจเพื่อสังคม (CSR in process) คือ การดำเนินความรับผิดชอบต่อสังคมที่อยู่ในกระบวนการ ทำงานหลักของกิจการ หรือเป็นการทำธุรกิจที่หากำไรอย่างมี ความรับผิดชอบต่อ เช่น การป้องกันหรือกำจัดมลพิษใน กระบวนการผลิตเพื่อไม่ให้ส่งผลกระทบต่อชุมชน การผลิต สินค้า และบริการที่มีคุณภาพและได้มาตรฐานตามข้อกำหนด ในฉลากผลิตภัณฑ์ การเปิดเผยข้อมูลผลิตภัณฑ์ อย่างถูกต้อง ครบถ้วน ต่อผู้บริโภคหรือการชดเชยความเสียหายให้แก่ลูกค้า ที่เกิดจากความผิดพลาด และความบกพร่องของพนักงาน ซึ่งการดำเนินความรับผิดชอบต่อเหล่านี้เป็นกิจกรรมที่อยู่ในเวลาทำงานปกติของกิจการ

รูปแบบที่สามเป็นเป็นองค์กรที่ดำเนินงานโดยไม่แสวงหากำไรแก่ตนเอง (CSR as process) ซึ่งมีข้อแตกต่าง จากสองรูปแบบข้างต้นที่เป็นบทบาทขององค์การธุรกิจโดยตรง กล่าว อีกนัยหนึ่งคือ เป็นหน่วยงานที่ก่อตั้งขึ้นเพื่อประโยชน์ให้แก่สังคม ทุกกระบวนการขององค์การ ได้แก่ มูลนิธิองค์กรสาธารณประโยชน์ องค์กรประชาชน และส่วน ราชการต่างๆ และกิจกรรมความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์การธุรกิจ มักเป็นความริเริ่มและให้ความสำคัญขององค์การขนาดใหญ่ เนื่องจากเป็น

องค์การที่ผลิตสินค้าหรือบริการแก่คนในสังคม ส่วนใหญ่และเป็นที่ยึดกันดี ซึ่งถือว่าเป็นนโยบายที่ต้องดำเนินการ และที่สำคัญองค์การขนาดใหญ่มีงบประมาณ และทรัพยากรต่างๆ ที่ใช้ในการสนับสนุนได้มากกว่า ส่วนองค์การ เล็กๆ ซึ่งมีงบประมาณจำกัดในการทำกิจกรรมความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์การธุรกิจ จึงมักใช้เรื่องนี้เป็นข้ออ้างใน การหลีกเลี่ยงการทำกิจกรรมความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์การธุรกิจ ซึ่งปัจจัยในการทำกิจกรรมนั้นไม่ได้ขึ้นอยู่กับเงินเพียงอย่างเดียว (พิพัฒน์ ยอดพฤติการณ์, 2555)

สรุปแนวคิดความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กร เป็นการตอบสนองมุ่งเน้นประเด็นที่มีประโยชน์ต่อสังคม หรือเป็นความคาดหวังของสังคมที่ต้องคำนึงถึง หลักสำคัญของความรับผิดชอบต่อชุมชน สังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม และนำมาสู่ความยั่งยืนนั้นก็ต้องมีส่วนได้เสียด้วย การดำเนินกิจการของมูลนิธิศรัทธาชนฯ เพื่อครอบคลุมตั้งแต่สถาบันครอบครัว ชุมชน สังคม จากหลักดังกล่าว นำมาศึกษาการบริหารองค์กรเพื่อสังคมอย่างแท้จริง และแนวทางการพัฒนาของมูลนิธิศรัทธาชนฯ ตั้งแต่ระดับผู้บริหาร กรรมการ และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับมูลนิธิศรัทธาชนฯ และผู้ปฏิบัติงานภายในภายนอกองค์กร หรือผู้ที่มีส่วนได้เสียจากการบริหาร

4. แนวคิดการบริหารพัฒนาสังคม

การเปลี่ยนแปลงของโลกด้านการเมือง เศรษฐกิจ และสังคมมีการเปลี่ยนแปลงจากสังคมเกษตรกรรม ที่มีเศรษฐกิจและสังคมเป็นสังคมแบบดั้งเดิมการแลกเปลี่ยนอาหารและทรัพยากร และดำรงเลี้ยงชีพแบบพออยู่พอกิน พึ่งพาธรรมชาติ สังคมเรียบง่ายไม่ซับซ้อน สู่การผลิตและเลี้ยงสัตว์เพื่อการค้า เมื่อสังคมไปสู่ยุคทุนนิยม (Capitalism) เป็นระบบเศรษฐกิจที่ซึ่งผลิตภัณฑ์และสินค้ามีการจำหน่าย แลกเปลี่ยนซื้อขายโดยทางเอกชน บริษัท หรือกลุ่มธุรกิจ เพื่อสร้างผลกำไรให้กับหน่วยงาน โดยการแลกเปลี่ยนสินค้าและบริการ ที่มีการรองรับทางกฎหมายและมีการแข่งขันการในเชิงการค้า เพื่อทำกำไรสูงสุด (ทิตยา วรณชฎ, 2543) จากสังคมการเกษตรแบบดั้งเดิม สู่ยุคการเกษตรแบบทุนนิยมและก้าวเข้าสู่ยุคอุตสาหกรรม มีการนำเครื่องจักรไอน้ำมาพัฒนาไปสู่เครื่องจักรกลมาใช้เป็นพลังการผลิตแทนแรงงานคน และสัตว์ ก่อให้เกิดการผลิตจำนวนมาก (Mass Production) สภาพสังคมเปลี่ยนไปสู่ การตลาดและการบริโภคนิยม ก้าวเข้าสู่ความทันสมัย สภาพสังคมซับซ้อน หลากหลายภายในระบบสังคมแบบทุนนิยม ครั้นโลกที่ก้าวเข้าสู่ยุคสังคมทุนนิยมเต็มรูปแบบเมื่อเข้ามาถึงยุคเทคโนโลยี ที่นำระบบเทคโนโลยี มาผนวกเข้ากับระบบอุตสาหกรรม ทำให้อุตสาหกรรมมีการพัฒนาเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วซึ่งมีผลต่อความเปลี่ยนแปลงของสังคมเศรษฐกิจด้วยพลังแห่งเทคโนโลยี

4.1 ความหมายของการบริหารการพัฒนา

การบริหารการพัฒนา สามารถเขียนเป็นภาษาอังกฤษได้ว่า Development Administration หรือ administration of development ซึ่งในส่วนนี้มุ่งศึกษาแนวคิด และความหมายของการบริหารการพัฒนา ทั้งของต่างประเทศ และของไทยรวมกันไป โดยมีทั้งนักการศึกษาชาวไทย และต่างประเทศ (พิชญ์ สมพอง, 2529)

การพัฒนา หมายถึง การบริหารการพัฒนาถือได้ว่าเป็นการจัดการทางภาครัฐบาลในเรื่องที่เกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมเพื่อให้เป็นไปตามนโยบายของรัฐที่กำหนดไว้ นักบริหารการพัฒนา จึงเป็นผู้ที่เกี่ยวข้องกับการนำการเปลี่ยนแปลง และเกี่ยวกับการบริหารการพัฒนา เป็นเรื่องเกี่ยวกับการสร้างกลไกเพื่อการวางแผนให้เกิดความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ การระดมและจัดสรรจัดสรรทรัพยากรเพื่อให้เกิดการแผ่ขยายรายได้ของชาติ (ยุวัฒน์ วุฒเมธี, 2526)

การบริหารการพัฒนาสังคม หมายถึง การจัดการระบบงานและกระบวนการต่างๆ ซึ่งรัฐบาลจัดตั้งขึ้นเพื่อดำเนินงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการพัฒนา พร้อมกันนี้ การบริหารการพัฒนาเป็นเครื่องมือของรัฐบาลที่กำหนดให้เกี่ยวข้องกับปัจจัยต่างๆ ของการพัฒนาภายในรัฐเพื่อทำการเชื่อมโยงและทำให้วัตถุประสงค์ทางด้านสังคมและเศรษฐกิจของชาติให้ประสบผลสำเร็จ เป็นการดำเนินการบริหารในประเทศที่ยากจนหรือประเทศด้อยพัฒนา เพราะการบริหารงานในประเทศเหล่านั้นมีความแตกต่างกันกับการบริหารราชการในประเทศที่พัฒนาแล้ว ซึ่งอาจพิจารณาและสังเกตเห็นได้จากลักษณะของความแตกต่างกัน (สัญญา สัญญาวิวัฒน์, 2526)

จากความหมายข้างต้นการพัฒนาสังคม การปรับปรุงให้ดีขึ้นเพื่อให้ปลอดภัยจากความยากจน ความไม่รู้ ความเจ็บป่วย และอาจมีการเปลี่ยนแปลงปรับปรุงคุณภาพชีวิตที่มีการกระทำให้เกิดขึ้นหรือมีการวางแผนกำหนดทิศทางไว้ล่วงหน้า โดยการเปลี่ยนแปลงนี้ต้องเป็นไปในทิศทางที่ดีขึ้นจากสภาพที่ไม่น่าพอใจไปสู่สภาพที่น่าพอใจ เพื่อการทำให้สิ่งเหล่านี้ให้ดีขึ้น เจริญขึ้น สนองความต้องการของประชาชนส่วนใหญ่ให้ดียิ่งขึ้น และการพัฒนาสังคมยังมีหลักสำคัญที่แท้จริงควรหมายถึงการทำให้ชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนมีความสุข ความสะดวกสบาย ความอยู่ดีกินดี ความเจริญศิลปวัฒนธรรม และจิตใจ ความสงบสันติ ซึ่งนอกจากจะขึ้นอยู่กับที่ได้รับปัจจัยทางวัตถุเพื่อตอบสนองความต้องการของร่างกาย ประชาชนยังต้องการพัฒนาทางด้านการศึกษาสิ่งแวดล้อมที่ดีของการดำเนินชีวิตประจำวัน

4.2 หลักการสำคัญของการพัฒนาสังคม

การบริหารพัฒนาตามแนวคิดแบบ Capitalism คือ แนวโน้มที่จะสร้างการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ มากกว่าในระบบอื่นๆ สิทธิการถือครองส่วนบุคคล เกิดการสะสมทุน (Social Capital) สิทธิของบุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่จะสามารถทำการได้แบบ "นิติบุคคล" ส่วนผลกระทบที่เกิดจากการบริหารพัฒนา ตามแนวคิดแบบ Capitalism คือ ทำให้เกิดการปฏิวัติอุตสาหกรรม และลัทธิจักรวรรดินิยมของยุโรป ภาวะเศรษฐกิจตกต่ำครั้งใหญ่ และสงครามเย็นนักทฤษฎีเหล่านี้กล่าวว่าทุนนิยมคือ ระบบที่ให้คุณค่ากับการที่ราคาถูกตัดสินในตลาดเสรี นั่นคือ โดยการค้าที่เป็นผลมาจากการตกลงด้วยความสมัครใจของผู้ซื้อและผู้ขาย ความคิดเชิงตลาด จิตวิญญาณของผู้ประกอบการ และความเข้าใจเกี่ยวกับทรัพย์สินสัญญาที่ชัดเจนและบังคับได้ตามกฎหมาย

ทฤษฎีเหล่านี้โดยทั่วไปจะพยายามอธิบายว่า (สุพิศรา สุภาพ, 2522) สำหรับประเทศไทยมีแนวคิดเกี่ยวกับทุนนิยม และได้นำแนวคิดนี้มาปรับปรุงพัฒนา เช่น การรี้อปรับระบบ (Reengineering) เป็นการปรับเปลี่ยนวิธีคิด วิธีทำงาน ตามแบบหรือระบบราชการของไทยแบบเดิม เช่น เพิ่มผลผลิต ลดเวลา ลดขั้นตอน ลดเอกสาร และลดค่าใช้จ่ายในการทำงาน เพื่อแนวทางหรือวิธีการบริหารของหน่วยงานภาครัฐมีชื่อเรียกแตกต่างกันไปตามยุคสมัย และเกิดจากปัจจัยภายนอกและภายในประเทศ

4.2.1 ปัจจัยภายนอก เช่น กระแสโลกหรืออิทธิพลของประเทศมหาอำนาจที่แพร่กระจายหรือส่งออกแนวทางหรือวิธีการบริหารงาน โดยส่วนหนึ่งเข้ามาทางวิชาการหรือ ตำราหนังสือที่นักวิชาการได้รับอิทธิพลหรือนำเข้ามาจากต่างประเทศ

4.2.2 ปัจจัยภายใน เช่น หัวหน้ารัฐบาลได้ให้ความสำคัญหรือยึดถือแนวทางหรือวิธีการใด ตัวอย่างที่เห็นได้อย่างชัดเจน เช่น "การพัฒนา" "การบริหารจัดการ" เป็นต้น

แนวทางหรือวิธีการบริหารงานที่หน่วยงานภาครัฐนำมาใช้นั้น มีวิวัฒนาการพอสรุปได้ว่า ก่อนที่จะใช้คำว่า การบริหารการพัฒนา (Development Administration) มีคำหลายคำที่รัฐบาลได้นำมาใช้ เช่น

- การบริหารราชการแผ่นดินหรือการบริหารภาครัฐ (Public Administration)
- การบริหาร (Administration)
- การพัฒนา (Development)
- การพัฒนาชุมชน (Community Development)
- การพัฒนาชนบท (Rural Development)
- การพัฒนาแบบยั่งยืน (Sustainable Development)
- การพัฒนาแบบพอเพียง (Sufficient Development)
- การพัฒนาแนวพุทธ (Buddhistic Development)
- การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี (Good Governance)
- การจัดการ (Management)

4.3 องค์ประกอบของการบริหารการพัฒนาสังคม

แนวความคิดพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน พบว่ามีปัจจัยที่เกี่ยวข้องอยู่หลายองค์ประกอบ เช่น ความยืนยาวของชีวิต สุขภาพอนามัย การศึกษา ความเสมอภาคทางเพศ รวมทั้งเสรีภาพทางสังคม และการเมือง เป็นต้น ถึงแม้มีองค์ประกอบเชิงปริมาณเหล่านี้จะไม่สามารถครอบคลุมแนวคิดที่ว่าด้วยการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ได้ทั้งหมด แต่นับถือว่ามีค่าสำคัญในทัศนะ เช่น การขยายทางเลือกในด้านวัตถุควบคู่ไปกับด้านวัตถุ เป็นส่วนหนึ่งของการการวางเป้าหมาย ความจำเป็นพื้นฐานที่จะนำไปให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีสามารถแยกออกได้ เป็น 2 ส่วน ดังนี้

4.3.1 ส่วนที่จำเป็นระดับพื้นฐานต่อคุณภาพชีวิต ประกอบด้วย

4.3.2 ปัจจัยสี่ คือ อาหาร เครื่องนุ่งห่ม ที่พักอาศัย และการบริการด้านการแพทย์

4.3.3 สุขภาพอนามัยที่สมบูรณ์ ไม่พิการหรือเจ็บป่วยเรื้อรัง

4.3.4 ชีวิตมั่นคงปลอดภัย เช่น มีงานทำ ปลอดภัยจากโจรผู้ร้าย มีฐานะทาง

เศรษฐกิจและสภาพทางสังคมในระดับที่น่าพอใจ ปลอดภัยสภาวะสงคราม เป็นต้น

4.3.5 มีอิสระตามสิทธิมนุษยชน ไม่อยู่สภาวะถูกจองจำหรือคุมขังสามารถใช้สิทธิเสรีภาพในขอบเขตแห่งกฎหมายหรือประเพณีตามการกำหนดตามแบบแผนจึงมีการกำหนดไว้ในกลุ่มของสังคม

สรุปได้ว่าแนวคิดการพัฒนาสังคมเป็นสิ่งสำคัญและเป็นสิ่งอันจะนำไปสู่การดำเนินชีวิตของคุณภาพชีวิตและพึงอันเป็นประสงค์ปรารถนาของทุกระดับ และยิ่งครอบคลุมในทุกมิติของสังคม ซึ่งองค์ประกอบของการพัฒนาสังคมนั้นควรมุ่งเน้นการให้ความสำคัญในทุกๆ มิติ อย่างครอบคลุมและเท่าเทียมกัน เพราะการพัฒนาเป็นมิติแห่งการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงระบบของบริบทพื้นฐานทางด้านของประเทศ โดยการเริ่มตั้งแต่การสร้างการบริหาร ทั้งขนบธรรมเนียม ซึ่งสังคมโลกปัจจุบันมีความเปลี่ยนแปลงและเจริญไปมาก ทุกคนต้องตระหนักที่ช่วยกันพัฒนาช่วยเหลือเกื้อกูลเพื่อความเจริญก้าวหน้าของสังคมโลกอย่างยั่งยืน

4.4 ปัญหาของการพัฒนาสังคม

ประการแรก การแก้ปัญหาว่าทำอย่างไร จึงจะทราบว่าประชากรเป้าหมายมีความต้องการหรือมีปัญหาอะไรบ้าง และสามารถค้นหาแก้ไขแนวทางต่างๆได้ ซึ่งความต้องการมักจะเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ ตามกาลเวลาและสถานที่แน่นอนค่านึงความต้องการของประชากรนั้นมีอยู่มากมาย หรือจากการสังเกตจากถ้อยคำและพฤติกรรมของผู้ได้รับผลกระทบจากปัญหา คือ ประชาชนเอง ส่วนวิธีการที่ค้นพบที่แท้จริงนั้นค่อนข้างลำบาก เพราะอาจจะเกิดปรากฏการณ์ที่เกี่ยวข้องได้ 3 กรณี กรณีแรกเกิดขึ้นในกลุ่มประชากรเป้าหมาย

ประการที่สอง ทราบว่าประชากรเป้าหมายมีปัญหาอะไรอย่างถ่องแท้แล้วประเด็นต่อไปนี้แก้ไขปัญหาเหล่านั้นเสนอตามแนวทางใดจึงเหมาะสมกับบริบทและเนื้อหาของชุมชน หรือประเทศ เพราะแต่ละแนวดังกล่าวนั้นเสนอวิธีการที่แตกต่างกัน การเลือกประยุกต์แนวทางแต่ละแนวทางจึงจำเป็นต้องมีการประเมินผลได้ระหว่างแนวทางที่ใช้ทุนและแนวทางที่ใช้แรงงานหรือระหว่างแนวทาง ที่มุ่งส่งเสริมควบคุมพฤติกรรมมนุษย์

ประการที่สาม การพัฒนาสังคมมีการเน้นวัตถุประสงค์เป็นหลักถ้ามีการบริหารจัดการและสามารถนำไปใช้ในการดำเนินงาน ตามความคิดเห็นของกลุ่มประชาชน

แต่ละโครงสร้างขององค์กร ว่าการพัฒนาที่มีอยู่หรือการมีแผนงานและแผนนำไปใช้เพื่อกำหนดหรือก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงตามความมุ่งหมายหรือวัตถุประสงค์

สรุปจากแนวคิดการพัฒนาสังคมข้างต้น กล่าวคือ กระบวนการพัฒนาชุมชนในฐานะที่เป็นกระบวนการสร้างคุณภาพของชีวิตในสังคมได้ดีขึ้น ควรสำนึกถึงหลักขั้นตอนการปฏิบัติงานที่คำนึงถึงสิ่งที่มีการเปลี่ยนแปลงในสภาพความเป็นอยู่และความสามารถเพียงสองสามคนเป็นคนตัดสินใจสู่สภาพที่มีการร่วมมือแต่เพียงเล็กน้อย ไปสู่สภาพที่มีการร่วมมือกันอย่างพร้อมเพียงเพื่อสภาพทางทรัพยากรที่ดีขึ้นและควบคุมทั้งพื้นที่ของการเข้าสู่กระบวนการพัฒนาสังคมอย่างยั่งยืน

5. แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาองค์กร

5.1. ความหมายของการพัฒนาองค์กร

การพัฒนาองค์กร หมายถึง เป็นกระบวนการร่วมมือกันทั้งระบบและอาศัยค่านิยมของการประยุกต์ความรู้ ทางพฤติกรรมศาสตร์เพื่อการปรับตัว ปรับปรุงและเสริมแรงองค์ประกอบของ

องค์กร เช่น กลยุทธ์ โครงสร้าง กระบวนการ คนและวัฒนธรรม เพื่อนำไปสู่ประสิทธิผลองค์กรและการใช้ความรู้ทางพฤติกรรมศาสตร์ (วรวงศ์ มหาโพธิ์, 2547)

การพัฒนาองค์กร หมายถึง เป็นการตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลง กลยุทธ์การให้ศึกษาที่ซับซ้อน มีแนวโน้มที่จะเปลี่ยนความเชื่อ ทศนคติ ค่านิยมและโครงสร้างหน้าที่องค์กร เพื่อว่าจะสามารถปรับตัวเข้ากับเทคโนโลยี ตลาด สิ่งท้าทายใหม่ๆ รวมทั้งอัตราการเปลี่ยนแปลงที่ก่อให้เกิดความสับสนตัวเอง (ติน ปรัชญพฤทธิ์, 2542)

การพัฒนาองค์กร หมายถึง ความพยายามอย่างมีแผน ที่มุ่งให้เกิดการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมขององค์กร เป็นความพยายามที่จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงระบบขององค์กร ทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ ควรมุ่งเน้นที่การเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมขององค์กรเป็นหลัก ไม่ใช่การมุ่งเน้นที่การเปลี่ยนแปลงของบุคคลแต่การเปลี่ยนแปลงของบุคคลที่เกิดขึ้น เป็นผลพลอยได้ของการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมขององค์กร (ทิพวรรณ หล่อสุวรรณรัตน์, 2554)

สรุปความหมายการพัฒนาองค์กรต้องมีการเปลี่ยนแปลงมองระยะยาวของการแก้ปัญหา พร้อมกับการสนับสนุนจากผู้บริหารในการปรับปรุง การมีส่วนร่วมของพนักงานแต่ละฝ่ายในการประเมินผลสภาพที่เป็นอยู่และสภาพที่ต้องการในอนาคต เพื่อให้ได้ประโยชน์ต่อการทำงานทั้งองค์กร รวมถึงการพัฒนาองค์กรที่ต้องปรับตัวตามความเป็นจริง สำหรับที่ปรึกษาในการเปลี่ยนแปลงไม่ใช่คนมาควบคุมการเคลื่อนไหวและปรับแก้แต่ต้องมีการเรียนรู้ปรับตัวตัวเข้ากับองค์กร

5.2 หลักสำคัญการพัฒนาองค์กร

5.2.1. การรู้จักองค์กร

การพัฒนาองค์กรต้องเริ่มจากการรู้จักองค์กรเป็นอันดับแรก เพื่อให้บุคลากรทุกคนมองภาพขององค์กรเป็นภาพเดียวกัน การวางแผนดำเนินกิจกรรม การปรับปรุงและพัฒนาองค์กรอย่างเหมาะสม และเป็นไปในทิศทางเดียวกันทั่วองค์กร การรู้จักองค์กรขององค์กรให้ชัดเจนในเรื่องต่างๆ ดังนี้ (ติน ปรัชญพฤทธิ์, 2550)

- 5.2.1.1 สินค้าและบริการขององค์กรที่สำคัญ
- 5.2.1.2 วิสัยทัศน์ พันธกิจ และค่านิยม ขององค์กร
- 5.2.1.3 ลักษณะโดยรวมของพนักงาน
- 5.2.1.4 สิ่งอำนวยความสะดวก เทคโนโลยี และอุปกรณ์ในการทำงาน
- 5.2.1.5 กฎระเบียบข้อบังคับที่ต้องปฏิบัติ
- 5.2.1.6 โครงสร้างองค์กร
- 5.2.1.7 ลูกค้ายูมีส่วนได้เสีย
- 5.2.1.8 สภาพการแข่งขัน
- 5.2.1.9 แนวทางในการปรับปรุงการดำเนินการ
- 5.2.1.10 ระบบการแลกเปลี่ยนเรียนรู้

5.2.2. กำหนดทิศทางอย่างมีแผน

การวางแผนที่ดีจะนำพาองค์กรไปสู่เป้าหมายโดยมีข้อผิดพลาดน้อยที่สุด จึงต้องมี ประเด็นที่ควรพิจารณาการวางแผนดำเนินการ ได้แก่ กำหนดขั้นตอนในการวางแผนที่ชัดเจน

ระบุผู้รับผิดชอบในการวางแผน กำหนดกรอบเวลาในการวางแผน ว่าขั้นตอนใดจะทำเมื่อไหร่ ใช้ข้อมูลที่สำคัญในการวางแผนอย่างครบถ้วน นำข้อมูลที่เหมาะสมมาใช้ เพื่อให้เกิดความมั่นใจการดำเนินการขององค์กร โดยข้อมูลที่ควรนำมาใช้ในการวางแผน เช่น จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส อุปสรรค เทคโนโลยีปัจจุบันและในอนาคต และระบุข้อจำกัดปัญหาและอุปสรรคในการวางแผน จากนั้นองค์กรก็จะได้สิ่งที่ต้องการดำเนินการ ประกอบด้วย ดังนี้

- วัตถุประสงค์ หมายถึง จุดมุ่งหมายที่ชัดเจนขององค์กร สิ่งที่องค์กรต้องบรรลุรักษาหรือทำให้เกิดความสามารถในการแข่งขัน และทำให้มั่นใจว่าองค์กรจะมีความยั่งยืนในระยะยาว

- ตัวชี้วัด เป็นสิ่งที่องค์กรจะใช้วัดและประเมินผลการดำเนินการขององค์กรตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

- เป้าหมาย หมายถึง ผลลัพธ์ ผลสำเร็จที่คาดหวังซึ่งสามารถวัดผลได้ โดยหลัก SMART คือ S: Specific มีความเฉพาะเจาะจง M: Measurable ทำนายแต่อยู่ในวิสัยที่ทำได้ มีความยากกว่าปกติที่ทำอยู่ แต่ไม่ควรยากเกินกว่าขีดความสามารถขององค์กร A: action การปฏิบัติ ดำเนินงานจากการวางแผนภายในองค์กรอย่างมีประสิทธิภาพ R: Relevant สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ที่กำหนดขององค์กร T: Time มีระยะเวลาที่แน่นอน

สรุปแนวคิดการพัฒนาองค์กรมีค่านิยมอยู่ที่มองคนเป็นหัวใจสำคัญ เชื่อในเรื่องการเติบโตส่วนบุคคล ความพร้อมที่จะเปลี่ยนแปลง การตระหนักถึงความสัมพันธ์เป้าหมายองค์กรที่ชัดเจน การบริหารอย่างมีแผนมีระบบจัดการตามหลักข้างต้น ตลอดจนผู้ปฏิบัติงานของทุกๆ ส่วนล้วนสำคัญอย่างยิ่ง ในการพัฒนาองค์กรที่มีแนวทางการพัฒนาตามบริบทขององค์กรนั้นๆ ตามความเหมาะสมเพื่อสู่เป้าหมายมั่นคงขององค์กร

6. นโยบายและโครงสร้างหน้าที่ของมูลนิธิศรัทธาชนเพื่อการศึกษาและเด็กกำพร้า

6.1 ประวัติความเป็นมา

เมื่อปี พ.ศ. 2541 นายเตาเพ็ก เรื่องปราชญ์ อีหม่ามมัสยิดสันติชน ได้เชิญชวนนักธุรกิจ นักวิชาการ นักสังคมสงเคราะห์ที่มีอุดมการณ์เดียวกัน มาร่วมปรึกษาหารือแนวทางในการทำงานที่จะทำประโยชน์ให้แก่สังคม เป้าหมายระยะแรก คือ การช่วยเหลือเด็กกำพร้า หญิงม่าย และครอบครัวที่อ่อนแอและได้รับความยากลำบากในการดำเนินชีวิต ประกอบกับบุตรชาย นายอ้อซารี เรื่องปราชญ์ และบุตรชาย ทำงานที่สถานสงเคราะห์เด็กกำพร้านาฬิกาซิมห์ ซึ่งได้รับเงินทุนสนับสนุนจาก ประเทศอาหรับ ต่อมาเมื่อทั้งสองท่านลาออกจากสถานสงเคราะห์ดังกล่าวแล้ว

อีหม่ามเตาเพ็ก เรื่องปราชญ์ และคณะได้ร่วมคิดกันวางแผนการให้ความช่วยเหลือแก่เด็กกำพร้า หญิงม่าย ด้วยตนเอง และหารี้อร่วมกับผู้ที่มีอุดมการณ์เดียวกัน ได้แก่ ร.ต.อ. พรชัย ไวยศิลป์ ในระยะแรกของการรวมกลุ่มอย่างไม่เป็นทางการ จึงเริ่มการจัดกิจกรรมโดยอาศัยประสบการณ์ของแต่ละคน เช่น การจัดหาทุน และจัดรายการวิทยุ การรวมตัวกันจัดกิจกรรมในรูปแบบของชมรมศรัทธาเพื่อเด็กกำพร้า จึงถือกำเนิดขึ้นตั้งแต่ปี พ.ศ. 2541 และจดทะเบียนเป็นมูลนิธิในปี พ.ศ. 2543 ด้วยทุนจดทะเบียน 2,000,000 บาท ยังมีกิจกรรมของมูลนิธิศรัทธาชนฯ ยังคงดำเนินต่อไป และมี

การพัฒนาการที่ดีขึ้นทั้งในด้านการระดมทุนและการให้ความช่วยเหลือ มีกิจกรรมออกเยี่ยมเยียนเด็กกำพร้าที่บ้าน เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลมานำเสนอให้แก่ผู้ฟังทางวิทยุศรัทธาชนฯ จากเริ่มใช้ทุนของตนเองในการใช้จ่ายและให้การช่วยเหลือจนต่อๆ มา มีผู้ฟังที่ให้การสนับสนุนเพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆ การจัดหาทุนครั้งแรก ที่ศูนย์กลางอิสลามแห่งประเทศไทย ในปี พ.ศ. 2542 ได้รับเงินบริจาครวมประมาณ 400,000 บาทเศษ เป็นทุนประเดิมเริ่มต้นสำหรับการอุปถัมภ์ครอบครัวเด็กกำพร้า จนเมื่อครั้งล่าสุดจัดงานประจำปี พ.ศ. 2554 ได้รับเงินบริจาครวมประมาณ 4,542,819 บาท ละครการจัดงานประจำปีในปี พ.ศ. 2555 -2558 ได้รับเงินบริจาคประมาณเงิน 15,620,000 บาท และมูลนิธิศรัทธาชนเพื่อการศึกษาและเด็กกำพร้ามี ร.ต.อ. พรชัย ไวยศิลป์ ดำรงตำแหน่งประธานชมรมและประธานมูลนิธิศรัทธาชนฯ นับตั้งแต่ก่อตั้งตั้งแต่ปี พ.ศ. 2541 จนถึงปัจจุบัน

6.2 ตราสัญลักษณ์ของมูลนิธิศรัทธาชนเพื่อการศึกษาและเด็กกำพร้า ความหมาย

ตราสัญลักษณ์ ประกอบด้วย 2 ส่วน

ส่วนที่ 1 คือ รวงข้าว สื่อถึงรวงข้าวที่อัลลอฮ์ได้ทรงกล่าวถึงในคัมภีร์อัลกุรอาน ในเชิงอุปมาอุปไมยว่า อุปมาบรรดาผู้บริจาคตริพย์ของพวกเขาในทางของอัลลอฮ์นั้น อุปมาดังเมล็ดพืช เมล็ดหนึ่งซึ่งงอกขึ้น เป็น 7 รวง ในแต่ละรวงนั้นมี 100 เมล็ด และอัลลอฮ์นั้นจะทรงเพิ่มพูนแก่ผู้ที่พระองค์ทรงประสงค์ อัลบะเกาะเราะห์ อายะห์ 126

ส่วนที่ 2 คือ มือ 2 มือ สื่อถึงการโอบอุ้ม การปกป้อง และการดูแลเอาใจใส่เด็กกำพร้าความหมายทั้ง 2 ส่วนรวมกัน หมายถึง สองมือของศรัทธาชนที่คอยโอบอุ้มเด็กกำพร้าด้วยมุ่งหวังการตอบแทนจากอัลลอฮ์ซุบฮานะฮูวะตะอะลาพระผู้เป็นเจ้าของ

6.3 หน้าที่ความรับผิดชอบ

6.3.1 ประธานมูลนิธิ ทำหน้าที่ควบคุมดูแลการปฏิบัติหน้าที่ของฝ่ายต่างๆ รวมทั้งรับผิดชอบหน้าที่องค์กรสัมพันธ์

6.3.2 ฝ่ายประชาสัมพันธ์ ทำหน้าที่รับผิดชอบดำเนินการด้านการเผยแพร่ข่าวสารกิจกรรมของมูลนิธิศรัทธาชนฯ สื่อวิทยุ สื่อสิ่งพิมพ์ สื่ออินเทอร์เน็ต และสื่อในวารสารพิเศษ

6.3.3 งานเลขานุการ มีหน้าที่รับผิดชอบดำเนินการด้านสำนักงาน งานธุรการ และงานทะเบียน

6.3.4 เภรัญญิก มีหน้าที่รับผิดชอบดำเนินการด้านการเงิน และการบัญชี และการตรวจสอบ

6.3.5 ฝ่ายหาทุน มีหน้าที่รับผิดชอบดำเนินการหาทุนเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายดำเนินงานของมูลนิธิศรัทธาชนฯ และเพื่อการบริจาค แบ่งเป็น ดังนี้

6.3.5.1 ทุนตามวาระ ได้แก่ การจัดงานประจำปีในวันเสาร์แรกของเดือนรอมฎอน การจัดงานระดมทุนเพื่อวิทยุรอมฎอน การจัดงานระดมทุนเพื่อค่ายอบรมฤดูร้อน ฯลฯ

6.3.5.2 ทุนถาวร ได้แก่ การหาทุนเพื่อก่อสร้างอพาร์ทเมนต์

6.3.5.3 ทุนพิเศษ ได้แก่ การประสานการสนับสนุนจากองค์กรภายนอก

6.3.6 ฝ่ายสงเคราะห์ มีหน้าที่รับผิดชอบด้านการให้ความช่วยเหลือแก่ผู้บริจาค แบ่งออกเป็น ดังนี้

6.3.6.1 กองทุนช่วยเหลือ ได้แก่ การออกเยี่ยมเยียนครอบครัวเด็กกำพร้า รายใหม่ ทุกวันเสาร์ เพื่อให้เห็นสภาพความเป็นอยู่ที่แท้จริง

6.3.6.2 กิจกรรมเยี่ยมยา ได้แก่ การให้ความช่วยเหลือเพิ่มเติมเป็นพิเศษ เช่น กรณีเจ็บป่วย มีหนี้สินล้นพ้นตัว ถูกไล่ที่ เป็นต้น

6.3.6.3 กิจกรรมตามวาระ ได้แก่ การมอบทุนการศึกษาแบบรายเดือน ให้แก่เด็กกำพร้า โดยจัดพิธีมอบมัสยิดและศูนย์ของมูลนิธิ ซึ่งกระจายอยู่ในที่ต่างๆ เดือนละ 8 แห่ง เพื่ออำนวยความสะดวกแก่เด็กกำพร้าให้ไปรับทุนในสถานที่ใกล้บ้านของตน

6.3.6.4 บ้านหทัยรัก ได้แก่ ให้การดูแลอุปถัมภ์เด็กกำพร้าที่มีอยู่ใน ความอุปการะในสถานสงเคราะห์ของมูลนิธิ ตั้งอยู่ซอยหทัยราษฎร์ 50 ขณะนี้ มีเด็กกำพร้าที่อยู่ในการดูแลรวม 40 คน

6.3.7 ฝ่ายพัฒนาและวิชาการ มีหน้าที่รับผิดชอบด้านวิชาการ การเรียนการสอน และการอบรมให้ความรู้ด้านศาสนา รวมทั้งดูแลอาคารมัสยิดและศูนย์เยาวชนศรัทธาชน แบ่งออกเป็น มัสยิดดารุลอิหซาน ใช้เป็นสถานที่ละหมาดและอบรมศาสนาภาคฤดูร้อนให้แก่เยาวชนที่อยู่ในบ้านพัก พิงบ้านหทัยรัก

ศูนย์เยาวชนศรัทธาชน ใช้เป็นสถานที่จัดอบรมศาสนา และค่ายเยาวชน เสนอเป็น บริการสำหรับบุคคลหรือหน่วยงานภายนอก โดยไม่คิดค่าใช้จ่าย

โรงเรียนศรัทธาชนทางโทรทัศน์ ได้แก่ การจัดการเรียนการสอนวิชาการศาสนา ทางโทรทัศน์ผ่านดาวเทียม Yateem TV

6.4 วัตถุประสงค์และวิสัยทัศน์ของมูลนิธิศรัทธาชนเพื่อการศึกษาและเด็กกำพร้า
มูลนิธิศรัทธาชน เพื่อการศึกษาและเด็กกำพร้ามูลนิธิศรัทธาชนเพื่อการศึกษาและเด็กกำพร้า มี วัตถุประสงค์ ดังนี้

6.4.1 ส่งเสริมสนับสนุนการศึกษาเด็กกำพร้าที่ยากจนและขาดโอกาสทางการศึกษา

6.4.2 ช่วยเหลือสนับสนุนด้านความเป็นอยู่ทั่วไปของเด็กกำพร้าและครอบครัว ของเด็กกำพร้า

6.4.3 ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพให้กับครอบครัวของเด็กกำพร้า

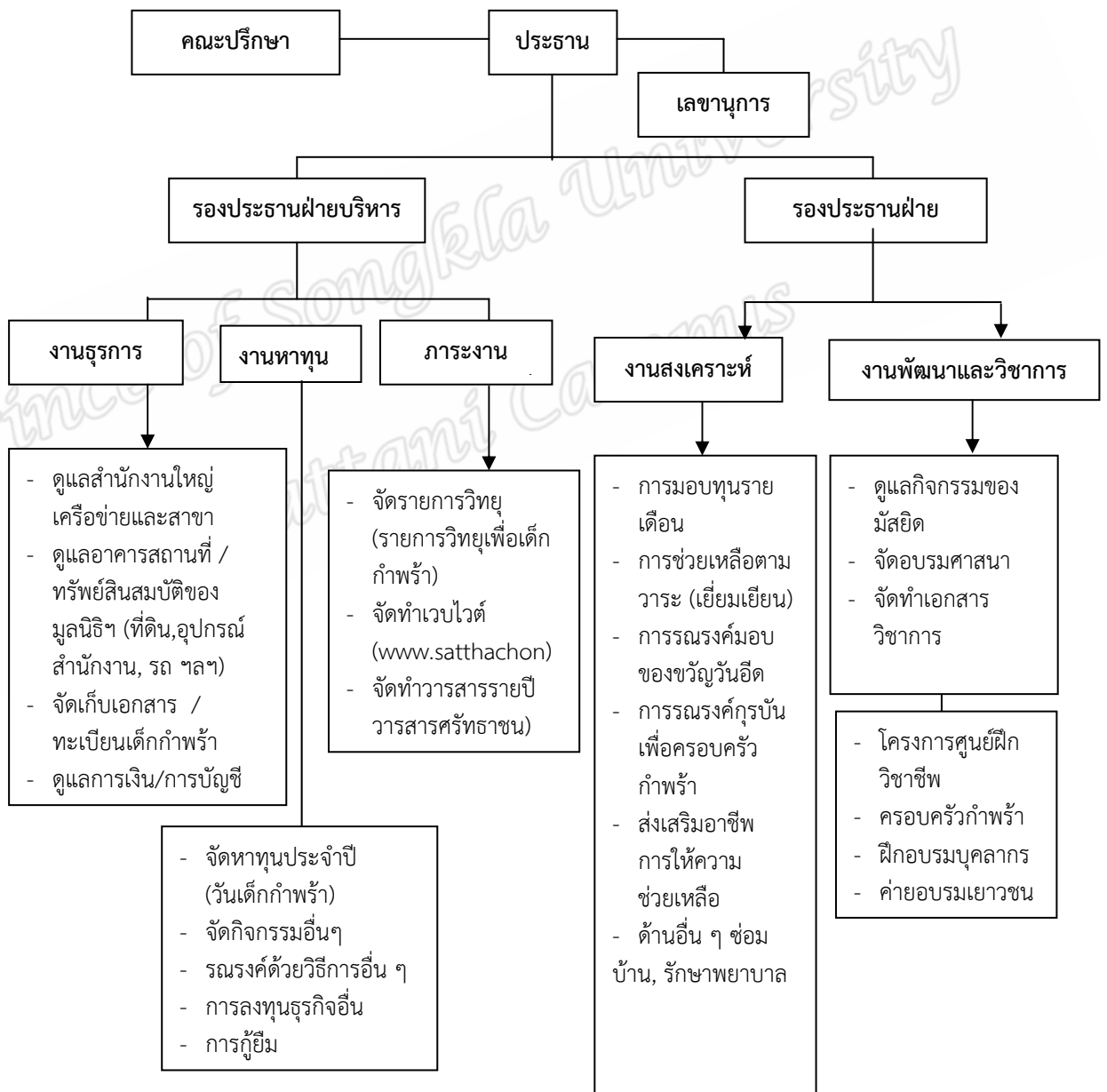
6.4.4 ส่งเสริมการปลูกฝังคุณธรรม เพื่อการพัฒนาจิตใจเด็กเยาวชนให้เป็นผู้มี คุณธรรม

6.4.5 ดำเนินการเพื่อสาธารณประโยชน์หรือร่วมมือกับองค์กรการกุศลอื่นๆ เพื่อสาธารณประโยชน์และไม่ดำเนินการเกี่ยวข้องกับการเมืองแต่ประการใด

วิสัยทัศน์ พันธกิจและกลยุทธ์ของมูลนิธิศรัทธาชนฯ วิสัยทัศน์ คือ “เราจะเป็น องค์กรการกุศลของมุสลิม ที่ดำเนินงานด้านสงเคราะห์เด็กกำพร้าที่ดีที่สุด มีเป้าหมายจัดตั้งสถานสงเคราะห์ เด็กกำพร้าขึ้นทั่วทุกภูมิภาค และพัฒนาสู่ระดับอาเซียนโดยไม่มีพรมแดนทั้งด้านเชื้อชาติและศาสนา มุ่งหวัง เพียงความโปรดปรานจากพระผู้เป็นเจ้า (อัลลอฮ) ซุบฮาน่าฮูวะตะอะลา”

มีพันธกิจคือ สงเคราะห์ผู้อ่อนแอ เผยแพร่เพิ่มศรัทธา พัฒนาเพื่อสังคมและมีกลยุทธ์สำคัญที่ทำให้มูลนิธิศรัทธาฯ ประสบความสำเร็จ ได้แก่ 1) การสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้บริจาค 2) การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์กิจกรรมของมูลนิธิทางสื่อวิทยุและสื่อโทรทัศน์ผ่านดาวเทียม 3) การจัดให้มีช่องทางการระดมเงินบริจาคที่หลากหลาย 4) การจัดงานหาทุนในวาระสำคัญทางศาสนา 5) การหารายได้ประจำจากอสังหาริมทรัพย์ 6) การสร้างองค์กรเครือข่าย (มูลนิธิศรัทธาฯ เพื่อการศึกษาและเด็กกำพร้า, 2558)

6.5 โครงสร้างการบริหารของมูลนิธิศรัทธาฯ เพื่อการศึกษาและเด็กกำพร้า
(โครงสร้างบริหารมูลนิธิศรัทธาฯ, 2540)

ภาพที่ 2 โครงสร้างการบริหารของมูลนิธิศรัทธาฯ เพื่อการศึกษาและเด็กกำพร้า

6.6 คณะกรรมการบริหารปัจจุบัน ปี 2558

6.6.1	ร.ต.อ.พรชัย ไวยศิลป์	ประธานกรรมการ
6.6.2	นายปัญญา สุวรรณดี	รองประธานกรรมการ
6.6.3	นายเอนก เหมเสริม	รองประธานกรรมการ
6.6.4	นายมนตรี สมานะวณิชย์	รองประธานกรรมการ
6.6.5	นายเราะห์หมัด เรืองปราชญ์	เหรียญก
6.6.6	นายสุภาพ เรืองปราชญ์	เลขานุการ
6.6.7	นายธรรมชาติ สนิทนาม	ผู้ช่วยเหรียญก
6.6.8	นายชิตดีก มูฮัมหมัดสอิด	กรรมการ
6.6.9	นายอดุลย์ ปู่ทอง	กรรมการ
6.6.10	นายเมธี มาลีพันธุ์	กรรมการ
6.6.11	นายมนัส มากเลาะเลย	กรรมการ
6.6.12	นายวิรัตน์ ขำวิลัย	กรรมการ

7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

มนตรี เลิศสกุลเจริญ (2547) ศึกษา เรื่อง แนวทางการพัฒนาความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กรธุรกิจภาคอุตสาหกรรมในจังหวัดนนทบุรี มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาทัศนคติของผู้บริหารองค์กรธุรกิจที่มีต่อแนวคิดความรับผิดชอบต่อสังคม และการจัดการกิจกรรมหรือบริการที่สะท้อนถึงความรับผิดชอบต่อสังคม เพื่อเป็นแนวทางการพัฒนาความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กรธุรกิจจากกลุ่มตัวอย่างในจังหวัดนนทบุรี 6 อำเภอ จำนวน 296 ราย ผู้บริหารองค์กรธุรกิจในจังหวัดนนทบุรีมีความแตกต่างกันตรงที่ เพศ การศึกษา และประสบการณ์ของการทำงานที่มีจำนวนลูกจ้างของธุรกิจที่มีเกี่ยวข้องกับการบริโภค บริโภค ที่ตระหนักถึงความรับผิดชอบต่อสังคมเป็นจุดสำคัญที่สุดของเป้าหมายต้องการยอมรับจากลูกค้า รวมถึงความเชื่อมั่นของการบริการ จากการศึกษาดังกล่าวสรุปได้ว่า ผู้บริหารองค์กรธุรกิจมีความคิดเห็นด้วยกับแนวคิดความรับผิดชอบต่อสังคมทางด้านเศรษฐกิจ กฎหมาย จริยธรรม และการใช้ดุลยพินิจทั้ง 4 ด้าน อยู่ในระดับมากและความคิดเห็นด้วยต่อการจัดกิจกรรมหรือบริการสะท้อน ถึงความรับผิดชอบต่อ 6 ด้าน คือ ผู้บริหารองค์กรธุรกิจกำหนดนโยบายขององค์กรให้ครอบคลุมถึงความรับผิดชอบต่อสังคมด้านต่างๆ ให้เหมาะสมกับความต้องการของลูกค้า สอดคล้องกับวัฒนธรรมของชุมชนอย่างแท้จริง ผู้ศึกษาได้นำประเด็น ด้านการบริหารงานขององค์กรเพื่อสังคมขององค์กรธุรกิจทั้ง 6 ด้าน สำระสำคัญข้างต้นมาเป็นแนวทางการพัฒนาองค์กรมูลนิธิตรัทธาชนฯ ด้านความรับผิดชอบต่อสังคมไปใช้ในการศึกษาคั้งนี้

อัญรัตน์ อัญญวัฒน์ไกร (2552) ศึกษา เรื่อง ประสิทธิผลการสื่อสารส่งเสริมความรับผิดชอบต่อสังคมของสถาบันธุรกิจเพื่อสังคม ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาบทบาทและภารกิจส่งเสริมความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมต่อภาคธุรกิจของสถาบันธุรกิจเพื่อสังคม 2) เพื่อศึกษากลยุทธ์การสื่อสารงานส่งเสริมความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมต่อภาคธุรกิจของสถาบันธุรกิจเพื่อสังคม 3) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างกาเปิดรับสื่อประชาสัมพันธ์ของสถาบัน

ธุรกิจ 4) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับสื่อประชาสัมพันธ์ของสถาบันธุรกิจเพื่อสังคมกับความรู้อันมีความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม ผลการศึกษา พบว่าการดำเนินงานทำหน้าที่เป็นตัวกลาง เพื่อประสานให้เกิด ความเข้าใจ และดำเนินงานร่วมกัน ในเรื่องการค้าเงินธุรกิจด้วยความรับผิดชอบต่อสังคม แก่ผู้มีส่วนได้เสีย ทั้ง 3 ส่วน คือ ภาคธุรกิจ ภาครัฐ และภาคประชาสังคม ผู้แทนที่รับผิดชอบต่องานด้านCSR ขององค์กร และจากสื่อสิ่งพิมพ์ สื่อบุคคล และสื่อกิจกรรม มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมนำไปปฏิบัติงานด้านความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมของภาคธุรกิจ นอกจากนี้กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นต่อแนวทางการดำเนินงานของสถาบันฯ ในระดับดี และพอใจกับการดำเนินงานของสถาบันฯ ในฐานะองค์กรที่ส่งเสริมให้ภาคธุรกิจมีการดำเนินธุรกิจด้วยความรับผิดชอบต่อสังคมอย่างจริงจังด้วยการส่งเสริมในรูปแบบต่างๆ จากการศึกษาดังกล่าวสรุปได้ว่าความสัมพันธ์ส่วนที่เกี่ยวข้องกับการดำเนิน กิจกรรมความรับผิดชอบต่อสังคมของตลาดหลักทรัพย์ยังต้องคำนึงประเด็นของการรับรู้ และรูปแบบต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินกิจกรรมเพื่อให้องค์กรมีประสิทธิภาพ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องก็ยอมรับความสัมพันธ์จากการศึกษาดังกล่าวนั้นผู้ศึกษานำประเด็นบทบาทการดำเนินกิจกรรมความรับผิดชอบต่อสังคมการเปิดรับรู้ข้อมูลข่าวสาร ปัจจัยต่างที่มีความสัมพันธ์กันเพื่อเกิดกลยุทธ์การสื่อสารงานส่งเสริมความรับผิดชอบต่อสังคมไปใช้ในการศึกษาครั้งนี้

สุวิภา สำเนาพล (2553) ศึกษา เรื่อง ความรู้ และความตระหนักเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสังคมของผู้ปฏิบัติงานด้านความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กร มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาภูมิหลังทางด้านประชากรศาสตร์และภูมิหลังทางการทำงานของผู้ปฏิบัติงานด้านความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กร ตลอดจนความรู้ และความตระหนัก เกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสังคมของผู้ปฏิบัติงานด้านความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กร ผลการศึกษา พบว่าผู้ปฏิบัติงานด้านความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กรที่มีเพศและระดับการศึกษาที่แตกต่างกัน มีความรู้และความตระหนักเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสังคมไม่แตกต่างกัน สำหรับผู้ปฏิบัติงานด้านความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กรที่มีประเภทองค์กรที่สังกัดแตกต่างกันมีความรู้เกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กร และการตระหนักถึงด้านคุณค่าประโยชน์ที่จะได้มากกว่าผลมากกว่าสิ่งตอบแทนสิ่งสำคัญขององค์กรของผู้ปฏิบัติงานขององค์กรที่มีความรับผิดชอบต่อสังคมร่วมกันสู่เป้าหมาย

จากการศึกษาดังกล่าวสรุปได้ว่าความรู้ การตระหนักถึงความรับผิดชอบต่อสังคมนั้นมีข้อแตกต่างด้านเพศที่มีผลต่อการปฏิบัติงานขององค์กรและด้านการสร้างคุณค่าขององค์กรร่วมกัน ผู้ปฏิบัติจึงเห็นความสำคัญว่าต้องมีส่วนช่วยเหลือสังคม ผู้ศึกษาได้นำประเด็นการความสัมพันธ์กัน คือ ยังมีผู้ปฏิบัติงานด้านความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กร มีความรู้เกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสังคมมากก็จะต้องยังทำให้มีความตระหนักถึงความรับผิดชอบต่อสังคมมากขึ้น การตระหนักถึงความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กรและแนวการวางแผน หน้าที่ ความรับผิดชอบต่อของผู้ปฏิบัติงานไปใช้ในการศึกษาครั้งนี้

อุทมพร สุดสวาสดิ์ (2555) ได้ศึกษารูปแบบและวิธีการสื่อสารด้านความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กรที่ปรากฏในนิตยสารสุดสัปดาห์ ที่เกี่ยวข้องกับการนำเสนอข่าวผู้บริหาร องค์กรธุรกิจ บรรณาธิการนิตยสาร รวมถึงผู้รับสาร ซึ่งมีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษารูปแบบความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กรที่ปรากฏในนิตยสารสุดสัปดาห์ 2) เพื่อศึกษาวิธีการสื่อสารด้านความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กรที่ปรากฏในนิตยสารสุดสัปดาห์ จากการศึกษาดังกล่าว สรุปได้ว่าประเด็นทางสังคมที่มีรูปแบบความรับผิดชอบต่อสังคมน้อยที่สุด จะมุ่งเน้นของประเภทองค์กรที่นำเสนอเพื่อสังคมเป็นจำนวนมาก

ที่สุดที่ใช้รูปแบบความรับผิดชอบต่อสังคมและวิธีการสื่อสารความรับผิดชอบต่อสังคม นำเสนอเรื่องราวเกี่ยวกับกิจกรรมเพื่อสังคมเป็นที่นิยมมากที่สุดผ่านการนำเสนอภาพข่าวและภาพประกอบข่าว และวิธีการนำเสนอโฆษณาต่อน้อยลงมาจากวิธีการสื่อสารที่ไม่ได้รับความนิยมนำเสนอวิธีใช้บรรณาธิการของความรับผิดชอบต่อสังคมผู้ศึกษาได้นำประเด็นทางสังคมจากการวิเคราะห์จากกลุ่มตัวอย่างของประเด็นทางสังคมที่ได้รับการตอบรับและเผยแพร่ให้ประชาชนรับรู้แนวการคำนึงความรับผิดชอบต่อสังคมมีรูปแบบการสื่อสารผ่านสื่อตีพิมพ์ที่ได้จากกำหนดการช่วยเหลือสังคมของการนำไปใช้ในการศึกษาครั้งนี้

ระพีพรรณ มุหะหมัด (2556) ศึกษา เรื่อง อิสลามกับการพัฒนาที่ยั่งยืน : กรณีศึกษาชุมชนมัสยิดมาลุอิสลาคลองแสนแสบ การประยุกต์หลักหลักการศาสนาอิสลามมาใช้ในการพัฒนาชุมชนและสิ่งแวดล้อมของบริบทการพัฒนาการยั่งยืน โดยศึกษากรณีของชุมชนมัสยิดมาลุอิสลาม หลักของผู้นำศาสนาในพื้นที่ทั้งหมดแลกเปลี่ยนและรับฟังความคิดเห็นและหาแนวทางป้องกัน แก้ไขปัญหา ทั้งนี้สถาบันมัสยิดมีหลักสำคัญในการปลูกฝังความศรัทธาและส่งเสริมให้คนในชุมชนมีจริยธรรมมากขึ้น สิ่งสำคัญที่สุด คือ ศักยภาพของอิหม่าม ซึ่งจะมีบทบาททางสังคมโดยประยุกต์ใช้หลักคำสอนจากกุรอานและฮาดิซ มาเป็นแบบอย่างในการพัฒนา ส่งเสริมให้ความรู้อบรมบุคลากรและคณะกรรมการมัสยิดอยู่ตลอดเพื่อเป็นการเพิ่มพูนความรู้ ศักยภาพโดยถ่ายทอดผ่านเสียงตามสายได้อย่างมีประสิทธิภาพร่วมมือร่วมใจกันพัฒนาชุมชน

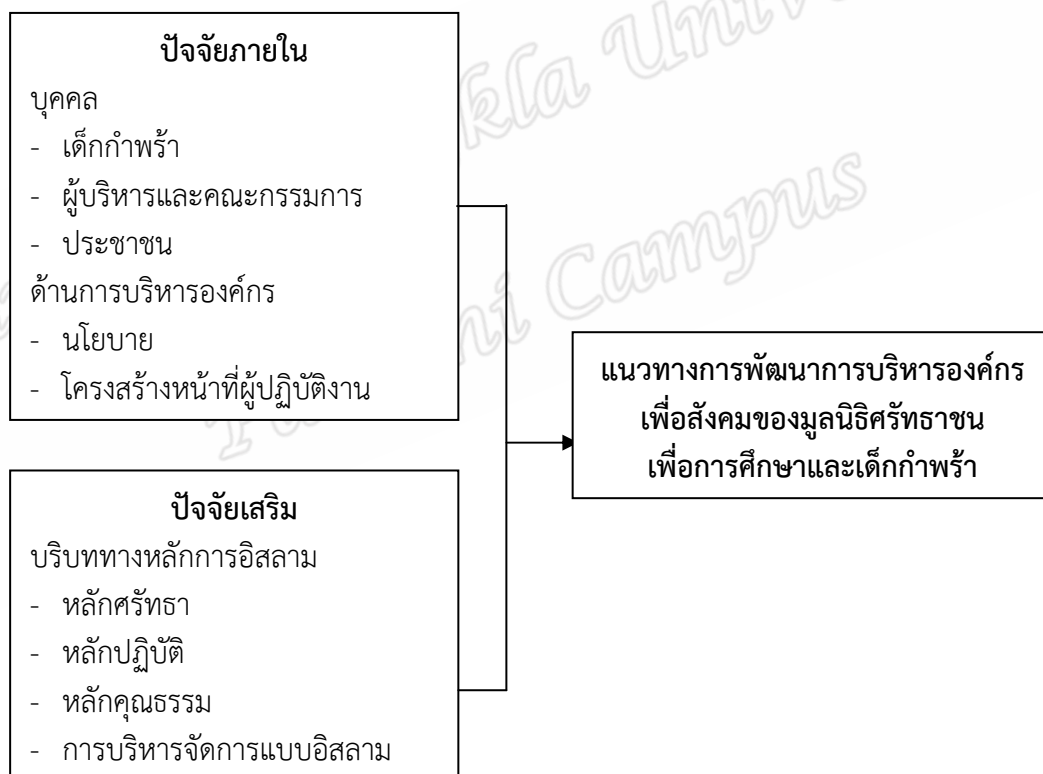
สรุปงานวิจัยจากที่ศึกษาการมีบทบาทการบริหารตามหลักการศาสนาอิสลามและหลักความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กรมาใช้ในการบริหารเพื่อความมั่นคง นำตัวแปรที่เกี่ยวข้องมาสร้างเป็นกรอบแนวคิดและผลข้อเสนอแนะมาประกอบการ การศึกษาในครั้งนี้ที่เกี่ยวกับการบริหารองค์กรเพื่อการพัฒนาสังคมของมูลนิธิศรัทธาชนเพื่อการศึกษาและเด็กกำพร้า จากการศึกษาการบริหารองค์กรเพื่อสังคมของมูลนิธิศรัทธาชนเพื่อการศึกษาและเด็กกำพร้าที่มีการบริหารองค์กรยึดตามแนวหลักการศรัทธาของศาสนาอิสลามซึ่งจะสำรวจจากประชาชนชาวมุสลิมไทยในจังหวัดปัตตานี และเด็กกำพร้าที่กำหนดกลุ่มตัวอย่าง เพื่อหาแนวทางการพัฒนาองค์กรให้เข้าสู่การบริหารจัดการองค์กรจากแนวคิดความรับผิดชอบต่อสังคมสามารถกำหนดกรอบแนวคิดในการศึกษาได้ ดังนี้

สุภาวดี แก้วคำสน (2557) ศึกษา รูปแบบความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กรธุรกิจกรณีศึกษาช่องสารกาโมเดล ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปรัชญา แนวคิดและวิธีการดำเนินกิจกรรมที่แสดงออกถึงความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัทตามโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตชุมชน ตำบลช่องสาริกา ผลการศึกษาพบว่าความสำเร็จในการดำเนินกิจกรรมครั้งนี้เกิดจากกระบวนการทัศน์ของผู้บริหารระดับสูงของบริษัทที่มองว่าธุรกิจทุกประเภทจะประสบความสำเร็จได้นั้น ส่วนสำคัญส่วนหนึ่งเกิดมาจากการสนับสนุนของสมาชิกในสังคม หากประชาชนมีชีวิตความเป็นอยู่ มีสังคมและมีสิ่งแวดล้อมที่ดี ก็จะเป็นน้ำเลี้ยงให้เกิดความมั่นคง ยั่งยืน เข้าสู่กลยุทธ์ขององค์กรจะมีความขัดแย้งกันในชุมชนและแผนการดำเนินกิจกรรมขององค์กร จากการศึกษาดังกล่าวสรุปได้ว่าปัญหาของการอยู่ร่วมกันในสังคมนั้นยังต้องเน้นหลักสำคัญของผู้ประกอบการระดับผู้บริหารด้านความรับผิดชอบต่อสังคมในชุมชนและด้วยการมีเป้าหมายเดียวกันนั้น จึงมีการพัฒนา แก้ไขปัญหาของชุมชนนั้นๆ บนกลยุทธ์ขององค์กรให้ครอบคลุมทุกๆ ด้านเพื่อความอยู่รอดผู้ศึกษาได้นำประเด็นการลงชุมชนจากผลการศึกษาด้านข้อมูลกับแผนของการดำเนินงานระดับผู้บริหารที่มีประสบการณ์ เพื่อมีแนวทางสนับสนุนเศรษฐกิจให้แก่ชุมชนนั้นๆ ไปใช้ในการศึกษาครั้งนี้

จากกรอบแนวคิดข้างต้น แสดงให้เห็นว่าผู้ศึกษานี้เป็นการศึกษา 1) ความเป็นมาแนวคิด หลักการทางศาสนาอิสลามที่เกี่ยวข้องกับการจัดการ องค์กรเพื่อสังคมของมุสลิมอิศรัทธาชนเพื่อการศึกษา และเด็กกำพร้า โดยศึกษาจากปัจจัยบุคคล ได้แก่ เด็กกำพร้า ผู้บริหารและคณะกรรมการ ผู้ปฏิบัติงาน ประชาชน 2) ศึกษาแนวนโยบายและการจัดการองค์กรเพื่อสังคมของมุสลิมอิศรัทธาชนเพื่อการศึกษา และเด็กกำพร้า โดยศึกษาบริบทมุสลิมอิศรัทธาชนฯ ได้แก่ นโยบาย โครงสร้าง หน้าที่และผู้ปฏิบัติงาน การบริหารองค์กรเพื่อสังคม เป้าหมายขององค์กร บริบททางแนวคิดตามหลักอิสลาม ได้แก่ บริบททางศาสนาอิสลาม แนวความคิดความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กร (CSR) อีกทั้ง 3) เพื่อสำรวจความคิดเห็นของประชาชนชาวมุสลิมในจังหวัดปัตตานีที่มีต่อการบริหารองค์กรเพื่อสังคมของมุสลิมอิศรัทธาชนเพื่อการศึกษาและเด็กกำพร้า ทั้งนี้ 4) เพื่อหาแนวทางพัฒนาการจัดการองค์กรเพื่อสังคมของมุสลิมอิศรัทธาชนเพื่อการศึกษาและเด็กกำพร้าสู่ความมั่นคง

8. กรอบแนวคิดในการศึกษา

ภาพที่ 3 กรอบแนวคิด

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการศึกษา

การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาการบริหารองค์กรเพื่อการพัฒนาสังคมของมูลนิธิศรัทธาชนเพื่อการศึกษาและเด็กกำพร้า มีรายละเอียดเกี่ยวข้องกับการดำเนินการ กำหนดรูปแบบการศึกษา เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ประชากรและกลุ่มเป้าหมาย วิเคราะห์ผลการศึกษา เพื่อให้ได้ข้อมูลที่สามารถจะนำมา สังเคราะห์แนวทางการพัฒนาการบริหารองค์กรเพื่อสังคมสู่ความมั่นคง เพื่อตอบปัญหาในทุกประเด็นที่กำหนดไว้ ดังนี้

1. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

การศึกษาในครั้งนี้เป็นการศึกษา (Mixed Method) แบบผสมผสาน ระหว่างเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) และเชิงปริมาณ (Quantitative Research) เพื่อศึกษาการบริหารองค์กร เพื่อสังคมของมูลนิธิศรัทธาชนเพื่อการศึกษาและเด็กกำพร้าตามหลักการอิสลามว่ามีความสอดคล้องกับ หลักความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กร สำนวจความคิดเห็นของประชาชนในอำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี ที่มีต่อการบริหารองค์กรเพื่อสังคมของมูลนิธิศรัทธาชนฯ ตลอดจนหาแนวทางพัฒนาการบริหารองค์กร เพื่อสังคมของมูลนิธิศรัทธาชนเพื่อการศึกษาและเด็กกำพร้าอย่างยั่งยืน

1.1 การสัมภาษณ์เจาะลึก (In-depth Interviewing) เป็นวิธีการที่ใช้ในการเก็บข้อมูล ภาคนาม โดยมีวัตถุประสงค์ที่สำคัญ ดังนี้

1.1.1 ศึกษารายละเอียดประเด็นปัญหา ปากฏการณ์ที่เกิดขึ้นเฉพาะเรื่องและ เหตุการณ์เฉพาะกลุ่มเป้าหมายหรือปรากฏการณ์ที่อาจจะเกิดขึ้นได้ในบางกรณี เพื่อนำไปสู่ข้อสรุปเบื้องต้น เฉพาะเรื่องและสามารถนำไปใช้อธิบายข้อมูลในเชิงปริมาณ

1.1.2 กำหนดข้อมูลเฉพาะกลุ่มและเฉพาะประเด็น ซึ่งสามารถอธิบายเชิงเหตุ และผลได้ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นตัวแทนของกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ

1.1.3 วิธีที่ใช้ในการสนทนากลุ่ม คือ วิธีการจัดสนทนากลุ่ม โดยการกำหนด กลุ่มเป้าหมายและกำหนดหัวข้อสนทนา รวมทั้งมีการวางแผน กำหนดทีมรวบรวมข้อมูล ซึ่งการสนทนากลุ่ม จะเป็นการนั่งสนทนากันระหว่างผู้สัมภาษณ์ และผู้ให้สัมภาษณ์จำนวน 10 คน ระหว่างการสนทนา ผู้สัมภาษณ์จะดำเนินการสนทนาและเป็นผู้จัดประเด็นการสนทนา เพื่อชักจูงให้ผู้ให้สัมภาษณ์ ได้แสดง ความคิดเห็นต่อประเด็นนั้น ๆ ได้ให้ข้อมูลอย่างกว้างขวางและละเอียดเท่าที่จะเป็นไปได้ และในบางครั้ง ผู้สัมภาษณ์จะยกตัวอย่างหรือกรณีต่างๆ ให้ผู้ให้สัมภาษณ์ได้แสดงความคิดเห็นอย่างหรือวิพากษ์ เพื่อให้ เกิดแนวความคิดที่หลากหลายและเป็นระบบมากขึ้น

2. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการศึกษาการบริหารองค์กรเพื่อสังคมของมูลนิธิศรัทธาชนเพื่อการศึกษาและเด็กกำพร้า ใช้วิธีการศึกษาจากเอกสาร (Documentary Analysis) เพื่อสรุปแนวคิดที่เกี่ยวข้องมารวบรวมสร้างเครื่องมือแบบสอบถามแต่ละส่วนของการศึกษา และกำหนดประเด็นในการสัมภาษณ์เจาะลึกเกี่ยวกับการบริหารงานของมูลนิธิศรัทธาชนเพื่อการศึกษาและเด็กกำพร้าตามหลักการอิสลามด้านความรับผิดชอบต่อสังคมและด้านการปฏิบัติงานโดยใช้หลักแบบการสัมภาษณ์เจาะลึก (In-depth Interviewing) และการสำรวจ (Survey) ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับมูลนิธิศรัทธาชนเพื่อการศึกษาและเด็กกำพร้าภายในและภายนอกเพื่อศึกษากระบวนการบริหารจัดการของการจัดการตามนโยบายหลักเน้นประโยชน์สาธารณะกุศลขององค์กร และศึกษาข้อมูลบริบทเบื้องต้นของกลุ่มตัวอย่าง และประวัติ ความเป็นมาของการจัดตั้งองค์กรตามแนวทางการพัฒนาการบริหารองค์กรเพื่อสังคมของมูลนิธิศรัทธาชนเพื่อการศึกษาและเด็กกำพร้าสามารถแยกการเก็บข้อมูล 2 ส่วน ดังนี้

2.1 ข้อมูลเชิงปริมาณ (Quantitative Research)

การสำรวจความคิดเห็นของประชาชน อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี ในการแจกปลายเปิดมีแบบสอบถาม โดยใช้แบบสอบถามเกี่ยวกับประเด็นข้อมูล ดังต่อไปนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

ส่วนที่ 2 ทดสอบความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการอิสลามทำความดีเพื่อสังคมและความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กร

ส่วนที่ 3 สอบถามเกี่ยวกับแนวคิดการบริหารองค์กรตามหลักการอิสลามที่ทำให้เพื่อสังคมขององค์กร

ส่วนที่ 4 มุมมองการบริหารองค์กรเพื่อสังคมตามหลักความรับผิดชอบต่อสังคม (CSR) และประเด็นปัญหาทางสังคม

ส่วนที่ 5 ข้อเสนอแนะ

2.2 เชิงคุณภาพ (Qualitative Research) แบ่งกลุ่มการสัมภาษณ์ 3 กลุ่ม ดังนี้

กลุ่มที่ 1 ผู้บริหาร และคณะกรรมการมูลนิธิศรัทธาชนเพื่อการศึกษาและเด็กกำพร้า มีคำถาม ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับผู้สัมภาษณ์

ส่วนที่ 2 ประเด็นความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักการบริหารองค์กรของมูลนิธิศรัทธาชนเพื่อการศึกษาและเด็กกำพร้า

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นด้านการบริหารองค์กรเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมของมูลนิธิศรัทธาชนเพื่อการศึกษาและเด็กกำพร้า

ตอนที่ 4 ปัญหาและอุปสรรคของการบริหารองค์กรของมูลนิธิศรัทธาชนเพื่อการศึกษา และเด็กกำพร้า

ตอนที่ 5 ข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนาการบริหารองค์กร เพื่อสังคมของมูลนิธิศรัทธาชนเพื่อการศึกษาและเด็กกำพร้า และข้อเสนอแนะต่อการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ขององค์กรภายใต้หลักการอิสลามและความรับผิดชอบต่อสังคมอย่างยั่งยืนต่อไป

กลุ่มที่ 2 ผู้ปฏิบัติงานของมูลนิธิศรัทธาชนเพื่อการศึกษาและเด็กกำพร้า มีคำถามดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับผู้สัมภาษณ์

ส่วนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับระเบียบการบริหารองค์กรตามแผนกำหนดปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่แต่ฝ่ายของมูลนิธิศรัทธาชนเพื่อการศึกษาและเด็กกำพร้าตามหลักการอิสลาม

ส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะ

กลุ่มที่ 3 ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องภายใน ภายนอกองค์กร และผู้บริจาคของมูลนิธิศรัทธาชนเพื่อการศึกษาและเด็กกำพร้า มีคำถามดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับผู้สัมภาษณ์

ส่วนที่ 2 ประเด็นความคิดเห็นเกี่ยวข้องกับผู้ที่ได้รับการช่วยเหลือจากมูลนิธิศรัทธาชนเพื่อการศึกษาและเด็กกำพร้า

ส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะ

กลุ่มที่ 4 เด็กกำพร้าที่อยู่ในการดูแลของมูลนิธิศรัทธาชนเพื่อการศึกษาและเด็กกำพร้า มีคำถาม ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับผู้สัมภาษณ์

ส่วนที่ 2 ประเด็นความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักการอิสลามเกี่ยวกับการบริหารองค์กรของมูลนิธิศรัทธาชนเพื่อการศึกษาและเด็กกำพร้า

ส่วนที่ 3 ประเด็นเกี่ยวกับการดูแลเด็กกำพร้า และข้อเสนอแนะ

3. ประชากรและกลุ่มเป้าหมาย

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ประชากรที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ประชาชนในอำเภอเมืองจังหวัดปัตตานี ผู้บริหารและคณะกรรมการ และผู้ที่มีส่วนที่เกี่ยวข้องกับมูลนิธิศรัทธาชนฯ

3.1 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive sampling) โดยสัมภาษณ์เจาะลึก ได้แก่ กรณีศึกษาเด็กกำพร้าที่อยู่ในการดูแลของมูลนิธิศรัทธาชนฯ จำนวน 3 คน

3.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้วิธีทำการสัมภาษณ์เจาะลึก (In-depth Interviewing) คณะกรรมการผู้บริหารและผู้บริจาค จำนวน 4 คน

3.3 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้วิธีการสำรวจ (Survey) โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล ได้แก่ ประชาชนในอำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี จำนวน 102,025 คน (สำนักงานจังหวัดปัตตานี, 2556) ซึ่งใช้วิธีการสุ่มตัวอย่าง โดยการกำหนดขนาดตัวอย่างจากการแทนค่าสูตรของ Taro Yamane ค่าความคลาดเคลื่อน 0.05 จำนวน 332 คน

กำหนดให้ n = ขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ต้อง
 N = ขนาดของประชากร
 e = ค่าความคลาดเคลื่อนที่ผู้วิจัยยอมรับได้
 N = ขนาดประชากร ที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่ได้ค่าเท่ากับ 332 คน
 e = ค่าความคลาดเคลื่อนที่ผู้วิจัยยอมรับได้ = 5%

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

$$= \frac{102,025}{1 + 102,025 (.05)^2}$$

กลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 332 คน

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลผลการศึกษาเชิงปริมาณจากการแจกแบบสอบถามจำนวน 332 ชุด เพื่อสำรวจความคิดเห็นของประชาชน อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี ที่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์กรเพื่อสังคมของมูลนิธิศรัทธาชนเพื่อการศึกษาและเด็กกำพร้าตามหลักการอิสลามในแต่ละประเด็นจากผล การอ่านค่าเฉลี่ยแต่ละประเด็น มาวิเคราะห์สู่การสรุปผลการศึกษา และการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ทำการวิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive statistics) คือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน ในส่วนข้อมูลลักษณะทั่วไปของประชาชน อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี และความคิดเห็น ของประชาชนอำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี โดยประมวลผลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ผู้ศึกษาได้นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสาร แนวคิด หลักการอิสลาม แนวคิดการบริหารองค์กรแบบอิสลาม แนวคิดการพัฒนาสังคม แนวคิดการพัฒนาองค์กร ที่เกี่ยวข้องนำมาสร้างเครื่องมือ และสัมภาษณ์แบบเจาะลึกกับกลุ่มตัวอย่างแต่ละประเด็นอย่างเจาะลึก ของกลุ่มตัวอย่างแต่ละกลุ่มทั้ง 4 กลุ่ม จากนั้นนำมาถอดบทสัมภาษณ์แต่ละประเด็นเพื่อสรุปประเด็น ที่เกี่ยวข้อง มาวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) แล้วพรรณนาความโดยใช้ความรู้ด้านการบริหาร พัฒนาสังคมและด้านอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องมาอธิบายให้เห็นพัฒนาการ แก้ไขปัญหาและความเชื่อมโยงของกลุ่ม จากนั้นจึงนำข้อมูลมาทำการสังเคราะห์ข้อมูลทั้งหมดและนำเสนอข้อเสนอแนะ

บทที่ 4

ผลการสำรวจความคิดเห็นของประชาชน

ในการศึกษา เรื่อง “การบริหารองค์กรเพื่อการพัฒนาสังคมของมูลนิธิศรัทธาชนเพื่อการศึกษาและเด็กกำพร้า” ผู้ศึกษาได้รวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาทั้งหมดมาวิเคราะห์ และนำเสนอผลการศึกษาด้วยการบรรยายประกอบตาราง โดยแบ่งการนำเสนอข้อมูล ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา

ส่วนที่ 2 ทดสอบความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการอิสลามทำความดีเพื่อสังคมและความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กร

ส่วนที่ 3 สอบถามเกี่ยวกับแนวคิดการบริหารองค์กรตามหลักการอิสลามที่ทำเพื่อสังคมขององค์กร

ส่วนที่ 4 มุมมองการบริหารองค์กรเพื่อสังคมตามหลักความรับผิดชอบต่อสังคม (CSR) และประเด็นปัญหาทางสังคม

ส่วนที่ 5 ข้อเสนอแนะ

ผลการศึกษาจากแบบสอบถามแต่ละส่วนปรากฏดังต่อไปนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

การศึกษาข้อมูลทั่วไป ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ ศาสนา ระดับการศึกษา (สามัญ) ระดับการศึกษา (ศาสนา) และอาชีพ ผลการศึกษาปรากฏ ดังนี้

ตาราง 1 จำนวนร้อยละของประชากรจำแนกตามเพศ, อายุ, สถานภาพ, ศาสนา, ระดับการศึกษา (สามัญ), ระดับการศึกษา (ศาสนา), และอาชีพ

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (N=332)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	130	39.2
หญิง	202	60.8
อายุ		
ไม่เกิน 25 ปี	119	35.8
26 – 35 ปี	90	27.1
36 – 45 ปี	47	14.2
46 – 55 ปี	57	17.2
มากกว่า 55 ปีขึ้นไป	19	5.7

ตาราง 1 (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (N=332)	ร้อยละ
ศาสนา		
อิสลาม	289	87.0
พุทธ	30	7.8
คริสต์	7	2.1
อื่นๆระบุ	6	1.8
สถานภาพ		
สถานภาพสมรส	144	43.4
สถานภาพโสด	163	49.1
สถานภาพอยู่ร้าง	4	1.2
สถานภาพหม้าย	16	4.8
แยกกันอยู่	5	1.5
ระดับการศึกษา		
ไม่ได้ศึกษา	23	6.9
ประถมศึกษา	24	7.2
มัธยมตอนต้น	36	10.8
มัธยมตอนปลาย/ปวช	54	16.3
ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง	24	7.2
ปริญญาตรี/เทียบเท่า	157	47.3
ปริญญาโท	14	4.2
ระดับการศึกษาทางศาสนา		
ศาสนาตอนต้น/อับตีดาอ์	85	25.6
ศาสนาตอนกลาง/มูตาวัสซัต	71	21.4
ศาสนาตอนปลาย/ชานาวี	160	46.7
ปริญญาตรีอิสลามศึกษา	21	6.3
อาชีพ		
รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ	66	19.9
เกษตรกร	15	4.5
รับจ้าง	63	19.0
พนักงานเอกชน	52	15.7
นักเรียน/นิสิต/นักศึกษา	75	22.6
ธุรกิจส่วนตัว	50	15.1
อื่นๆ ระบุ	11	3.3

จากตาราง 1 ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 202 คน คิดเป็นร้อยละ 60.8 รองลงมาเป็นเพศชาย จำนวน 130 คน คิดเป็นร้อยละ 39.2 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด ตามลำดับ

1.1 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีอายุอยู่ระหว่างไม่เกิน 25 ปี จำนวน 119 คน คิดเป็นร้อยละ 35.8 รองลงมา มีอายุอยู่ระหว่าง 26 ปี ถึง 35 ปี จำนวน 90 คน คิดเป็นร้อยละ 27.1 และน้อยที่สุดมีอายุอยู่ระหว่าง 46 - 55 ปีขึ้นไป จำนวน 57 คน คิดเป็นร้อยละ 17.2 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด ตามลำดับ

1.2 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่นับถือศาสนาอิสลาม จำนวน 289 คน คิดเป็นร้อยละ 87.0 รองลงมานับถือศาสนาพุทธ จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 7.8 และน้อยที่สุด นับถือศาสนาคริสต์ จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 2.1 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด ตามลำดับ

1.3 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีสถานภาพโสด จำนวน 163 คน คิดเป็นร้อยละ 49.1 รองลงมา มีสถานภาพสมรส จำนวน 144 คน คิดเป็นร้อยละ 43.4 และน้อยที่สุด มีสถานภาพหม้าย จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 4.8 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด ตามลำดับ

1.4 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาปริญญาตรีหรือเทียบเท่าสามัญ จำนวน 157 คน คิดเป็นร้อยละ 47.3 รองลงมา มีระดับการศึกษา อยู่ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 54 คน คิดเป็นร้อยละ 16.3 และน้อยที่สุดระดับการศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 36 คน คิดเป็นร้อยละ 10.8 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด ตามลำดับ

1.5 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีระดับการศึกษา อยู่ในระดับ (ศาสนา) ศาสนาตอนปลาย (ชานาวิ) จำนวน 160 คน คิดเป็นร้อยละ 46.7 รองลงมา มีระดับการศึกษาอยู่ในระดับศาสนาตอนต้น (อิตีดาอีย) จำนวน 85 คน คิดเป็นร้อยละ 25.6 และน้อยที่สุด ระดับการศึกษา อยู่ในระดับศาสนาตอนกลาง (มุตาว์ซซิต) จำนวน 71 คน คิดเป็นร้อยละ 21.4 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดตามลำดับ

1.6 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีอาชีพนักเรียน นิสิต นักศึกษา จำนวน 75 คน คิดเป็นร้อยละ 22.6 รองลงมา มีอาชีพรับราชการ/รัฐวิสาหกิจ จำนวน 66 คน คิดเป็นร้อยละ 19.9 และน้อยที่สุด มีอาชีพรับจ้าง จำนวน 63 คน คิดเป็นร้อยละ 19.0 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด ตามลำดับ

ตาราง 2 ค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานของการทำงานเพื่อสังคม

การทำงานเพื่อสังคม	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เคยทำ	289	87.1
ไม่เคยทำ	43	12.9
รวม	332	100.0

จากตาราง 2 พบว่า ผลการศึกษาข้อมูลการทำงานเพื่อสังคมของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เคยทำงานเพื่อสังคม จำนวน คน 289 คิดเป็นร้อยละ 87 อสังคและกลุ่มตัวอย่างที่ไม่เคยทำงานเพื่อสังคม จำนวน 1 คน 43 คิดเป็นร้อยละ 12.9 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด ตามลำดับ

ส่วนที่ 2 ทดสอบความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการอิสลามทำความดีเพื่อสังคมและความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กร

ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการศึกษาหลักการอิสลามที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กร ประกอบด้วย ดังนี้

1. ความประเสริฐที่สุดของพฤติกรรมตามกรอบอิสลามมีการกำหนดมีจริยธรรมที่ดีและการเชื่อมั่นในหลักการศรัทธาทั้ง 6 ประการ มีการปฏิบัติมีการปฏิบัติงานด้วยความบริสุทธิ์ใจด้วยความยินยอมและอดทน (คำตอบที่ถูกต้อง คือ ถูก)
2. หลักคำสอนของศาสนาอิสลามมุ่งเน้นหลักศรัทธา หลักการปฏิบัติ หลักจริยธรรม (คำตอบที่ถูกต้อง คือ ถูก)
3. ลักษณะของความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กรต้องคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมและผู้ด้อยโอกาสทางสังคม (คำตอบที่ถูกต้อง คือ ถูก)
4. ความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กรที่มีเป้าหมายเพื่อสังคมเป็นการกระทำที่มีผลดีและผลเสียคู่กันไป (คำตอบที่ถูกต้อง คือ ผิด)
5. มุลนิธิศรัทธาชนเพื่อการศึกษาและเด็กกำพร้าเป็นองค์กร ที่ตั้งขึ้นเพื่อเผยแพร่ศาสนาเพียงอย่างเดียว (คำตอบที่ถูกต้อง คือ ผิด)
6. การบริจาคเพื่อการกุศลเป็นการช่วยเหลือประเด็นปัญหาทางสังคมโดยตรงของรูปแบบการบริจาค หรือวัตถุประสงค์ของ (คำตอบที่ถูกต้อง คือ ถูก)
7. การสร้างความร่วมมือระหว่างกลุ่มหรือเครือข่ายอื่นๆในการพัฒนาสังคมการตรวจดูแลมิให้เข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องละเมิดสิทธิมนุษยชน (คำตอบที่ถูกต้อง คือ ถูก)
8. ความรับผิดชอบต่อสังคมเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับการคิด การพูด การกระทำ ซึ่งรวมถึงการวางแผน การบริหารงานขององค์กรต่างๆ (คำตอบที่ถูกต้อง คือ ถูก)
9. CSR ย่อมาจากคำว่า Corporate Social Responsibility หมายถึง ความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กร (คำตอบที่ถูกต้อง คือ ถูก)
10. ศาสนาอิสลามไม่ได้มีคำสอนการปลุกฝังด้านการช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์ที่อยู่ร่วมกันบนโลกนี้ (คำตอบที่ถูกต้อง คือ ผิด)
11. ความรับผิดชอบต่อสังคม หมายถึง การที่บุคคลมีบทบาทหน้าที่ และความรับผิดชอบต่อบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้องและอยู่รอบตัวในชีวิตของตน (คำตอบที่ถูกต้อง คือ ถูก)
12. การมีส่วนร่วมเกี่ยวข้องกับกิจกรรมที่ช่วยเหลือผู้อื่นเป็นสิ่งต้องห้ามสำหรับผู้ที่นับถือศาสนาอิสลาม (คำตอบที่ถูกต้อง คือ ผิด)
13. การบริหารองค์กรเพื่อสังคมแบบอิสลามมุ่งเน้นแต่ผลกำไรเพียงอย่างเดียว (คำตอบที่ถูกต้อง คือ ถูก)
14. มุลนิธิศรัทธาชนเพื่อการศึกษาและเด็กกำพร้าเป็นองค์กรที่แสวงหาผลประโยชน์เพื่อตนเอง (คำตอบที่ถูกต้อง คือ ผิด)
15. มุลนิธิศรัทธาชนเพื่อการศึกษาและเด็กกำพร้าเป็นกลุ่มนักสังคมสงเคราะห์ที่จัดตั้งเพื่อดำเนินงานตามแบบท่านนบี (ศาสดา) ด้านการช่วยเหลือเด็กกำพร้า (คำตอบที่ถูกต้อง คือ ถูก)

ตาราง 3 สรุปความรู้ความเข้าใจจากผู้ตอบแบบสอบถาม

ประเด็นคำถามในการทดสอบความรู้	จำนวน ตอบถูก (คน)	จำนวน ตอบผิด (คน)	ระดับการตอบ คำถามส่วนใหญ่
1. ความประเสริฐที่สุดของพฤติกรรมตามกรอบ อิสลามมีการกำหนดมีจริยธรรมที่ดีและ การเชื่อมั่นในหลักการศรัทธาทั้ง 6 ประการ มีการปฏิบัติด้วยความบริสุทธิ์ใจด้วย ความยินยอมและอดทน	314	17	ตอบถูก
2. หลักคำสอนของศาสนาอิสลามมุ่งเน้น หลักศรัทธา หลักจริยธรรม หลักการปฏิบัติ	290	42	ตอบถูก
3. ลักษณะของความรับผิดชอบต่อสังคมของ องค์กรต้องคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมและ ผู้ด้อยโอกาสทางสังคม	253	49	ตอบถูก
4. ความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กรที่มี เป้าหมายเพื่อสังคมเป็นการกระทำที่มีผลดี และผลเสียคู่กันไป	77	255	ตอบผิด
5. มุลนิธิศรัทธาชนเพื่อการศึกษาและเด็กกำพร้า เป็นองค์กรที่ตั้งขึ้นเพื่อเผยแพร่ศาสนาเพียง อย่างเดียว	181	151	ตอบถูก
6. การบริจาคเพื่อการกุศลเป็นการช่วยเหลือ ประเด็นปัญหาทางสังคมโดยตรงของรูปแบบ การบริจาค หรือวัตถุประสงค์ของ	226	106	ตอบถูก
7. การสร้างความร่วมมือระหว่างกลุ่มหรือ เครือข่ายอื่นๆ ในการพัฒนาสังคมการตรวจ ดูแลมิให้เข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องกับละเมิดสิทธิ มนุษยชน	257	74	ตอบถูก
8. ความรับผิดชอบต่อสังคมเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับ การคิด การพูด การกระทำ ซึ่งรวมถึง การวางแผน การบริหารงานขององค์กรต่างๆ	286	64	ตอบถูก
9. CSR ย่อมาจากคำว่า Corporate Social Responsibility หมายถึง ความรับผิดชอบต่อ ต่อสังคมขององค์กร	257	75	ตอบถูก

ตาราง 3 (ต่อ)

ประเด็นคำถามในการทดสอบความรู้	จำนวน ตอบถูก (คน)	จำนวน ตอบผิด (คน)	ระดับการตอบ คำถามส่วนใหญ่
10. ศาสนาอิสลามไม่ได้มีคำสอนการปลุกฝังด้าน การช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์ที่อยู่ร่วมกันบน โลกนี้	195	137	ตอบถูก
11. ความรับผิดชอบต่อสังคม หมายถึงการที่ บุคคลมีบทบาทหน้าที่ และความรับผิดชอบ ต่อบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้องและอยู่รอบตัวใน ชีวิตของตน	233	98	ตอบถูก
12. การมีส่วนร่วมเกี่ยวข้องกับกิจกรรมที่ ช่วยเหลือผู้อื่นเป็นสิ่งต้องห้ามสำหรับผู้ ที่นับถือศาสนาอิสลาม	218	114	ตอบถูก
13. การบริหารองค์กรเพื่อสังคมแบบอิสลาม มุ่งเน้นแต่ผลกำไรเพียงอย่างเดียว	256	76	ตอบถูก
14. มุลนิธิศรัทธาชนเพื่อการศึกษาและเด็ก กำพร้าเป็นองค์กรที่แสวงหาผลประโยชน์ เพื่อตนเอง	246	86	ตอบถูก
15. มุลนิธิศรัทธาชนเพื่อการศึกษาและเด็ก กำพร้าเป็นกลุ่มนักสังคมสงเคราะห์ที่จัดตั้ง เพื่อดำเนินงานตามแบบทำนบปีด้าน การช่วยเหลือเด็กกำพร้า	216	141	ตอบถูก
โดยรวม	233.67	99.00	ตอบถูก

จากตาราง 3 พบว่า ระดับการตอบคำถามความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการอิสลาม
ทำความดีเพื่อสังคมและความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กร โดยภาพรวมอยู่ในระดับที่มีความรู้ความเข้าใจ
ในการตอบคำถามได้ถูกต้อง มีจำนวนผู้ตอบถูกเฉลี่ย 234 คน และจำนวนผู้ตอบผิดเฉลี่ย 99 คน
เมื่อพิจารณาระดับความรู้ความเข้าใจของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับหลักการอิสลามทำความดีเพื่อสังคม
และความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กรในแต่ละประเด็นคำถาม พบว่า ในประเด็นคำถาม ดังนี้

1. ความประเสริฐที่สุดของพฤติกรรมตามกรอบอิสลามมีการกำหนดมีจริยธรรมที่ดี
และการเชื่อมั่นในหลักการศรัทธาทั้ง 6 ประการ มีการปฏิบัติด้วยความบริสุทธิ์ใจด้วยความยินยอม
และอดทน ในประเด็นนี้ตอบคำถามได้ถูกต้อง ผู้ตอบถูก จำนวน 314 คน และผู้ตอบผิด จำนวน 17 คน

2. หลักคำสอนของศาสนาอิสลามมุ่งเน้น หลักศรัทธา หลักจริยธรรม หลักการปฏิบัติ
ในประเด็นนี้ตอบคำถามได้ถูกต้อง ผู้ตอบถูก จำนวน 290 คน และผู้ตอบผิด จำนวน 42 คน

3. ลักษณะของความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กรต้องคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวม และผู้ด้อยโอกาสทางสังคม ในประเด็นนี้ตอบคำถามได้ถูกต้อง ผู้ตอบถูก จำนวน 253 คน และผู้ตอบผิด จำนวน 49 คน

4. ความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กรที่มีเป้าหมายเพื่อสังคมเป็นการกระทำที่มีผลดีและผลเสียคู่กันไป ในประเด็นนี้ตอบคำถามได้ผิด ผู้ตอบผิด จำนวน 77 คน และผู้ตอบถูก จำนวน 255 คน

5. มุลินิศรีรักษาชนเพื่อการศึกษาและเด็กกำพร้าเป็นองค์กรที่ตั้งขึ้นเพื่อเผยแพร่ศาสนา เพียงอย่างเดียว ในประเด็นนี้ตอบคำถามได้ถูกต้อง ผู้ตอบถูก จำนวน 181 คน และผู้ตอบผิด จำนวน 151 คน

6. การบริจาคเพื่อการกุศลเป็นการช่วยเหลือประเด็นปัญหาทางสังคมโดยตรงของรูปแบบการบริจาค หรือวัตถุประสงค์ของ ในประเด็นนี้ตอบคำถามได้ถูกต้อง ผู้ตอบถูก จำนวน 226 คน และผู้ตอบผิด จำนวน 106 คน

7. การสร้างความร่วมมือระหว่างกลุ่มหรือเครือข่ายอื่นๆ ในการพัฒนาสังคมการตรวจดูแลมิให้เข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องกับละเมิดสิทธิมนุษยชน ในประเด็นนี้ตอบคำถามได้ถูกต้อง ผู้ตอบถูก จำนวน 257 คน และผู้ตอบผิด จำนวน 74 คน

8. ความรับผิดชอบต่อสังคมเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับการคิด การพูด การกระทำ ซึ่งรวมถึง การวางแผน การบริหารงานขององค์กรต่างๆ ในประเด็นนี้ตอบคำถามได้ถูกต้อง ผู้ตอบถูก จำนวน 286 คน และผู้ตอบผิด จำนวน 64 คน

9. CSR ย่อมาจากคำว่า Corporate Social Responsibility หมายถึง ความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กร ในประเด็นนี้ตอบคำถามได้ถูกต้อง ผู้ตอบถูก จำนวน 257 คน และผู้ตอบผิด จำนวน 75 คน

10. ศาสนาอิสลามไม่ได้มีคำสอนการปลูกฝังด้านการช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์ที่อยู่ร่วมกันบนโลกนี้ ในประเด็นนี้ตอบคำถามได้ถูกต้อง ผู้ตอบถูก จำนวน 195 คน และผู้ตอบผิด จำนวน 137 คน

11. ความรับผิดชอบต่อสังคม หมายถึง การที่บุคคลมีบทบาทหน้าที่ และความรับผิดชอบต่อบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้องและอยู่รอบตัวในชีวิตของตน ในประเด็นนี้ตอบคำถามได้ถูกต้อง ผู้ตอบถูก จำนวน 233 คน และผู้ตอบผิด จำนวน 89 คน

12. การมีส่วนร่วมเกี่ยวข้องกับกิจกรรมที่ช่วยเหลือผู้อื่นเป็นสิ่งต้องห้ามสำหรับผู้ที่นับถือศาสนาอิสลาม ในประเด็นนี้ตอบคำถามได้ถูกต้อง ผู้ตอบถูก จำนวน 218 คน และผู้ตอบผิด จำนวน 114 คน

13. การบริหารองค์กรเพื่อสังคมแบบอิสลามมุ่งเน้นแต่ผลกำไรเพียงอย่างเดียว ในประเด็นนี้ตอบคำถามได้ถูกต้อง ผู้ตอบถูก จำนวน 256 คน และผู้ตอบผิด จำนวน 76 คน

14. มุลินิศรีรักษาชนเพื่อการศึกษาและเด็กกำพร้าเป็นองค์กรที่แสวงหาผลประโยชน์เพื่อตนเอง ในประเด็นนี้ตอบคำถามได้ถูกต้อง ผู้ตอบถูก จำนวน 246 คน และผู้ตอบผิด จำนวน 86 คน

15. มุลินิศรีร้ทธาชนเพื่อกการศึกษาและเด็กกำพร้าเป็นกลุ่มนักสังคมสงเคราะห์ที่จัดตั้งเพื่อดำเนินงานตามแบบทำนบปี ด้านการช่วยเหลือเด็กกำพร้า ในประเด็นนี้ตอบคำถามได้ถูกต้อง ผู้ตอบถูก จำนวน 216 คน และผู้ตอบผิด จำนวน 141 คน

โดยได้กำหนดช่วงของคะแนน ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการอิสลามทำความดี เพื่อสังคมและความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กร ดังต่อไปนี้

ระดับความรู้ความเข้าใจน้อยที่สุด	ช่วงคะแนน	0 – 3	คะแนน
ระดับความรู้ความเข้าใจน้อย	ช่วงคะแนน	4 – 6	คะแนน
ระดับความรู้ความเข้าใจปานกลาง	ช่วงคะแนน	7 – 9	คะแนน
ระดับความรู้ความเข้าใจมาก	ช่วงคะแนน	10 – 12	คะแนน
ระดับความรู้ความเข้าใจมากที่สุด	ช่วงคะแนน	13 – 15	คะแนน

ตาราง 4 ระดับความรู้ความเข้าใจความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการอิสลามทำความดีเพื่อสังคม และความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กร

ระดับความรู้ ความเข้าใจ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
มีระดับความรู้ความเข้าใจน้อยที่สุด	1	0.3
มีระดับความรู้ความเข้าใจปานกลาง	90	27.1
มีระดับความรู้ความเข้าใจมาก	119	35.8
มีระดับความรู้ความเข้าใจมากที่สุด	100	30.1
รวม	332	100.0

จากตาราง 4 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีระดับความรู้ความเข้าใจมาก จำนวน 119 คน คิดเป็นร้อยละ 35.8 รองลงมา กลุ่มตัวอย่างมีระดับความรู้ความเข้าใจมากที่สุด จำนวน 100 คน คิดเป็นร้อยละ 30.1 และน้อยที่สุดกลุ่มตัวอย่างมีระดับความรู้ความเข้าใจปานกลาง จำนวน 90 คน คิดเป็นร้อยละ 27.1 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด ตามลำดับ

ส่วนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวคิดการบริหารองค์กรตามหลักการอิสลามที่เพื่อสังคมขององค์กร

ตารางที่ 5 ความคิดเห็นเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กรที่มีการบริหารตามหลักอิสลาม

ประเด็นคำถาม	$\bar{X}$	SD	ระดับ
1. กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบต่อสังคม มีความสำคัญต่อการช่วยเหลือสังคม	4.24	0.902	ระดับดีมาก
2. ความรับผิดชอบต่อสังคม (CSR) และหลักการทำความดีแบบอิสลามมีผลต่อการพัฒนาสังคมในอนาคต	4.19	0.809	ระดับดี
3. รูปแบบการบริหารตามหลักศรัทธาอิสลามสู่ความสำเร็จของการดำเนินชีวิตประจำวัน	4.13	0.851	ระดับดี
4. หลักการทำความดีต่อเพื่อนมนุษย์และผู้อื่น สำคัญต่อการอยู่ร่วมกันในสังคม	4.06	0.851	ระดับดี
5. หลักคำสอนอิสลามตระหนักถึงการดำเนินชีวิตอย่างสงบสุข	4.12	0.939	ระดับดี
6. องค์กรตั้งเป้าหมายพัฒนาผู้ปฏิบัติงานเน้นคุณธรรม จริยธรรมตามหลักคำสอนของศาสนา	4.03	0.947	ระดับดี
7. การช่วยเหลือเด็กกำพร้าขององค์กรตามหลักการตามท่านนบีมุฮัมมัด (ซล)	4.05	0.978	ระดับดี
8. ผู้บริหารต้องมีการจัดอบรม พนักงานที่เกี่ยวข้องให้มีความรู้ ความเข้าใจถึงกระบวนการแบบอิสลามภายใน	3.96	0.964	ระดับดี
9. คุณธรรม จริยธรรมที่ต้องพัฒนาปลูกฝังความมีวินัย ใฝ่รู้ ความซื่อสัตย์ ความรับผิดชอบต่อเวลา ของผู้ปฏิบัติงาน	4.05	0.965	ระดับดี
10. องค์กรศาสนาอิสลามทำ เพื่อสังคมจะไม่คาดหวังค่าตอบแทนเป็นหลักสำคัญแต่จะเน้นความสุขทางใจที่สงบ อย่างสันติ	3.99	0.968	ระดับดี
โดยรวม	4.08	0.917	ระดับดี

จากตาราง 5 พบว่าความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวคิดการบริหารองค์กรตามหลักการอิสลามที่เพื่อสังคมขององค์กร โดยภาพรวมอยู่ในระดับความคิดเห็นระดับดี ($\bar{X}=4.08$) เมื่อพิจารณาระดับความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับแนวคิดการบริหารองค์กรตามหลักการอิสลามที่เพื่อสังคมขององค์กร ในแต่ละประเด็นคำถาม พบว่า ในประเด็นคำถาม ดังนี้

1. กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบต่อสังคม มีความสำคัญต่อการช่วยเหลือสังคม กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นในประเด็นนี้ อยู่ในระดับดีมาก ($\bar{X} = 4.24$)
2. ความรับผิดชอบต่อสังคม (CSR) และหลักการทำความดีแบบอิสลามมีผลต่อการพัฒนาสังคมในอนาคต กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นในประเด็นนี้ อยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 4.19$)
3. รูปแบบการบริหารตามหลักศรัทธาอิสลามสู่ความสำเร็จของการดำเนินชีวิตประจำวัน กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นในประเด็นนี้ อยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 4.13$)
4. หลักการทำความดีต่อเพื่อนมนุษย์ และผู้อื่น สำคัญต่อการอยู่ร่วมกันในสังคม กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นในประเด็นนี้ อยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 4.06$)
5. หลักคำสอนอิสลามตระหนักถึงการดำเนินชีวิตอย่างสงบสุข กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นในประเด็นนี้ อยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 4.12$)
6. องค์กรตั้งเป้าหมายพัฒนาผู้ปฏิบัติงาน เน้นคุณธรรม จริยธรรมตามหลักคำสอนของศาสนาอิสลาม กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นในประเด็นนี้ อยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 4.03$)
7. การช่วยเหลือเด็กกำพร้าขององค์กรตามหลักการตามท่านศาสดากลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นในประเด็นนี้ อยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 4.05$)
8. ผู้บริหารต้องมีการจัดอบรม พนักงานที่เกี่ยวข้องให้มีความรู้ ความเข้าใจถึงกระบวนการแบบอิสลามภายใน กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นในประเด็นนี้ อยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 3.96$)
9. คุณธรรม จริยธรรมที่ต้องพัฒนาปลูกฝังความมีวินัย ใฝ่รู้ ความซื่อสัตย์ ความรับผิดชอบต่อเวลา ของผู้ปฏิบัติงาน กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นในประเด็นนี้ อยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 4.05$)
10. องค์กรศาสนาอิสลามทำ เพื่อสังคมจะไม่คาดหวังค่าตอบแทนเป็นหลักสำคัญแต่จะเน้นความสุขทางใจที่สงบ อย่างสันติ กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นในประเด็นนี้ อยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 3.99$)

ส่วนที่ 4 มุมมองเพื่อสังคมตามหลักความรับผิดชอบต่อสังคม(CSR) และประเด็นปัญหาทางสังคม

ตาราง 6 มุมมองการบริหารตามหลักความรับผิดชอบต่อสังคม (CSR) และประเด็นปัญหาทางสังคม

ประเด็นคำถาม	$\bar{X}$	SD	ระดับ
1. ดำเนินกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม และการมีส่วนร่วมของประชาชนแต่ละระดับ	3.93	0.878	ระดับดี
2. สนับสนุนการสร้างเครือข่าย ความสัมพันธ์ ความร่วมมือเพื่อให้เกิดผลประโยชน์สูงสุดร่วมกัน	3.85	0.783	ระดับดี
3. การบริหารองค์กรตามกระบวนการไม่ส่งผลกระทบต่อพนักงาน ชุมชน สังคม	3.59	0.770	ระดับดี
4. สนับสนุนช่วยเหลือและเกื้อกูลแก่ชุมชนและคนในชุมชนเพื่อประโยชน์ร่วมกัน เช่น กิจกรรมอาสาเพื่อพัฒนาชุมชน เป็นต้น	3.73	0.857	ระดับดี

ตาราง 6 (ต่อ)

ประเด็นคำถาม	$\bar{X}$	SD	ระดับ
5. การช่วยเหลือชุมชน/สังคมต้องมุ่งเน้นให้คน ชุมชน สังคมช่วยเหลือตนเอง หรือพึ่งพาตนเอง ได้อย่างยั่งยืน	4.21	0.854	ระดับดีมาก
6. องค์กรที่มีการมุ่งเน้นถ่ายทอดความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ ความเชี่ยวชาญให้แก่ผู้ที่มี ส่วนร่วมทางสังคมเข้าใจปัญหาสังคม	4.08	0.837	ระดับดี
7. การมุ่งสร้างความเข้าใจและข้อตกลงใน การเจรจาที่เหมาะสมของผู้ด้อยโอกาส ผู้อ่อน ทางสังคม อย่างจริงจัง	3.96	0.826	ระดับดี
8. การดำเนินกิจกรรมอาสาสมัครการกุศล เพราะ ต้องตระหนักถึงการเป็นพลเมืองที่ดีในสังคม	3.92	0.844	ระดับดี
9. หลีกเลี่ยงความขัดแย้งทางผลประโยชน์ทาง สังคมและไม่ผิดกฎหมาย	3.85	0.899	ระดับดี
10. การบริจาคเพื่อการกุศลเป็นการช่วยเหลือ สังคมในรูปแบบของการบริจาคเงินหรือวัตถุ สิ่งของโดยตรง	3.91	0.915	ระดับดี
11. มุ่งเน้นปฏิบัติงานที่เสียสละประโยชน์ส่วนตน เพื่อประโยชน์ส่วนรวมขององค์กร	3.82	0.945	ระดับดี
12. ตระหนักถึงการสื่อสารของการปฏิบัติงานด้วย ความกระตือรือร้น	3.64	0.981	ระดับดี
13. มุ่งเน้นควบคุมขั้นตอนกระบวนการปฏิบัติงาน ตามหลักความรับผิดชอบต่อสังคมอย่างเป็น ระบบ	3.80	0.946	ระดับดี
14. การบริหารองค์กรที่มีไม่ได้หวังผลกำไรเพียง อย่างเดียว	3.62	0.977	ระดับดี
โดยรวม	3.85	0.879	ระดับดี

จากตาราง 6 พบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับมุมมองการบริหารองค์กรเพื่อสังคมตามหลัก
ความรับผิดชอบต่อสังคม (CSR) และประเด็นปัญหาทางสังคม โดยภาพรวมอยู่ในระดับความคิดเห็น
ระดับดี ($\bar{X} = 3.85$) เมื่อพิจารณาระดับความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับมุมมองการบริหารองค์กร
เพื่อสังคมตามหลักความรับผิดชอบต่อสังคม (CSR) และประเด็นปัญหาทางสังคม แต่ละประเด็นคำถาม
พบว่า ในประเด็นคำถาม ดังนี้

1. ดำเนินกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม และการมีส่วนร่วมของประชาชนแต่ละระดับ กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นในประเด็นนี้ อยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 3.93$)
2. สนับสนุนการสร้างเครือข่าย ความสัมพันธ์ ความร่วมมือเพื่อให้เกิดผลประโยชน์สูงสุดร่วมกัน กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นในประเด็นนี้ อยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 3.85$)
3. การบริหารองค์กรตามกระบวนการไม่ส่งผลกระทบต่อพนักงาน ชุมชน สังคม กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นในประเด็นนี้ อยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 3.59$)
4. สนับสนุนช่วยเหลือและเกื้อกูลแก่ชุมชนและคนในชุมชนเพื่อประโยชน์ร่วมกัน เช่น กิจกรรมอาสาเพื่อพัฒนาชุมชน เป็นต้น กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นในประเด็นนี้ อยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 3.73$)
5. การช่วยเหลือชุมชน/สังคมต้องมุ่งเน้นให้คนชุมชน สังคมช่วยเหลือตนเอง หรือพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นในประเด็นนี้ อยู่ในระดับดีมาก ($\bar{X} = 4.21$)
6. องค์กรที่มีการมุ่งเน้นถ่ายทอดความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ ความเชี่ยวชาญให้แก่ผู้ที่มีส่วนร่วมทางสังคมเข้าใจปัญหาสังคม กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นในประเด็นนี้ อยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 4.08$)
7. การมุ่งสร้างความเข้าใจและข้อตกลงในการเจรจาที่เหมาะสมของผู้ด้อยโอกาส ผู้อ่อนทางสังคมอย่างจริงจัง กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นในประเด็นนี้ อยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 3.96$)
8. การดำเนินกิจกรรมอาสาสมัครการกุศลเพราะต้องตระหนักถึงการเป็นพลเมืองที่ดีในสังคม กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นในประเด็นนี้ อยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 3.93$)
9. หลีกเลี่ยงความขัดแย้งทางผลประโยชน์ทางสังคมและไม่ผิดกฎหมาย กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นในประเด็นนี้ อยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 3.85$)
10. การบริจาคเพื่อการกุศลเป็นการช่วยเหลือสังคมในรูปแบบของการบริจาคเงินหรือวัสดุสิ่งของโดยตรง กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นในประเด็นนี้ อยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 3.91$)
11. มุ่งเน้นปฏิบัติงานที่เสียสละประโยชน์ส่วนตนเพื่อประโยชน์ส่วนรวมขององค์กร กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นในประเด็นนี้ อยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 3.82$)
12. ตระหนักถึงการสื่อสารของการปฏิบัติงานด้วยความกระตือรือร้น กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นในประเด็นนี้ อยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 3.64$)
13. มุ่งเน้นควบคุมขั้นตอนกระบวนการปฏิบัติงานตามหลักความรับผิดชอบต่อสังคมอย่างเป็นระบบ กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นในประเด็นนี้ อยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 3.80$)
14. การบริหารองค์กรที่มีไม่ได้หวังผลกำไรเพียงอย่างเดียว กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นในประเด็นนี้ อยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 3.62$)

สรุปข้อมูลความคิดเห็น

1. ความรู้ความเข้าใจระดับความรู้ความเข้าใจความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการอิสลามทำความดีเพื่อสังคมและความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กร

พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีระดับความรู้ความเข้าใจมากเกี่ยวกับหลักการอิสลามด้านการช่วยเหลือสังคมเพื่อนมนุษย์ จำนวน 119 คน คิดเป็นร้อยละ 35.8 รองลงมา กลุ่มตัวอย่างมีระดับความรู้ความเข้าใจมากที่สุด จำนวน 100 คน คิดเป็นร้อยละ 30.1 และน้อยที่สุดกลุ่มตัวอย่างมี

ระดับความรู้ความเข้าใจปานกลาง จำนวน 90 คน คิดเป็นร้อยละ 27.1 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดตามลำดับ

2. ความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวคิดการบริหารองค์กรตามหลักการอิสลามที่ทำให้สังคมขององค์กร

พบว่าความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวคิดการบริหารองค์กรตามหลักการอิสลามที่ทำให้สังคมขององค์กร โดยภาพรวมอยู่ในระดับความคิดเห็นระดับดี ($\bar{X} = 4.08$) เมื่อพิจารณาระดับความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับแนวคิดการบริหารองค์กรตามหลักการอิสลามที่ทำให้สังคมขององค์กร และพบว่าประเด็นคำถามเกี่ยวกับแนวคิดการบริหารองค์กรตามหลักอิสลามประชาชนในอำเภอ จังหวัดปัตตานีมีความคิดเห็นตามประเด็นดังนี้

3. มุมมองการบริหารองค์กรเพื่อสังคมตามหลักความรับผิดชอบต่อสังคม (CSR) และประเด็นทางสังคมขององค์กร

พบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับมุมมองการบริหารองค์กรเพื่อสังคมตามหลักความรับผิดชอบต่อสังคม (CSR) และประเด็นปัญหาทางสังคม โดยภาพรวมอยู่ในระดับความคิดเห็นระดับดี ($\bar{X} = 3.85$) เมื่อพิจารณาระดับความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับมุมมองการบริหารองค์กรเพื่อสังคมตามหลักความรับผิดชอบต่อสังคม (CSR) และประเด็นปัญหาทางสังคม

บทที่ 5

ผลการศึกษาริบทขององค์กร

เรื่อง “การบริหารองค์กรเพื่อการพัฒนาสังคมของมุลินนิธิศรัทธาชนเพื่อการศึกษาและเด็กกำพร้า” ผู้ศึกษาได้รวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาทั้งหมดมาวิเคราะห์ และนำเสนอผลการศึกษาด้วยการบรรยายตามวัตถุประสงค์ ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาการบริหารองค์กรของมุลินนิธิศรัทธาชนเพื่อการศึกษาและเด็กกำพร้าตามหลักศาสนาอิสลามว่ามีความสัมพันธ์กับหลักความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กร 2) เพื่อสำรวจความคิดเห็นของประชาชนในอำเภอเมือง จังหวัดปัตตานีที่มีต่อการบริหารองค์กรเพื่อสังคม 3) เพื่อหาแนวทางพัฒนาการบริหารองค์กรเพื่อสังคมของมุลินนิธิศรัทธาชนเพื่อการศึกษาและเด็กกำพร้าอย่างยั่งยืน ผลการศึกษา ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเกี่ยวข้องกับมุลินนิธิศรัทธาชนฯ โดยแบ่งรายละเอียด ดังนี้

1. คณะกรรมการผู้บริหารและผู้บริจาค คือ คณะบุคคลที่เข้ามาทำงานส่วนใหญ่ จบการศึกษาด้านศาสนาอิสลามจากต่างประเทศ ซึ่งจะเป็นนักวิชาการด้านศาสนาอิสลามและเป็นกลุ่มนักธุรกิจ ข้าราชการเกษียณ เครือข่ายกลุ่มทำกิจกรรมเพื่อสังคม จะมีกลุ่มเยาวชนอาสาสมัครช่วยเหลืองานของมุลินนิธิศรัทธาชนฯ มีเครือข่ายการทำงานสำคัญของภาคเอกชนกลุ่มนักธุรกิจทางภาคกลาง และภาคใต้ตอนล่างของประเทศไทย

2. ผู้ปฏิบัติงานของมุลินนิธิศรัทธาชนฯ คือ กลุ่มเยาวชนที่เป็นแกนนำเยาวชนของมุสลิมและบุคคลทั่วไปที่สนใจต้องทำงานเกี่ยวกับศาสนาอิสลาม และพร้อมทั้งได้เรียนรู้วิชาการด้านศาสนาของการดำเนินชีวิตประจำวัน ทำงานแบบเป็นพี่น้องร่วมกัน

3. ครอบครัวเด็กกำพร้าที่อยู่ในการดูแลของมุลินนิธิศรัทธาชนฯ คือ กลุ่มผู้ที่ได้รับผลประโยชน์บุคคลหรือครอบครัวที่ได้รับการช่วยเหลือด้านการสนับสนุนรายได้ การสร้างอาชีพ การสนับสนุนด้านการศึกษา และการช่วยเหลือด้านต่างๆ

4. กลุ่มเครือข่ายของมุลินนิธิศรัทธาชนฯ เครือข่ายแต่ละจังหวัด คือ กลุ่มที่มีการจัดตั้งเพื่อประสานงานเกี่ยวกับเด็กกำพร้า ข้อมูลในพื้นที่กับมุลินนิธิศรัทธาชนฯ ซึ่งจะมีการประสานงานทั้งภายในและภายนอกองค์กร รวมถึงผู้ที่อาสาสมัครใจเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อสังคม ด้านสาธารณะประโยชน์ สงเคราะห์ผู้อ่อนแอ ผู้ด้อยโอกาสทางสังคม

2. ประเด็นเกี่ยวกับการบริหารองค์กรของมุลินนิธิศรัทธาชนเพื่อการศึกษาและเด็กกำพร้า ตามหลักศาสนาอิสลามมีความสอดคล้องกับหลักความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กร

2.1 หลักการอิสลาม

หลักการอิสลามเบื้องต้นที่กำหนดให้ผู้นับถือศาสนาอิสลามปฏิบัติตามข้อบังคับตามหลักศรัทธาพื้นฐาน 3 ประการ คือ หลักการศรัทธา หลักการปฏิบัติ หลักการทำความดี ที่มีบทบัญญัติว่าด้วยการมุ่งเน้นสร้างจิตสำนึกของการมีคุณธรรม หรือการทำความดีต่อเพื่อนมนุษย์เป็นสิ่งที่ดี ควรปฏิบัติควรส่งเสริมและสิ่งที่ดีเป็นความชั่วควรละเว้นห่างไกล ต้องตระหนักถึงบทบัญญัติยึดตาม

แนวทางหลักการอิสลามอย่างเคร่งครัด ตลอดจนการมุ่งเน้นการทำความดีเพื่อเพื่อนมนุษย์ไม่จำกัดศาสนา และมีการเผยแพร่แบบอย่างตามท่านศาสดา รวมถึงหลักสำคัญอีกประการที่เกี่ยวข้องกับการช่วยเหลือเด็กกำพร้า ที่เป็นบทบัญญัติปรากฏในคัมภีร์อัลกุรอาน เน้นหลักสำคัญด้านความเชื่อจิตวิญญาณว่าผู้ที่นับถือศาสนาอิสลามเชื่อว่าโลกหน้ามีจริงโลกแห่งการตอบแทนจากพระเจ้าผู้เป็นเจ้า ดังคำกล่าวต่อไปนี้

“...การทำความดี (อิบาดะฮ์) เป็นคำสอนของอิสลามเน้นการกระทำความดีๆ ต่อกัน เพื่อการภักดีต่อพระเจ้า และการอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างสงบสุข..”

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 1 วันที่ 10 พฤศจิกายน 2559)

“...การช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์และตักเตือนกันให้อยู่ในหนทางของศาสนา กำหนด และจะมีความสุขสงบบนโลกนี้และได้รับผลการตอบแทนในโลกหน้า...”

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 2 วันที่ 10 พฤศจิกายน 2559)

“...การช่วยเหลือสังคมถ้าคนในสังคมมีคุณธรรมเยอะๆ สังคมก็ไม่มีปัญหาหรอกครับ...”

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 3 วันที่ 12 พฤศจิกายน 2559)

“...การเชื่อว่าเมื่อกระทำความดีช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาสทางสังคม และการแบ่งปันให้แก่ผู้ต้องการความช่วยเหลือต่างๆ ตามความสามารถของตนเองจะได้รับการตอบแทนจากพระเจ้าผู้เป็นเจ้าอย่างถาวรต้องช่วยเหลือเด็กกำพร้าเป็นสิ่งสำคัญ เพราะคำสอนของอิสลามมีระบุอย่างชัดเจนอย่าทอดทิ้งเด็กกำพร้า เพราะท่านศาสดาเป็นเด็กกำพร้ามาก่อน...”

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 5 วันที่ 12 พฤศจิกายน 2559)

“...ตระหนักถึงการร่วมแก้ไขปัญหาทางสังคมตั้งแต่ระดับครอบครัวจนถึงสังคม พร้อมสร้างคุณค่าความเป็นมนุษย์ร่วมกัน...”

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 6 วันที่ 11 พฤศจิกายน 2559)

“...ศาสนาอิสลามมีคำสอนให้เป็นผู้ให้แบ่งปันต่อผู้อื่นมากกว่าการเป็นผู้รับ...”

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 7 วันที่ 11 พฤศจิกายน 2559)

สรุปผลการศึกษาหลักการอิสลามเป็นแนวคิดวิถีสำหรับผู้ศรัทธายึดหลักดำเนินชีวิต จึงให้ความสำคัญกับแนวทางและวิธีการช่วยเหลือผู้อื่น และผู้ที่นับถือศาสนาอิสลามต้องปฏิบัติไปตามเจตนารมณ์ของอันแท้จริงของอิสลามและหลักการศรัทธานำมาใช้เป็นแนวทางการบริหารองค์กร

ของมูลนิธิศรัทธาชนฯ มุ่งเน้นการทำให้สังคมประโยชน์สาธารณะ การกุศล องค์กรที่ไม่แสวงหากำไร หลักการบริหารขององค์กรตามอิสลาม มีความสอดคล้องกับหลักความรับผิดชอบต่อสังคมจากหลักความรับผิดชอบต่อสังคมมีการกำหนดรูปแบบขององค์กรเพื่อสังคม สรุปรประเด็นที่สอดคล้อง เช่น การกำหนดประเด็นปัญหาการช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาสทางสังคมและสงเคราะห์ผู้อ่อนแออย่างจริงจัง การวางแผนกำหนดนโยบาย เป้าหมาย สู่การปฏิบัติงานทุกระดับของการบริหารงานทั้งภายในและภายนอกขององค์กร มีทั้งความเหมือนและความแตกต่างกัน คือ เราจะช่วยอย่างต่อเนื่องในด้านความเป็นอยู่ การศึกษาดูแลให้คำปรึกษาปัญหาต่างๆ การดำเนินชีวิตประจำวันของเด็กกำพร้าตั้งแต่เยาว์วัย จนจบมหาลัยเพื่อให้เด็กกำพร้าเหล่านั้นได้อยู่ในสังคมอื่นอย่างสงบสุขและสามารถส่งต่อการช่วยเหลือให้ผู้อื่นได้อีก อาจแตกต่างจากองค์กรเพื่อสังคมอื่นๆ มีระยะเวลาการช่วยเหลือแค่เพียงชั่วคราวตามงบประมาณ

2.2 หลักการบริหารองค์กรของมูลนิธิศรัทธาชนเพื่อการศึกษาและเด็กกำพร้า

เนื่องจากการทำงานของมูลนิธิศรัทธาชนเพื่อการศึกษาและเด็กกำพร้า เป็นการทำงานลักษณะแก้ปัญหาความขัดสนของครอบครัวกำพร้าแบบเฉพาะหน้าต่างวาระ จึงไม่เน้นการวางแผนระยะยาวแผนงานต่างๆ จึงเป็นลักษณะไม่เกิน 2 ปี ซึ่งคณะกรรมการบริหารมูลนิธิศรัทธาชนฯ จัดประชุมเพื่อปรับแผนงานกันตามวาระทุกสองปี ยังคงรักษาแผนแม่บทของมูลนิธิให้เป็นไปในทิศทางหลักการสงเคราะห์ผู้อ่อนแอ การเผยแพร่หลักธรรมคำสอน และการพัฒนาบุคลากรส่วนใหญ่แล้วบุคลากรผู้ทำหน้าที่ขับเคลื่อนงานสังคมสงเคราะห์ของมูลนิธิศรัทธาชนฯ จะเป็นหน้าที่ของคณะกรรมการ อนุกรรมการ และเครือข่ายอาสาสมัคร จึงทำให้บทบาทและหน้าที่ของพนักงานในการปฏิบัติงานจะเป็นลักษณะของการให้การสนับสนุนทางด้านเอกสาร งานทะเบียน งานบัญชี และการจัดการประชุมประจำเดือน ซึ่งบางครั้งอาจจะทำให้การสอดประสานทางด้านการทำงานภาคสนามไม่ลื่นไหลนัก เพราะพนักงานอาจจะไม่ทราบรายละเอียดของงานดีพอ อุปสรรคการทำงานช่วงปัจจุบันนี้มีการเพิ่มจำนวนเด็กกำพร้าและงานก็ขยายไปไกลมีทั้งงานใหญ่งานเล็ก อยู่ประจำแต่คนที่มาทำงานในระดับปฏิบัติ และคนทำงานเท่าเดิม รวมถึงการเพิ่มทุนก็ต้องมีเพิ่มขึ้นหลายๆ อย่างองค์กรเริ่มสนใจงานแบบเดียวกัน ผู้ปฏิบัติงานต้องทำหน้าที่เป็นผู้เก็บรวบรวมข้อมูลไปพร้อมๆ กับการทำงานสงเคราะห์ ทำให้การเก็บรวบรวมข้อมูลไม่ละเอียดถี่ถ้วน และไม่ปฏิบัติตามหลักวิชาการ ในระยะหลังได้มี หลักการบริหารองค์กรตามหลักการอิสลามเป็นแนวทางสำคัญต่อการบริหารของมูลนิธิศรัทธาชนเพื่อการศึกษาและเด็กกำพร้า เน้นความซื่อตรง โปร่งใส ซื่อสัตย์ มีความเสมอภาคในการทำงานร่วมกันมีความพร้อมเพียงเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ซึ่งมี หลักการบริหารสำคัญ 3 ประการ ประการแรกการสงเคราะห์ผู้อ่อนแอ ประการที่สองเผยแพร่หลักคำสอน ประการสุดท้ายการพัฒนาบุคลากร รวมทั้งการกำหนดบทบาทหน้าที่ของผู้ปฏิบัติงานให้มีที่ศนะร่วมกันตามหลักการถูกต้องตามบทบัญญัติไว้ เพื่ออยู่ในกรอบของระบบอิสลาม บทบาทของการดำเนินงานด้านต่างๆ ขององค์กร มีขอบเขตของแต่ละคนจะถูกกำหนดไว้ให้รับผิดชอบตามการแบ่งงานปฏิบัติร่วมกัน ภายในองค์กรและภายนอก จะผ่านการประชุมพิจารณากันก่อนที่จะลงมือทุกครั้งไม่ว่าจะงานเล็กหรืองานใหญ่ รวมถึงการนำหลักการอิสลามของการช่วยเหลือ ดังคำกล่าวนี้

“...การสร้างจิตสำนึกหวังผลการตอบแทนจากอัลลอฮ์ในวันที่เราจากโลกนี้ และด้านการวางแผนนโยบายต้องคำนึงถึงเด็กกำพร้าต้องมีการศึกษาที่ดี มีความเป็นอยู่ที่ดี และเป็นประชากรมุสลิมที่มีความสมบูรณ์...”

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 1 วันที่ 13 พฤศจิกายน 2559)

“...การทำงานในองค์กรนี้ที่ทำเพื่องานศาสนาเผยแพร่หลักคำสอนของ ศาสดานั้นต้องมีสำนึกปลูกฝังด้านคุณค่าทางจิตใจมากกว่าค่าตอบแทนที่ได้รับ...”

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 2 วันที่ 10 พฤศจิกายน 2559)

“...ทำงานที่มีองค์กรเข้าใจหลักศาสนาทำงานเกี่ยวกับหลักศาสนาเป็นส่วน หนึ่งของการขัดเกลาจิตใจไปด้วย และได้มีส่วนช่วยเหลือกลุ่มพี่น้องมุสลิม...”

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 3 วันที่ 12 พฤศจิกายน 2559)

“...ที่ผ่านมาการบริหารก็เป็นไปตามหลักการอิสลามมากที่สุด เพราะเรามี นักวิชาการหลายๆ ท่านที่เข้ามามีส่วนร่วมการวางแผนนโยบายตามหลักการ ที่ถูกต้องตามบทบัญญัติไว้ เพื่อเป็นแนวทางการบริหารงานต่างๆ รวมถึง การดูแลให้อยู่ในกรอบของระบบอิสลาม...”

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 4 วันที่ 15 พฤศจิกายน 2559)

“...พื้นฐานหลักศรัทธาอย่างเคร่งครัด การกำหนดนโยบายแผนปฏิบัติงาน แบ่งเป็นส่วนของการจัดการด้านการเงิน และคณะกรรมการไม่ได้มีค่าตอบแทน...”

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 5 วันที่ 16 พฤศจิกายน 2559)

“...มุลนิธิศรัทธาชนๆ เป็นองค์กรที่ทำงานช่วยเหลือและสงเคราะห์อย่างจริงจัง และทุ่มเท เพื่อให้เด็กกำพร้าได้มีอย่างจริงจังการศึกษาความเป็นอยู่ที่ดี และอนาคตเป็นผู้ที่มีศรัทธาที่ดีต่อสังคมได้ โครงการท่านสามารถตรวจสอบและ จับต้องได้เป็นโครงการนำไปสู่โลกหน้าอย่างปลอดภัยทุกท่านทำงานทุ่มเท อย่างจริงจังทำงานเพื่อหวังผลตอบแทนของพระเจ้า...”

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 6 วันที่ 15 พฤศจิกายน 2559)

“...การบริหารของมูลนิธิศรัทธาชนๆ ด้านการบริหารมีจุดแข็งด้านเด็กกำพร้า ได้รับสิทธิคุ้มครอง จากการกินของบริจาคของเด็กกำพร้าเปรียบเสมือนกิน ไปรอกในท้อง โดยจะมีหลักการนำ จะมีคณะกรรมการพิจารณาดำเนินงาน ของมูลนิธิศรัทธาชนๆ เน้นด้านหลักการว่าด้วยหลักอิห์มาน และได้กำหนด นโยบายแผนปฏิบัติงาน...”

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 7 วันที่ 12 พฤศจิกายน 2559)

“...มูลนิธิศรัทธาชนฯ จึงได้รับความเชื่อมั่นจากหน่วยงานอื่นๆ และผู้ที่เข้ามา มีส่วนร่วมในการช่วยเหลือสังคม ทำกิจกรรมเพื่อประโยชน์และผู้ด้อยโอกาส ทางสังคม เน้นงานด้านสังคมสงเคราะห์...”

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 8 วันที่ 10 พฤศจิกายน 2559)

“...การเก็บข้อมูลของเด็กกำพร้าในพื้นที่ห่างไกลจึงส่งผลให้เกิดความล่าช้า ของการดำเนินการช่วยเหลือแต่ละพื้นที่ และทางมูลนิธิศรัทธาชนฯ มอบเงิน ทุนการศึกษาประจำเดือน...”

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 9 วันที่ 10 พฤศจิกายน 2559)

“...อุปสรรคการทำงานช่วงปัจจุบัน มีจำนวนเด็กกำพร้าเพิ่มขึ้นและมีกรวางแผน งานแต่ละระดับ ทำงานในระดับปฏิบัติ และคนทำงานเท่าเดิม รวมถึงการเพิ่ม ทุนก็ต้องมีเพิ่มขึ้นหลายๆอย่างองค์กรเริ่มสนใจงานแบบเดียวกัน...”

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 10 วันที่ 13 พฤศจิกายน 2559)

“...การทำงานล่าช้าต่อความต้องการของเด็กกำพร้าในแต่ละพื้นที่ เพราะแต่ ละครั้งต้องมติการประชุมจากส่วนกลางก่อนซึ่งต้องใช้ระยะเวลาพอสมควร การประสานงานตรวจสอบข้อมูลเพราะต้องรอการพิจารณาร่วมกัน...”

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 11 วันที่ 15 พฤศจิกายน 2559)

“...ขาดบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถทางด้านจิตวิทยาและงานสังคมสงเคราะห์ อย่างเพียงพอ ขาดบุคลากรที่ทำงานเต็มเวลา เนื่องจากส่วนใหญ่เป็นอาสา สมัครที่มาช่วยทำงานในเวลาว่างจากงานประจำทำให้ขาดความต่อเนื่อง...”

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 12 วันที่ 15 พฤศจิกายน 2559)

“...อุปสรรคของการดำเนินงาน ด้านเวลานัดหมายกับบุคคลภายนอก มี ความเกรงใจที่เห็นคนอื่นมานั่งรอ คนในองค์กรซึ่งไม่สามารถกำหนดเวลาได้ ตรงเวลานัดหมายบ่อยครั้ง...”

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 13 วันที่ 10 พฤศจิกายน 2559)

“...คณะทำงานยังไม่มีความรู้ความสามารถพอ หรือยังไม่ให้ความจริงจังใน การหาแหล่งเงินทุนจากองค์กรภาครัฐและภาคเอกชนในประเทศ ได้แต่อาศัย การหาทุนด้วยการเรียบบแบบเดิมๆ ซึ่งบางครั้งทำให้มีข้อจำกัดในการดำเนิน โครงการบางโครงการการทำงานล่าช้าต่อความต้องการของเด็กกำพร้าในแต่ละ พื้นที่ เพราะแต่ละครั้งต้องมติการประชุมจากส่วนกลางก่อนซึ่งต้องใช้ระยะ

เวลาพอสมควร การประสานงานตรวจสอบข้อมูล เพราะต้องรอการพิจารณา
ร่วมกัน...”

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 14 วันที่ 10 พฤศจิกายน 2559)

“...การประชาสัมพันธ์องค์กรให้สังคมไทย รู้จักยังไม่กว้างขวางพอและคณะ
ทำงานค่อนข้างมีความเป็นครอบครัวสูงจนทำให้บุคคลทั่วไป ที่ไม่อยู่ในแวด
วงเข้าถึงการทำงานร่วมได้ไม่ตึ๊ง...”

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 15 วันที่ 10 พฤศจิกายน 2559)

สรุปผลการศึกษาการบริหารองค์กรปัจจุบันของมูลนิธิศรัทธาชนฯ ด้านผู้ปฏิบัติ
ยังขาดความรู้ความเข้าใจของหลักการช่วยเหลือเด็กกำพร้าอย่างแท้จริง และด้านการจัดระบบข้อมูล
เด็กกำพร้าแต่ละพื้นที่ยังมีความซับซ้อนไม่ครอบคลุม การประสานงานล่าช้า เครือข่ายการทำงานแต่ละ
พื้นที่ยังคงต้องรอการพิจารณาจากส่วนกลางแต่ละเดือนจึงไม่สามารถตอบสนองความต้องการความช่วยเหลือ
ของเด็กกำพร้าได้อย่างทันที และการประชาสัมพันธ์ยังไม่แพร่หลายมากนัก ตลอดจนการวางแผน
ระยะยาวร่วมกันเพื่อดำเนินกิจกรรมขององค์กรอย่างมีประสิทธิภาพและมีการประเมินผลการปฏิบัติ
ทุกๆ ปี

3. จากการสำรวจความคิดเห็นของประชาชนที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการบริหาร องค์กรเพื่อสังคมของมูลนิธิศรัทธาชนเพื่อการศึกษาและเด็กกำพร้า พบว่ามีปัญหาและอุปสรรค

มูลนิธิศรัทธาชนเพื่อการศึกษาและเด็กกำพร้า ถ้ามองอย่างผิวเผินแล้ว ก็คือองค์กร
สาธารณกุศลที่ทำงานด้านสังคมสงเคราะห์เป็นหลัก แต่แท้ที่จริงแล้ว มูลนิธิศรัทธาชนเป็นองค์กรเผยแพร่
จริยธรรมโดยใช้การสังคมสงเคราะห์นำ เพราะเราเชื่อว่าการเผยแพร่หลักธรรมคำสอนสู่สังคม คือ แนวทาง
ในการสร้างสันติสุขอย่างถาวรและยั่งยืน ในการทำงานขององค์กรในบางครั้งมีปัญหาการให้ความช่วยเหลือ
ซ้ำซ้อนกับองค์กรการกุศลอื่นๆ ที่ดำเนินโครงการในแนวทางเดียวกัน แต่ทางมูลนิธิศรัทธาชนฯ ก็ไม่ถือว่าเป็น
ปัญหามากนักเพราะผลประโยชน์ตกอยู่กับเด็กกำพร้าเพียงแต่ต้องการให้มีการกระจายความช่วยเหลือ
ไปถึงเด็กกำพร้าคนอื่นที่ยังขาดแคลน ซึ่งผู้ปฏิบัติงานต้องทำหน้าที่เป็นผู้เก็บรวบรวมข้อมูลไปพร้อมๆ
กับการทำงานสงเคราะห์ ทำให้การเก็บรวบรวมข้อมูลไม่ละเอียดถี่ถ้วน และไม่เป็นที่มาหลักการที่
ถูกต้องตามวิชาการอิสลาม ในระยะหลังได้มีการรวบรวมข้อมูลโดยใช้ซอฟต์แวร์รวบรวมข้อมูลของ
ครอบครัวกำพร้าก็ทำให้สะดวกขึ้น ดังคำกล่าวที่ว่า

“...อุปสรรคการทำงานช่วงปัจจุบันนี้มีการเพิ่มจำนวนเด็กกำพร้าและงานก็ขยาย
ไปไกลมีทั้งงานใหญ่งานเล็ก อยู่ประจำแต่คนที่มาทำงานในระดับปฏิบัติ และ
คนทำงานเท่าเดิม รวมถึงการเพิ่มทุนก็ต้องมีเพิ่มขึ้นหลายๆอย่างองค์กรเริ่มสนใจ
งานแบบเดียวกัน...”

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 2 วันที่ 10 พฤศจิกายน 2559)

“...ผู้ดำเนินงานของกลุ่มต่างๆ ขาดความรู้ความเข้าใจถึงหลักการอิสลามอย่างชัดเจน เน้นตามหลักการที่ไม่บิดเบือนจึงอาจทำให้การดำเนินงานมีอุปสรรค เพราะจิตสำนึก การปลูกฝังต่างกันของแต่ละบุคคล การที่จะสร้างสังคมให้มีความสงบเรียบร้อย อยู่ร่วมกันนั้นต้องเริ่มต้นจากตัวเองไปสู่ผู้อื่นและสังคม...”

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 3 วันที่ 10 พฤศจิกายน 2559)

สรุปผลการศึกษาคิดเห็นของประชาชนมีความตระหนักร่วมกันกับองค์กร การช่วยเหลือเพื่อสังคมที่ไม่ใช่หน่วยงานภาครัฐ และการดำเนินงานขององค์กรเพื่อสังคมเหล่านี้สามารถ ช่วยเหลือสังคมมุ่งเน้นการทำความดีเอาหลักการศาสนาเป็นยึดเป็นหลักสำคัญซึ่งจะสำคัญ เพราะมีคำสอน มีแนวปฏิบัติอย่างชัดเจนของการดำเนินงานต่างๆ ขององค์กร

4. แนวทางพัฒนาการบริหารองค์กรเพื่อสังคมของมูลนิธิศรัทธาชนเพื่อการศึกษา และเด็กกำพร้า

หลักการบริหารองค์กรเพื่อสังคมของมูลนิธิศรัทธาชนฯ มุ่งเน้นการดำเนินงานตาม หลักการอิสลามเป็นหลัก ซึ่งการดำเนินงานองค์กรเพื่อสังคมอย่างจริงจังจึงสร้างจิตสำนึกร่วมกันช่วยเหลือ ผู้อ่อนแอทางสังคมร่วมกัน รวมถึงเด็กกำพร้าที่ขาดการดูแล องค์กรจึงมีความสำคัญที่ต้องมีการดำเนินงาน อย่างมีประสิทธิภาพและรูปธรรม ดังคำกล่าวต่อไปนี้

“...ถ้ามีการฝึกอบรมผู้ปฏิบัติสร้างความรู้เกี่ยวกับการทำงานด้านสงเคราะห์ บุคลากร ที่มีความรู้ความสามารถทางด้านจิตวิทยา เพื่อลดความเสี่ยงและลงถึงข้อมูล การช่วยเหลือเด็กกำพร้า...”

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 1 วันที่ 10 พฤศจิกายน 2559)

“...การประชาสัมพันธ์องค์กรขององค์กรมีการพัฒนาและหลากหลายรูปแบบ มี สื่อโทรทัศน์ วิทยุ และนิตยสารต่างๆ...”

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 2 วันที่ 11 พฤศจิกายน 2559)

“...มุ่งเน้นผู้ดำเนินงาน มีความรู้ความเข้าใจถึงหลักการอิสลามอย่างชัดเจนเน้นตาม หลักการที่ไม่บิดเบือนจึงอาจทำให้การดำเนินงานมีอุปสรรคเพราะจิตสำนึกการปลูก ฝังต่างกันของแต่ละบุคคล การที่จะสร้างสังคมให้มีความสงบเรียบร้อยอยู่ร่วมกัน นั้นต้องเริ่มต้นจากตัวเองไปสู่ผู้อื่นและสังคม...”

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 3 วันที่ 10 พฤศจิกายน 2559)

“...คณะทำงาน ต้องมีเป้าหมายยังไม่มีความรู้ความสามารถพอ หรือยังไม่ให้ความจริงใจในการหาแหล่งเงินทุนจากองค์กรภาครัฐและภาคเอกชนในประเทศ ได้แต่อาศัยการหาทุนด้วยการเรียไบบแบบเดิมๆ ซึ่งบางครั้งทำให้มีข้อจำกัดในการดำเนินโครงการบางโครงการ และต้องการผู้ที่มีความสามารถบริหารองค์กรอย่างจริงจังของกระบบโครงสร้างองค์กร...”

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 4 วันที่ 12 พฤศจิกายน 2559)

จากผลการศึกษาศักยภาพสรุปแนวทางการบริหารองค์กรเพื่อสังคมของมูลนิธิศรัทธาชนเพื่อการศึกษาและเด็กกำพร้าได้ออกเป็น 5 ด้าน ดังนี้

ด้านวางนโยบายและเป้าหมาย มูลนิธิ มีเป้าหมายขยายงานสังคมสงเคราะห์ให้ครอบคลุมทุกจังหวัดทั่วประเทศ ตลอดจนประเทศเพื่อนบ้านใกล้เคียงที่งานสังคมสงเคราะห์เด็กกำพร้า ยังไม่สามารถเข้าถึงได้มากนัก อีกทั้งควรมีการเชื่อมโยงอย่างต่อเนื่องมากกว่านี้จากการดำเนินกิจกรรมขององค์กร เพื่อกำหนดเป้าหมายอย่างชัดเจน และเพื่อให้นโยบายการบริหารการพัฒนาองค์กรมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นจึงได้มีการขอพรจากพระผู้เป็นเจ้าของให้ทรงช่วยเหลือ ชำนาญ การดำเนินงานต่างๆ ของมูลนิธิศรัทธาชนฯ อย่างต่อเนื่อง

ด้านการบริหารงานขององค์กร มูลนิธิกำลังมองหาบุคลากรที่จะมาช่วยในเรื่องของการบริหาร โดยว่าจ้างให้เป็นพนักงานประจำ มีหน้าที่กำกับดูแลอำนวยความสะดวกให้งานภาคสนามมีความคล่องตัวมากกว่าปัจจุบัน แนวทางการพัฒนาองค์กรในการช่วยเหลือสังคมและผู้ด้อยโอกาสทางสังคม และคณะกรรมการมูลนิธิฯ มีความเห็นว่า การทำงานให้ประสบความสำเร็จในปัจจุบันต้องได้รับความร่วมมือจากทุกฝ่าย การพยายามขยายความสัมพันธ์กับองค์กรพันธมิตรทั้งภาครัฐและภาคเอกชนเป็นสิ่งที่ต้องเร่งดำเนินการอย่างเต็มที่

ด้านการกำหนดภาระหน้าที่ของผู้ปฏิบัติงาน มูลนิธิมีแผนจะเพิ่มบุคลากร คณะกรรมการอาสาสมัครให้มากขึ้น และแบ่งหน้าที่หลักให้ชัดเจน โดยหน้าที่หลักแบ่งเป็น 2 กลุ่มงาน คือ กลุ่มงานฝ่ายหาทุน กับกลุ่มงานฝ่ายใช้ทุน โดยทั้งสองกลุ่มงานนี้ต้องทำงานสอดประสานและมีความสมดุล และเพื่อลดภาระหน้าที่ของผู้ปฏิบัติงาน เพื่อให้ผู้ปฏิบัติงานมีบทบาทหน้าที่ที่ชัดเจน ไม่ปฏิบัติงานซ้ำซ้อน โดยเน้นหาผู้ปฏิบัติงานที่มีความชำนาญเฉพาะด้านเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการประสานงานและการช่วยเหลือเด็กกำพร้าในแต่ละพื้นที่ อีกทั้งควรมีการจัดการด้านระบบฐานข้อมูลเกี่ยวกับเด็กกำพร้าให้มีระเบียบเพื่อสะดวกต่อการประสานงานให้ความช่วยเหลือ

ด้านการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้ององค์กร มูลนิธิเริ่มดำเนินการแต่งตั้งคณะที่ปรึกษาที่มาจากประชาชนทุกภาคส่วน จากหลายสาขาอาชีพ เพื่อร่วมในการวางแผนและประเมินผลการทำงานของมูลนิธิ และควรมีการสร้างเครือข่ายในทีมงานของการร่วมมือกันทุกภาคในประเทศไทยและต่างประเทศ ประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการช่วยเหลือสังคมโดยเน้นประเด็นการช่วยเหลือทางสังคมเป็นหลัก

ด้านการเยียวยา ฟื้นฟู ส่งกลับ และคืนสู่สังคม ส่วนหนึ่งจากคณะที่ปรึกษาจากเป็นนักจิตวิทยานักสังคมสงเคราะห์และนักวิชาการอิสลามที่จะคอยทำหน้าที่เยียวยาฟื้นฟูให้ความรู้และ

เสริมสร้างศรัทธาแก่ครอบครัวกำพวดที่อยู่ในการดูแล และมีแนวทางการป้องกันเพื่อลดจำนวนเด็กกำพวดในสังคม โดยเน้นการป้องกันจากการถูกทอดทิ้งเป็นหลัก

สรุปผลการศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารองค์กรเพื่อสังคมของมูลนิธิศรัทธาชนานี้มุ่งเน้นตระหนักถึงหลักการอิสลามเพื่อวางเป้าหมายอย่างชัดเจนเน้นการมีส่วนร่วมของความหลากหลายอาชีพ และสร้างเครือข่ายอย่างเป็นระบบในทุกภาคของประเทศไทยเพื่อสะดวกติดต่อได้รวดเร็วของกลุ่มเด็กกำพวด และมีแนวทางการดำเนินงานครอบคลุมเพื่อให้จำนวนเด็กกำพวดลดลงมีการช่วยเหลือและผู้ด้อยโอกาสทางสังคม

Prince of Songkla University
Pattani Campus

บทที่ 6

สรุปอภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษา เรื่อง “การบริหารองค์กรเพื่อการพัฒนาสังคมของมุลินีศรัทธาชนเพื่อการศึกษาและเด็กกำพร้า” เป็นการศึกษาแบบผสมผสานเชิงคุณภาพและปริมาณ โดยมีวัตถุประสงค์ของการศึกษา เพื่อศึกษาการบริหารองค์กรของมุลินีศรัทธาชนเพื่อการศึกษาและเด็กกำพร้าตามหลักศาสนาอิสลาม ว่ามีความสอดคล้องกับหลักการบริหารองค์กรเพื่อสังคม เพื่อสำรวจความคิดเห็นของประชาชนชาวไทยมุสลิมที่มีต่อการบริหารองค์กรเพื่อสังคม และเพื่อหาแนวทางพัฒนาการบริหารองค์กรเพื่อสังคมของมุลินีศรัทธาชนเพื่อการศึกษาและเด็กกำพร้าอย่างยั่งยืนต่อไป กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาเชิงคุณภาพ คือ คณะกรรมการผู้บริหารและผู้บริหาร จำนวน 4 คน ผู้ปฏิบัติงานของมุลินีศรัทธาชนฯ จำนวน 3 คน และเด็กกำพร้าที่อยู่ในการดูแลของมุลินีศรัทธาชนฯ จำนวน 3 คน และข้อมูลเชิงปริมาณสำรวจความคิดเห็นของประชาชนในอำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี จำนวน 332 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษามีแบบสัมภาษณ์เชิงลึกและแบบสอบถามใช้สำหรับการรวบรวมและจัดเก็บข้อมูลต่างๆ จากกลุ่มตัวอย่างซึ่งสามารถสรุปผลการศึกษา อภิปราย และข้อเสนอแนะโดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. สรุปผลการศึกษา

1.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 202 คน รองลงมาเป็นเพศชาย จำนวน 130 คน และอายุของระดับกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีอายุอยู่ระหว่างไม่เกิน 25 ปี จำนวน 119 คน รองลงมา มีอายุอยู่ระหว่าง 26 ปี ถึง 35 ปี จำนวน 90 คน และน้อยที่สุดมีอายุอยู่ระหว่าง 46 - 55 ปี ขึ้นไป จำนวน 57 คน ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับศาสนาพบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่นับถือศาสนาอิสลาม จำนวน 289 คน รองลงมานับถือศาสนาพุทธจำนวน 30 คน คิด และน้อยที่สุดนับถือศาสนาคริสต์ จำนวน 7 คน ด้านสถานะพบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีสถานภาพโสด จำนวน 163 คน รองลงมา มีสถานภาพสมรส จำนวน 144 คน และน้อยที่สุดมีสถานภาพหม้าย จำนวน 16 คน ด้านการศึกษาพบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีระดับการศึกษา (สามัญ) อยู่ในระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า จำนวน 157 คน รองลงมา มีระดับการศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 54 คน และน้อยที่สุดระดับการศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 36 คน การศึกษาด้านศาสนาพบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีระดับการศึกษา (ศาสนา) อยู่ในระดับศาสนาตอนปลาย (ชานาวี) จำนวน 160 คน รองลงมา มีระดับการศึกษาอยู่ในระดับศาสนาตอนต้น (อิบตีดาอีย) จำนวน 85 คน และน้อยที่สุดระดับการศึกษาอยู่ในระดับศาสนาตอนกลาง (มุตาว์ซซิต) จำนวน 71 คน อาชีพของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีอาชีพนักเรียน นิสิต นักศึกษา จำนวน 75 คน รองลงมา มีอาชีพรับราชการ, รัฐวิสาหกิจ จำนวน 66 คน และน้อยที่สุด มีอาชีพรับจ้าง จำนวน 63 คน และด้านความคิดเห็นของประชาชนว่าเคยมีส่วนกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เคยทำงานเพื่อสังคม จำนวน 289 คน และกลุ่มตัวอย่างที่ไม่เคยทำงานเพื่อสังคม จำนวน 43 คน และกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการอิสลาม ทำความดีเพื่อสังคมและความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กรอยู่ในระดับมาก จำนวน 119 คน คิดเป็น

ร้อยละ 35.8 รองลงมา กลุ่มตัวอย่างที่มีระดับความรู้ความเข้าใจมากที่สุด จำนวน 100 คน คิดเป็นร้อยละ 30.1 และน้อยที่สุดกลุ่มตัวอย่างที่มีระดับความรู้ความเข้าใจปานกลาง จำนวน 90 คน คิดเป็นร้อยละ 27.1 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดตามลำดับ ข้อที่กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ตอบถูก คือ มุลนิศรัทธาชนเพื่อการศึกษา และเด็กกำพร้าเป็นองค์กรที่ตั้งขึ้นเพื่อเผยแพร่ศาสนาเพียงอย่างเดียว ($\bar{X} = 1.45$) รองลงมา คือ ศาสนาอิสลามไม่ได้มีคำสอนการปลุกฝังด้านการช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์ที่อยู่ร่วมกันบนโลกนี้ ($\bar{X} = 1.41$) สำหรับข้อคำถามที่กลุ่มตัวอย่างตอบผิดมากที่สุด คือ ความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กรที่มีเป้าหมายเพื่อสังคม เป็นการกระทำที่มีผลดีและผลเสียคู่กันไป ($\bar{X} = 1.77$)

1.2 การบริหารองค์กรของมุลนิศรัทธาชนเพื่อการศึกษาและเด็กกำพร้าตามหลักศาสนาอิสลามว่ามีความสอดคล้องกับหลักการบริหารองค์กรเพื่อสังคม พบว่า การบริหารองค์กรของมุลนิศรัทธาชนเพื่อการศึกษาและเด็กกำพร้าตามหลักศาสนาอิสลามว่ามีความสอดคล้องกับหลักการบริหารองค์กรเพื่อสังคม แบ่งออกเป็น 3 หลักการ คือ 1) หลักการศรัทธา 2) หลักการปฏิบัติ 3) หลักการทำความดี ที่มีบทบัญญัติว่าด้วยการมุ่งเน้นสร้างจิตสำนึกของการมีคุณธรรม หรือการทำความดีต่อเพื่อนมนุษย์เป็นสิ่งที่ดี ควรปฏิบัติควรส่งเสริมและสิ่งที่ใดเป็นความชั่วควรละเว้นห่างไกล ต้องตระหนักถึงบทบัญญัติยึดตามแนวทางหลักการอิสลามอย่างเคร่งครัดในการอยู่ร่วมกันกับผู้อื่นในสังคม ตลอดจนการมุ่งเน้นการทำความดีต่อเพื่อนมนุษย์ไม่จำกัดศาสนาและมีการเผยแพร่แบบอย่างตามท่านศาสดามุฮัมมัด รวมถึงหลักสำคัญอีกประการที่เกี่ยวข้องกับการช่วยเหลือเด็กกำพร้า ที่เป็นบทบัญญัติปรากฏในคัมภีร์อัลกุรอาน เน้นหลักสำคัญด้านความเชื่อจิตวิญญาณว่าผู้ที่นับถือศาสนาอิสลาม เชื่อว่าโลกหน้ามีจริงโลกแห่งการตอบแทนจากพระเจ้าเป็นเจ้า

1.2.1 หลักการบริหารองค์กรของมุลนิศรัทธาชนเพื่อการศึกษาและเด็กกำพร้า พบว่า เนื่องจากการทำงานของมุลนิศรัทธาชนเพื่อการศึกษาและเด็กกำพร้า เป็นการทำงานลักษณะแก้ปัญหาความขัดสนของครอบครัวเด็กกำพร้า แบบเฉพาะหน้าต่างกรรมต่างวาระ ไม่เน้นการวางแผนระยะยาวมากนัก แผนงานต่างๆ จึงเป็นลักษณะไม่เกิน 2 ปี ซึ่งคณะกรรมการบริหารมุลนิศรัทธาชนฯ จะจัดประชุมเพื่อปรับแผนงานกันตามวาระทุกสองปี ยังคงรักษาแผนแม่บทของมุลนิศรัทธาชนฯ เป็นไปในทิศทางหลัก นั่นคือ การสงเคราะห์ผู้อ่อนแอ การเผยแพร่หลักธรรม และคำสอนวิชาการด้านศาสนา รวมถึงการพัฒนาบุคลากร ส่วนใหญ่แล้วบุคลากร ทำหน้าที่ขับเคลื่อนงานสังคมสงเคราะห์ของมุลนิศรัทธาชนฯ จะเป็นหน้าที่ของคณะกรรมการ รองประธาน อนุกรรมการ และเครือข่ายอาสาสมัครแต่ละพื้นที่ทั้งในเขตกรุงเทพมหานครฯ และต่างจังหวัดใกล้เคียง จึงทำให้บทบาทและหน้าที่ของพนักงานในการปฏิบัติงาน จะเป็นลักษณะของการให้ดำเนินงานกิจกรรมต่างๆ ด้านกระบวนการจัดการด้านเอกสาร งานทะเบียน งานบัญชี และการจัดการประชุมประจำเดือน ซึ่งบางครั้งอาจจะทำให้การสอดประสานทางด้านการทำงานภาคสนาม ลงพื้นที่หาข้อมูลเด็กกำพร้าที่ต้องการช่วยเหลือ แต่ละพื้นที่ยังไม่ครอบคลุม เพราะพนักงานอาจจะไม่ทราบรายละเอียดของงานดีพอ อุปสรรคการทำงานช่วงปัจจุบันนี้ มีการเพิ่มจำนวนเด็กกำพร้าและงานก็ขยายไปไกลมีทั้งงานใหญ่งานเล็ก อยู่ประจำแต่คนที่มาทำงานในระดับปฏิบัติ และคนทำงานเท่าเดิม รวมถึงการเพิ่มทุนก็ต้องมีเพิ่มขึ้นหลายๆ อย่างองค์กรเริ่มสนใจงานแบบเดียวกัน ผู้ปฏิบัติงานต้องทำหน้าที่เป็นผู้เก็บรวบรวมข้อมูลไปพร้อมๆ กับการทำงานสงเคราะห์ ทำให้การเก็บรวบรวมข้อมูลไม่ละเอียดถี่ถ้วน และไม่เป็นไปตามหลักวิชาการ ในระยะหลังได้มีหลักการบริหารองค์กรตามหลักการอิสลามเป็นแนวทางสำคัญต่อการบริหารของมุลนิศรัทธาชนเพื่อการศึกษา

และเด็กกำพร้า เน้นความซื่อตรง โปร่งใส ซื่อสัตย์ มีความเสมอภาคในการทำงานร่วมกันมีความพร้อมเพียงเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ซึ่งมีหลักการบริหารสำคัญ 3 ประการ ดังนี้ 1) การสงเคราะห์ผู้อ่อนแอ 2) เผยแพร่หลักคำสอน 3) การพัฒนาบุคลากร รวมทั้งการกำหนดบทบาทหน้าที่ของผู้ปฏิบัติงานให้มีทัศนะร่วมกันตามหลักการถูกต้องตามบทบัญญัติไว้ เพื่ออยู่ในกรอบของระบบอิสลาม บทบาทของการดำเนินงานด้านต่างๆ ขององค์กร มีขอบเขตของแต่ละคนจะถูกกำหนดไว้ให้รับผิดชอบตามการแบ่งงานปฏิบัติร่วมกันภายในองค์กรและภายนอก จะผ่านการประชุมพิจารณากันก่อนที่จะลงมือทุกครั้งไม่ว่าจะงานเล็กหรืองานใหญ่ รวมถึงการนำหลักการอิสลามของการช่วยเหลือ

1.2.2 การบริหารองค์กรของมูลนิธิศรัทธาชนเพื่อการศึกษาและเด็กกำพร้ามีความสัมพันธ์กับหลักความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กร

หลักการบริหารขององค์กรตามอิสลามมีความสัมพันธ์กับหลักความรับผิดชอบต่อสังคมจากหลักความรับผิดชอบต่อสังคมมีการกำหนดรูปแบบขององค์กรความรับผิดชอบต่อสังคมจำแนกเป็น 3 ประการ ประการแรกกิจกรรมเพื่อสังคม ประการที่สองจัดตั้งองค์กรที่เป็นธุรกิจเพื่อสังคม ประการที่สาม การจัดตั้งองค์กรที่เริ่มจากการไม่แสวงหากำไรให้แก่ตนเอง จากหลักดังกล่าว พบว่าการสร้างองค์กรตามหลักแนวคิดการบริหารจัดการแบบอิสลามตั้งข้างต้นจึงมีความเป็นสากลมากกว่าที่จัดตั้งเป็นองค์การสาธารณกุศลและการตั้งบริษัทธุรกิจที่หวังผลกำไรของการบริหารกระบวนต่างๆ เพื่อสนองเป้าหมายขององค์กรตามหลักการจึงมีความสำคัญในการเน้นหลักจุดก่อตั้งกลุ่มจากการบริหารองค์กรมูลนิธิศรัทธาชนเพื่อการศึกษาและเด็กกำพร้า มุ่งเน้นการสร้างทุกกระบวนการณ์ดำเนินตามหลักการอิสลามเสริมแนวทางการสร้างกลุ่มผู้ปฏิบัติอย่างต่อเนื่องตามหลักการอิสลามสู่ความเป็นสากลตามข้อกำหนดวางแผนนโยบายโครงสร้างขององค์กรเพื่อสู่ความสำเร็จตามหลักแนวคิดความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กร สรุปประเด็นสัมพันธ์เชิงรูปแบบการจัดกิจกรรมขององค์กรเพื่อสังคมของมูลนิธิศรัทธาชนเพื่อการศึกษาและเด็กกำพร้า ซึ่งดำเนินกระบวนการณ์ทางสังคมเพื่อการสร้างเป้าหมายของกิจกรรมต่างๆ สร้างประโยชน์แก่สังคมในด้านต่างๆ ตามหลักการอิสลามที่เน้นด้านความรับผิดชอบต่อสังคม เช่น การกำหนดประเด็นปัญหาการช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาสทางสังคม และสงเคราะห์ผู้อ่อนแออย่างจริงจัง การวางแผนกำหนดนโยบาย เป้าหมาย สู่การปฏิบัติงานทุกระดับของการบริหารงานทั้งภายในและภายนอกขององค์กร การมีทั้งความเหมือนและความแตกต่างกัน คือ เราจะช่วยอย่างต่อเนื่องในด้านความเป็นอยู่ การศึกษาดูแลให้คำปรึกษาปัญหาต่างๆ การดำเนินชีวิตประจำวันของเด็กกำพร้าตั้งแต่เยาว์วัย จนจบมหาลัยเพื่อให้เด็กกำพร้าเหล่านั้นได้อยู่ในสังคมอื่นอย่างสงบสุขและสามารถส่งต่อการช่วยเหลือให้ผู้อื่นได้อีก อาจจะแตกต่างจากองค์กรเพื่อสังคมอื่นๆ มีระยะเวลาการช่วยเหลือแค่เพียงชั่วคราวตามงบประมาณ

1.3 ความคิดเห็นของประชาชนในอำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี ที่มีต่อการบริหารองค์กรเพื่อสังคม พบว่า ความคิดเห็นของประชาชนในอำเภอเมือง จังหวัดปัตตานีที่มีต่อการบริหารองค์กรเพื่อสังคม จากผลการศึกษานั้นสามารถกล่าวอธิบายได้ดังกลุ่มตัวอย่างที่มีความคิดเห็นด้านกิจการเพื่อสังคมเน้นด้านการสร้างประโยชน์ต่อสังคมร่วมกันรวมถึงการจัดตั้งองค์กรแบบเพื่อสังคมเน้นหลักการอิสลามที่มีหลักดำเนินชีวิตประจำวันตามแบบบทบัญญัติอิสลามอันสูงสุดเพื่อการทำเพื่อผู้อื่นตระหนักการช่วยเหลือเพื่อมนุษย์ด้วยกัน สร้างการมีชีวิตสุขตามการวางแผนเป้าหมายความสุขในโลกหน้าจากการทำความดีของการดำเนินชีวิตหนทางที่ถูกต้องตามหลักการอิสลาม กำหนดประเด็นที่สำคัญ มี 2 ประเด็น ดังนี้

1.3.1 ความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวคิดการบริหารองค์กรตามหลักการอิสลามที่ทำให้เพื่อสังคมขององค์กร เน้นการบริหารตามหลักการอิสลาม 3 หลักการสู่การปฏิบัติตามหลักว่าด้วยจากคำสอนตามแบบฉบับท่านศาสดามุฮัมมัดจึงเน้นย้ำที่ร่วมกันแสดงความคิดเห็นด้วยการดำเนินงานทุกกระบวนการของกิจการองค์กรนั้น ว่าด้วยหลักการศรัทธา ที่มีหลักการกำหนดว่าเชื่อด้านจิตวิญญาณของพระผู้เป็นเจ้า การสร้างมวลมนุษยโลก หากมีหลักการศรัทธานั้นแล้วสู่การปฏิบัติศาสนกิจ ตามข้อบังคับอิสลาม 5 ประการ

โดยภาพรวมอยู่ในระดับดี เมื่อพิจารณาระดับความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับแนวคิดการบริหารองค์กรตามหลักการอิสลามที่ทำให้เพื่อสังคมขององค์กร แต่ละประเด็นคำถามเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบต่อสังคม มีความสำคัญต่อการช่วยเหลือสังคมมากที่สุด รองลงมา คือ ความรับผิดชอบต่อสังคม (CSR) และหลักการทำความดีแบบอิสลามมีผลต่อการพัฒนาสังคมในอนาคต และน้อยที่สุดคือ ผู้บริหารต้องมีการจัดอบรม พนักงานที่เกี่ยวข้องให้มีความรู้ ความเข้าใจถึงกระบวนการแบบอิสลามภายใน รองลงมา คือ การตระหนักถึงการสื่อสารกับเครือข่ายต่างๆ หรือการประสานงานด้านการกำหนดแผนดำเนินงานของการปฏิบัติงานด้วยความกระตือรือร้น

1.3.2 มุมมองการบริหารองค์กรเพื่อสังคมตามหลักความรับผิดชอบต่อสังคม (CSR) และประเด็นปัญหาทางสังคม โดยภาพรวมอยู่ในระดับความคิดเห็นระดับดี เมื่อพิจารณาระดับความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับมุมมองการบริหารองค์กรเพื่อสังคมตามหลักความรับผิดชอบต่อสังคม (CSR) และประเด็นปัญหาทางสังคม ในแต่ละประเด็นคำถามเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการช่วยเหลือชุมชนสังคม ต้องมุ่งเน้นให้คนชุมชน สังคมช่วยเหลือตนเอง หรือพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืนมากที่สุด รองลงมา คือ ดำเนินกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม และการมีส่วนร่วมของประชาชนแต่ละระดับ และน้อยที่สุด คือ การบริหารองค์กรตามกระบวนการไม่ส่งผลกระทบต่อพนักงาน ชุมชน สังคม รองลงมา คือ การบริหารองค์กรที่ไม่ได้หวังผลกำไรเพียงอย่างเดียว

1.4 แนวทางพัฒนาการบริหารองค์กรเพื่อสังคมของมูลนิธิศรัทธาชนเพื่อการศึกษาและเด็กกำพร้าอย่างยั่งยืน

จากผลการศึกษาสามารถสรุปแนวทางพัฒนาการบริหารองค์กรเพื่อสังคมของมูลนิธิศรัทธาชนเพื่อการศึกษาและเด็กกำพร้า ได้ออกเป็น 5 ด้าน ดังนี้

1.4.1 ด้านวางนโยบายและเป้าหมาย มูลนิธิมีเป้าหมายขยายงานสังคมสงเคราะห์ให้ครอบคลุมทุกจังหวัดทั่วประเทศตามวิสัยทัศน์ พันธกิจและกลยุทธ์ของมูลนิธิศรัทธาชนเพื่อการศึกษาและเด็กกำพร้า ตามวิสัยทัศน์ที่ว่า เราจะเป็นองค์กรการกุศลของมุสลิม ที่ดำเนินงานด้านสงเคราะห์เด็กกำพร้าที่ดีที่สุด มีเป้าหมายจัดตั้งสถานสงเคราะห์เด็กกำพร้าขึ้นทั่วประเทศทุกภูมิภาค และพัฒนาสู่ระดับอาเซียนโดยไม่มีพรมแดนทั้งด้านเชื้อชาติและศาสนา มุ่งหวังเพียงความโปรดปรานจากพระผู้เป็นเจ้าซึ่งจะมีพันธกิจ คือ สงเคราะห์ผู้อ่อนแอ เผยแพร่เพิ่มศรัทธา พัฒนาเพื่อสังคมและมีกลยุทธ์สำคัญที่ทำให้มูลนิธิศรัทธาชนฯ ประสบความสำเร็จ ตลอดจนประเทศเพื่อนบ้านใกล้เคียงที่งานสังคมสงเคราะห์เด็กกำพร้ายังไม่สามารถเข้าถึงได้มากนัก อีกทั้งควรมีการเชื่อมโยงอย่างต่อเนื่องมากกว่านี้จากการดำเนิน

กิจกรรมขององค์กร เพื่อกำหนดเป้าหมายอย่างชัดเจน และเพื่อให้นโยบายการบริหารการพัฒนาองค์กร มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น จึงได้มีการขอพรจากพระเจ้าเป็นเจ้าให้ทรงช่วยเหลือ ชี้นำ การดำเนินงานต่างๆ ของมูลนิธิศรัทธาชนฯ อย่างต่อเนื่อง

1.4.2 ด้านการบริหารงานขององค์กร มูลนิธิกำลังมองหาบุคลากรที่จะมาช่วยในเรื่องของการบริหาร เน้นการวางแผนตามหลักเป้าหมายของมูลนิธิศรัทธาชนฯ ได้แก่ การสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้บริจาค การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์กิจกรรมของมูลนิธิศรัทธาชนฯ ทางสื่อวิทยุและสถานีโทรทัศน์ผ่ดาวเทียมยาติม ทีวี การจัดงานหาทุนในวาระสำคัญทางศาสนา การสร้างรายได้ประจำกองอสังหาริมทรัพย์ การสร้างเครือข่าย แต่ละภูมิภาค โดยว่าจ้างให้เป็นพนักงานประจำมีหน้าที่กำกับดูแลอำนวยความสะดวกให้งานภาคสนามมีความคล่องตัวมากกว่าปัจจุบัน แนวทางการพัฒนาองค์กรในการช่วยเหลือสังคมและผู้ด้อยโอกาสทางสังคม และคณะกรรมการมูลนิธิฯ มีความเห็นว่า การทำงานให้ประสบความสำเร็จในปัจจุบันต้องได้รับความร่วมมือจากทุกฝ่าย การพยายามขยายความสัมพันธ์กับองค์กรพันธมิตรทั้งภาครัฐและภาคเอกชนเป็นสิ่งที่จะต้องเร่งดำเนินการอย่างเต็มที่

1.4.3 ด้านการกำหนดภาระหน้าที่ของผู้ปฏิบัติงาน มูลนิธิศรัทธาชนฯ มีแผนจะเพิ่มบุคลากรคณะกรรมการอาสาสมัครให้มากขึ้น และแบ่งหน้าที่หลักให้ชัดเจน โดยหน้าที่หลักแบ่งเป็น 2 กลุ่มงาน คือ กลุ่มงานฝ่ายหาทุน กับกลุ่มงานฝ่ายใช้ทุน โดยทั้งสองกลุ่มงานนี้ต้องทำงานสอดคล้องและมีความสมดุล และเพื่อลดภาระหน้าที่ของผู้ปฏิบัติงาน เพื่อให้ผู้ปฏิบัติงานมีบทบาทหน้าที่ที่ชัดเจน ไม่ปฏิบัติงานซ้ำซ้อน โดยเน้นหาผู้ปฏิบัติงานที่มีความชำนาญเฉพาะด้านเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการประสานงานและการช่วยเหลือเด็กกำพร้าในแต่ละพื้นที่ อีกทั้งควรมีการจัดการด้านระบบฐานข้อมูลเกี่ยวกับเด็กกำพร้าให้มีระเบียบเพื่อสะดวกต่อการประสานงานให้ความช่วยเหลือ

1.4.4 ด้านการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้ององค์กร มูลนิธิเริ่มดำเนินการแต่งตั้งคณะที่ปรึกษาที่มาจากประชาชนทุกภาคส่วน จากหลายสาขาอาชีพ เพื่อร่วมในการวางแผนและประเมินผลการทำงานของมูลนิธิ และควรมีการสร้างเครือข่ายในทีมงานของการร่วมมือกันทุกภาคในประเทศไทยและต่างประเทศ ประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการช่วยเหลือสังคมโดยเน้นประเด็นการช่วยเหลือทางสังคมเป็นหลัก

1.4.5 ด้านการเยียวยา ฟื้นฟู ส่งกลับ และคืนสู่สังคม ส่วนหนึ่งจากคณะที่ปรึกษาจากเป็นนักจิตวิทยานักสังคมสงเคราะห์และนักวิชาการอิสลามที่จะคอยทำหน้าที่เยียวยาฟื้นฟูให้ความรู้และเสริมสร้างศรัทธาแก่ครอบครัวกำพร้าที่อยู่ในการดูแล และมีแนวทางการป้องกันเพื่อลดจำนวนเด็กกำพร้าในสังคม โดยเน้นการป้องกันจากการถูกล่อลวงเป็นหลัก

2. อภิปรายผลการศึกษา

2.1 การบริหารองค์กรของมูลนิธิศรัทธาชนเพื่อการศึกษาและเด็กกำพร้า ตามหลักศาสนาอิสลามว่ามีความสัมพันธ์กับหลักการบริหารองค์กรเพื่อสังคม พบว่า การบริหารองค์กรเพื่อสังคมของมูลนิธิศรัทธาชนเพื่อการศึกษาและเด็กกำพร้า ตามหลักศาสนาอิสลามว่ามีความสัมพันธ์กับหลักการบริหารองค์กรเพื่อสังคม แบ่งออกเป็น 3 หลักการ คือ 1) หลักการศรัทธา 2) หลักการปฏิบัติ 3) หลักการทำความดีต่อเพื่อนมนุษย์ ซึ่งตามหลักการแนวคิดศาสนาอิสลามเป็นศาสนาแห่งความสันติ ความสงบสุข

ยอมรับทั้งร่างกาย วาจา และจิตใจ ต่อพระผู้เป็นเจ้า (อัลลอฮ์) ซึ่งมีกฎระเบียบข้อบังคับตามหลักการ จะยึดหลักคำสอนที่บัญญัติไว้ในคัมภีร์อัลกุรอาน และมีความเชื่อในพระผู้เป็นเจ้า (อัลลอฮ์) โดยมีท่าน เป็นศาสดา (ผู้เผยแผ่ศาสนาสู่ประชาชาติที่นับถือศาสนาอิสลาม) จากหลักการศรัทธาศาสนาอิสลาม ทั้ง 3 หลักการ ผู้ที่นับถือศาสนาอิสลามทั้งที่สืบทอดจากบิดามารดาแต่เดิม หรือเพิ่งเข้ารับอิสลามใหม่ ก็ตามจะต้องศึกษาให้เข้าใจโดยท่องแท้ สามารถปฏิบัติอย่างต่อเนื่องตลอดไปบุคคลที่จะต้องรับผิดชอบ ต่อสังคมด้านต่างๆ เช่น ต้องเสียสละเพื่อครอบครัว เพื่อสังคม เพื่อประเทศชาติ เพื่อศาสนา สำหรับ มุสลิมแห่งสยามก็ต้องเสียสละเพื่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์อันเป็นสถาบันหลักของชาติไทย สำหรับ ความจำเป็นของผู้ที่นับถือศาสนาอิสลามทุกคนต้องปฏิบัติและมีจิตใต้สำนึกของคน ซึ่งเป็นหน้าที่เฉพาะตัว ของมุสลิมแต่ละคน เมื่อปฏิบัติครบตามหลักการอิสลาม ที่เน้นหลักสำคัญด้านคุณธรรมและการทำความดี ทางหลักธรรมและทางสังคมจึงจุดประกายให้มีการตั้งมูลนิธิศรัทธาชนฯ ใช้หลักการจากอัลกุรอานเป็น ต้นแบบของการบริหารจัดการองค์กรและการยอมรับจากสังคมของผู้เป็นสมาชิกของสังคม มีความสำคัญ มากที่สุดของสังคม และหลักคำสอนของอิสลาม เป็นศาสนายึดเหนี่ยวจิตใจ และเป็นแนวทางการดำเนิน ชีวิต การอยู่ร่วมกันในสังคมต้องทำหน้าที่ของตนเอง รับผิดชอบต่อหน้าที่ที่มีจิตสำนึกดี เพื่อการอยู่ ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างสันติสุข มูลนิธิศรัทธาชนฯ เป็นมูลนิธิที่ยึดตามหลักการศาสนาอิสลาม ที่ยึดแนวทาง ปฏิบัติตามหลักศาสนาซึ่งมีความสัมพันธ์กับแนวคิดหลักการอิสลาม (อิบราเฮม ณรงค์รักษาเขต, 2548) มีบทบัญญัติว่าด้วยการมุ่งเน้นสร้างจิตสำนึกของการมีคุณธรรม จริยธรรม หรือการทำความดี ต่อเพื่อนมนุษย์เป็นสิ่งที่ดี ควรปฏิบัติควรส่งเสริมและสิ่งที่ดีเป็นความชั่วควรละเว้นห่างไกล ต้อง ตระหนักถึงบทบัญญัติยึดตามแนวทางหลักการอิสลามอย่างเคร่งครัดในการอยู่ร่วมกันกับผู้อื่นในสังคม อีกทั้งยังมีความสอดคล้องกับแนวคิดความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กร ที่มุ่งเน้นการดำเนินกิจการ ขององค์กรจะมีเป้าหมาย นโยบาย แผนการปฏิบัติงาน การกำหนดองค์กรที่มีความรับผิดชอบต่อ สังคมตระหนักถึงด้านคุณธรรม จริยธรรม ศิลธรรม ของการมีส่วนร่วมกันขณะดำเนินกิจการขององค์กร ต่างๆ ตามแนวทางความรับผิดชอบต่อสังคม เช่น รวมถึงการแก้ไข ปรับปรุง เพื่อให้สังคมดีขึ้น ช่วยเหลือสนับสนุนสังคมด้วยเข้าถึงปัญหาของสังคมที่เกิดขึ้นอยู่ในสถานการณ์ปัจจุบันเริ่มจาก สถาบันครอบครัว ชุมชน สังคม ที่ให้ประโยชน์เพื่อสาธารณะตามความพึงพอใจไม่ได้มีกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ในการขับเคลื่อนองค์กรเพื่อสู่ความสำเร็จ และมีองค์ประกอบของความรับผิดชอบต่อสังคมของ มูลนิธิศรัทธาชนเพื่อการศึกษาและเด็กกำพร้า ตามหลักของ ฟิลิป คอตเลอร์ แห่งมหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด เวิร์น สามารถจัดการบริหารจัดการตามหลักความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กร คือ การส่งเสริมการ รับรู้ประเด็นปัญหาทางสังคม (Cause Promotion) การตลาดที่เกี่ยวข้องกับประเด็นทางสังคม (Cause-Related Marketing) การตลาดเพื่อมุ่งแก้ไขปัญหาสังคม (Corporate Social Marketing) การ บริจาคเพื่อการกุศล (Corporate Philanthropy) การอาสาช่วยเหลือชุมชน (Community Volunteering) การประกอบธุรกิจอย่างรับผิดชอบต่อสังคม (Socially Responsible Business Practices) การพัฒนาและส่งมอบผลิตภัณฑ์และบริการตามกำลังซื้อของคนในระดับฐานราก (Developing and Delivering Affordable Products and Services) (พิพัฒน์ ยอดพฤติการณ์, 2555) และการบริหารจัดการแบบอิสลามในแนวทางการพัฒนาตรงกับงานวิจัยของการศึกษาชุมชนมัสยิดที่ เกี่ยวข้องกับ (รพีพรรณ ฉัตรลิขิต, 2556) เป็นการตอบสนองมุ่งเน้นประเด็นที่มีประโยชน์ต่อสังคม หรือเป็นความคาดหวังของสังคมที่ต้องคำนึงถึง หลักสำคัญของความรับผิดชอบต่อชุมชน สังคม

เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม และนำมาสู่ความยั่งยืนนั้นก็ต้องมีส่วนได้เสียด้วย การดำเนินกิจการของมูลนิธิศรัทธาชนฯ เพื่อครอบคลุมตั้งแต่สถาบันครอบครัว ชุมชน สังคม จากหลักดังกล่าวนำมาศึกษาการบริหารองค์กรเพื่อสังคมอย่างแท้จริง และแนวทางการพัฒนาของมูลนิธิศรัทธาชนเพื่อการศึกษาและเด็กกำพร้า ตั้งแต่ระดับผู้บริหาร กรรมการ และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับมูลนิธิศรัทธาชนฯ และผู้ปฏิบัติงานภายในภายนอกองค์กร หรือผู้ที่มีส่วนได้เสีย จากการบริหารความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมขององค์กร เป็นการดำเนินกิจการภายใต้หลักจริยธรรมและการจัดการที่ดี โดยรับผิดชอบต่อสังคมตั้งแต่ระดับครอบครัว ชุมชน ซึ่งหมายถึง ตั้งแต่หน่วยเล็กๆ ในสังคมไปตลอดไปถึงหน่วยใหญ่ทั้งในระดับไกลและใกล้ อันนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน

2.2 ความคิดเห็นของประชาชนในอำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี ที่มีต่อการบริหารองค์กรเพื่อสังคม พบว่าประชาชนมีความคิดเห็นว่าการอิสลามได้กำหนดไว้ว่าจะของ ศาสดามูฮัมหมัดว่าเน้นการช่วยเหลือเด็กกำพร้า เพราะมุสลิมเชื่อว่าโลกหน้ามีจริงโลกแห่งการตอบแทนจากการกระทำ เพราะเป็นคำสั่งการช่วยเหลือเด็กกำพร้าตามวจนะ ว่าเราจะอยู่เคียงข้างกันเปรียบเสมือนนิ้วชี้กับนิ้วกลาง ซึ่งจากการกระทำต่อสิ่งดีต่อเพื่อนมนุษย์ที่อยู่ร่วมกันการช่วยเหลือซึ่งกันและกันจะได้รับผลการตอบแทนในโลกหน้า อย่างพื้นฐานหลักศรัทธาอย่างเคร่งครัด ซึ่งมีความสอดคล้องกับแนวคิดเกี่ยวกับศาสนาอิสลาม (บรรจง บินกาซัน, 2543) เกี่ยวกับแนวคิดเด็กกำพร้าตามหลักการศาสนาอิสลามเด็กกำพร้าการเป็นมุสลิมแบบอย่างที่ดี มีการดำเนินชีวิตตามหลักการอิสลาม การช่วยเหลือเป็นชาวมือบอน ประชาชนในพื้นที่จึงมีความคิดเห็นยอมรับและมีส่วนร่วมของการจัดกิจกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับหลักการศาสนา และเผยแพร่วิชาการเรียนหลักการอิสลาม เพื่อนำมาใช้ชีวิตประจำวัน อย่างสุขสงบ สันติ และรวมถึงการยอมรับจากสังคมและให้ความดีแก่ตนเองและสังคม (มุสลิมเชียงใหม่, 2559) สามารถสร้างประโยชน์ให้สังคม ซึ่งสิ่งสำคัญการเป็นผู้ให้มากกว่าผู้รับต่อการช่วยเหลือเด็กกำพร้า ในสังคม สนับสนุนการศึกษาสร้างอาชีพให้ครอบครัว ร่วมกันเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของเด็กกำพร้า และศาสนาอิสลามเป็นศาสนาแห่งสังคมร่วมกัน ซึ่งมุสลิมที่ใช้ชีวิตให้สังคมยอมรับและการสร้างคุณค่าความดีแก่สังคม สร้างประโยชน์ต่อสังคม และหนึ่งในบรรดาสิทธิของสังคมของมุสลิมนั้นคือชะกาตหรือการบริจาคทาน ซึ่งชะกาตนั้นเป็นสิทธิของสังคมที่พึงได้รับจากคนรวย เพื่อประกันความจำเป็นพื้นฐานของคนกลุ่มหนึ่งในสังคมเป็นศาสนาแห่งสังคม และมีผลการศึกษาดังกับรูปแบบการบริหารตามหลักอิสลามรูปแบบของปัจจัยภายในองค์กรหรือปัจจัยภายนอกองค์กร ตลอดจนถึงแปรทางด้านจริยธรรมของคนงานและวิถีชีวิตของตนเอง สังคม และการบริหารจัดการในอิสลามได้บรรจุคุณค่าของสังคมดังกล่าวถือเป็นความจำเป็นอย่างยิ่ง และมีอิทธิพลต่อจริยธรรมการบริหารจัดการและการปกครองในอิสลามมีจริยธรรมว่าสังคมอิสลามมีจริยธรรมจากบริหารงานของมูลนิธิศรัทธาชนเพื่อการศึกษาและเด็กกำพร้า มีแนวคิดการบริหารจัดการในอิสลามคุณลักษณะเฉพาะ ได้แก่ (ศิริน กุสลาณภาพ, 2541)

1. แนวคิดการบริหารจัดการในอิสลามเป็นแนวคิดที่มีความผูกพันกับปรัชญาทางสังคม แนวคิดนี้ยังมีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับจริยธรรมและคุณค่าต่างๆ ของสังคม

2. แนวคิดการบริหารจัดการในอิสลามจะเน้นหลัก การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจรวมทั้งการให้บริการเพื่อตอบสนองความต้องการทางกายภาพของปัจเจกบุคคลทุกคน (การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและวัตถุ)

3. แนวคิดบังคับให้ความสำคัญต่อการเป็นมนุษย์และจิตใจและให้เกียรติมนุษย์ฐานะเป็นผู้ที่มีส่วนร่วมของการบริหารจัดการความสามารถที่ตนมีอยู่ ทางด้านความสามารถ ทางด้านสติปัญญา ร่างการและจิตใจ (การเปลี่ยนแปลงของตัวบุคคล)

4. แนวคิดการบริหารจัดการในอิสลาม มีความสำคัญต่อระเบียบวินัยพร้อมทั้งได้กำหนดภาระหน้าที่ และความรับผิดชอบของโครงสร้างการบริหารองค์กร ขณะที่เรียกร้องเพื่อให้การดำเนินงานที่ดีทุกอย่างได้รับการปฏิบัติตามการเปลี่ยนแปลงทางด้านจริยธรรมและกฎระเบียบการเป็นมุสลิมที่ตื้นนั้น คือ มุสลิมที่ใช้ชีวิตให้สังคมยอมรับและ ให้ความดีแก่สังคมสร้างประโยชน์ให้สังคมแล้วก็รับประโยชน์จากสังคมและมุสลิมแต่ละคนนั้นมีสิทธิ เหนือสังคม และสังคมก็มีสิทธิเหนือมุสลิมหนึ่งในบรรดาสิทธิของสังคมเหนือมุสลิมนั้นคือชะกาทหรือ การบริจาคนั้นเป็นสิทธิของสังคมที่พึงได้รับจากคนรวย เพื่อประกันความจำเป็นพื้นฐานของคนกลุ่มหนึ่งในสังคม เพื่อที่จะยกระดับคุณภาพชีวิตของกลุ่มคนดังกล่าวให้อยู่ในมาตรฐานเดียวกัน

2.3 สรุปแนวทางพัฒนาการบริหารองค์กรเพื่อสังคมของมุสลิมศรัทธาชนเพื่อการศึกษาและเด็กกำพร้า

กล่าวคือผู้ที่นับถือศาสนาอิสลามกำหนดเป้าหมายชีวิตของทุกคนขณะที่อิสลามได้เสนอรูปแบบดุลยสัมพันธ์มนุษย์กับจักรวาล และมนุษย์กับสังคมโดยค่านึงว่าองค์กรที่ระบุดึงความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับจักรวาล แนวคิดการบริหารจัดการในอิสลามยังได้เสนอผู้บริหารทุกคนดำเนินการบริหารอย่างมีมโนล โดยปราศจากการบังคับขู่เข็ญให้คนงานทำงานนอกเหนือความสามารถศาสนาอิสลามไม่อนุมัติให้ผู้ปกครองหรือผู้จัดการ หรือผู้ใช้แรงงานใช้อำนาจอิสระ เช่น การออกคำสั่งให้คนงานทำงานนอกเหนือความสามารถที่ตนมีอยู่ และจ่ายค่าตอบแทนให้แก่เขาอย่างไม่เป็นธรรม อาศัยความเข้าใจเช่นนี้จึงเกิดความขัดแย้งระหว่างฝ่ายบริหารกับคนงาน (สัญญา สัญญาวิวัฒน์, 2526) และยังตระหนักถึงการปรับปรุงให้ดีขึ้นเพื่อให้ปลอดภัยจากความยากจน ความไม่รู้ ความเจ็บป่วย และอาจมีการเปลี่ยนแปลงปรับปรุงคุณภาพชีวิตที่มีการกระทำให้เกิดขึ้นหรือมีการวางแผนกำหนดทิศทางไว้ล่วงหน้า โดยการเปลี่ยนแปลงนี้ต้องเป็นไปในทิศทางที่ดีขึ้น จากสภาพที่ไม่น่าพอใจไปสู่สภาพที่น่าพอใจ เพื่อการทำสิ่งเหล่านี้ให้ดีขึ้นเจริญขึ้น สนองความต้องการของประชาชนส่วนใหญ่ให้ดียิ่งขึ้น และการพัฒนาสังคมยังมีหลักสำคัญที่แท้จริงควรหมายถึงการทำให้ชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนมีความสุข ความสะดวกสบาย ความอยู่ดีกินดี ความเจริญศิลปวัฒนธรรมและจิตใจ ความสงบสันติ ซึ่งนอกจากจะขึ้นอยู่กับได้รับปัจจัยทางวัตถุเพื่อตอบสนองความต้องการของร่างกาย ประชาชนยังต้องการพัฒนาทางการศึกษาสิ่งแวดล้อมที่ดีของการดำเนินชีวิตประจำวัน

การพัฒนาองค์กรมีแนวทางจากผลการศึกษาพบว่าตามหลักการพัฒนาองค์กรซึ่งกับความหมายของการกำหนดปรับเปลี่ยนแปลงมองระยะยาวที่มีส่วนหลักสำคัญของการบริหารของมุสลิมศรัทธาชนเพื่อการศึกษาและเด็กกำพร้า มีหลักแนวความคิดพัฒนาสังคมเป็นสิ่งสำคัญและเป็นสิ่งอันจะนำไปสู่การดำเนินชีวิตของคุณภาพชีวิตและพึ่งอันเป็นประสงค์ปรารถนาของทุกระดับ (สุพัตรา สุภาพ, 2522) และยังครอบคลุมในทุกมิติของสังคมซึ่งองค์ประกอบของการพัฒนาสังคมนั้นควรมุ่งเน้นการให้ความสำคัญในทุกๆ มิติ อย่างครบคลุมและเท่าเทียมกัน เพราะการพัฒนาเป็นมิติแห่งการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงระบบของบริบทพื้นฐานทางด้านของประเทศ โดยการเริ่มตั้งแต่การสร้างการบริหาร ทั้ง

ชนบทรณนิยม ซึ่งสังคมโลกปัจจุบันมีความเปลี่ยนแปลงและเจริญไปมาก ทุกคนต้องตระหนักที่ช่วยกันพัฒนาช่วยเหลือเกื้อกูลเพื่อความเจริญก้าวหน้าของสังคมโลกอย่างยั่งยืน ของการแก้ปัญหาพร้อมมีการสนับสนุนจากองค์กรของการสนับสนุนคณะกรรมการบริหาร เน้นการมีส่วนร่วมของของพนักงานทุกระดับได้ออกเป็น 5 ด้าน ดังนี้ ด้านวางนโยบายและเป้าหมาย ด้านการบริหารงานขององค์กร ด้านการกำหนดภาระหน้าที่ของผู้ปฏิบัติงาน ด้านการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้ององค์กร ด้านการเยียวยาฟื้นฟู ส่งกลับ และคืนสู่สังคม ซึ่งมีความสอดคล้องกับแนวคิดการพัฒนาองค์กร ต้องมีการเปลี่ยนแปลงมองระยะยาวของการแก้ปัญหา พร้อมกับการสนับสนุนจากผู้บริหารในการปรับปรุง การมีส่วนร่วมของพนักงานแต่ละฝ่ายในการประเมินผลสภาพที่เป็นอยู่และสภาพที่ต้องการในอนาคต เพื่อให้ได้ประโยชน์ต่อการทำงานทั้งองค์กร รวมถึงการพัฒนาองค์กรที่ถูกต้องปรับตัวตามความเป็นจริง สำหรับที่ปรึกษาในการเปลี่ยนแปลงไม่ใช่คนมาควบคุมการเคลื่อนไหวและปรับแก้แต่ต้องมีการเรียนรู้ปรับตัวเข้ากับองค์กรโดยยึดหลักหลักสำคัญของการพัฒนาองค์กรของมูลนิธิศรัทธาชนเพื่อการศึกษาตามความสำคัญ ดังนี้ ตั้งแต่ แผนนโยบาย วิสัยทัศน์ พันธกิจ และค่านิยม ขององค์กร โครงสร้างองค์กร กฎระเบียบ ข้อบังคับที่ต้องปฏิบัติ ลูกค้ำผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง สิ่งอำนวยความสะดวก ระบบการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และรวมถึงเทคโนโลยี และอุปกรณ์ในการทำงาน (ดิน ปรัชญพฤทธิ, 2550) และวางแผนระยะยาวของการพัฒนาองค์กรของมูลนิธิศรัทธาชนเพื่อการศึกษาและเด็กกำพร้าต้องยึดหลักแนวการวางแผนการดำเนินการหรือแผนปฏิบัติการมีวัตถุประสงค์เพื่อถ่ายทอดให้พนักงานเข้าใจและนำไปปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งมีการกำหนดขั้นตอนในการวางแผนที่ชัดเจน ระบุผู้รับผิดชอบในการวางแผน กำหนดกรอบเวลาในการวางแผน โดยผลสำเร็จที่คาดหวังซึ่งสามารถวัดผลได้โดยหลัก SMART คือ S: Specific มีความเฉพาะเจาะจง M: Measurable ทำทายแต่อยู่ในวิสัยที่ทำได้ มีความยากกว่าปกติที่ทำอยู่ แต่ไม่ควรยากเกินกว่าขีดความสามารถขององค์กร A: การปฏิบัติดำเนินงานจากการวางแผนภายในองค์กรอย่างมีประสิทธิภาพ R: Relevant สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ที่กำหนดขององค์กร T: Time มีระยะเวลาที่แน่นอน

3. ข้อเสนอแนะ

3.1 ข้อเสนอแนะจากผลการศึกษา

3.1.1 เผยแพร่หลักธรรมคำสอนของอิสลามในเรื่องของการให้การช่วยเหลือเด็กกำพร้าด้านการสนับสนุนการศึกษา การสร้างอาชีพแก่ครอบครัวเด็กกำพร้า การอบรมคุณธรรมจริยธรรมปลูกฝังด้านจิตใจตามหลักคำสอนอิสลาม และการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อต่างๆ เช่น สถานีโทรทัศน์ ยาติม ทีวี เพื่อขยายกิจกรรมของกิจกรรมเกี่ยวกับเด็กกำพร้า อย่างทั่วถึงทุกพื้นที่ ของการประสานงานร่วมกันองค์กรสังคมสงเคราะห์ในระดับท้องถิ่น ชุมชนตั้งกองทุน การดูแลชุมชนด้วยตนเอง โดยไม่ต้องรอการช่วยเหลือจากองค์กรใหญ่ๆ

3.1.2 สังคมมุสลิมที่มีเด็กกำพร้าไม่ถึงกับถูกทอดทิ้ง แต่อาจจะได้รับการเลี้ยงดูที่ดีอยู่คุณภาพ ขาดการอบรมทางด้านจริยธรรม ขาดทุนการศึกษา และการรักษาพยาบาลที่ถูกต้องเหมาะสม ถ้าคนในชุมชนช่วยกันสอดส่องดูแล ทั้งจากผู้ปกครองจากผู้นำชุมชนและผู้นำทางด้านศาสนา เด็กกำพร้าก็จะมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

3.2 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

3.2.1 ควรปรับโครงสร้างองค์กร กำหนดบทบาทหน้าที่ที่ชัดเจนสำหรับผู้ปฏิบัติ เพื่อให้การทำงานสามารถดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

3.2.2 ควรมีการพัฒนาและขยายกลุ่มเครือข่ายแต่ละพื้นที่มากขึ้น เพื่อให้มีความรวดเร็วของการต้องการการช่วยเหลือเด็กกำพร้า ในสังคมให้กว้างขวางและเป็นรูปธรรมมากยิ่งขึ้น ในภาคใต้ ภาคกลาง ภาคอีสาน และภาคกลาง

3.2.3 ควรมีการพัฒนาระบบสารสนเทศในการจัดเก็บข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับองค์กร เพื่อให้การประสานงานในการให้ความช่วยเหลือเป็นไปอย่างรวดเร็วมากยิ่งขึ้น

3.2.4 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการช่วยเหลือสังคมสงเคราะห์ควรมีการประสานดำเนินงานร่วมกันอย่างต่อเนื่อง มีความรู้ความเข้าใจในหลักการอิสลามควบคู่ไปด้วยเพื่อการปลูกฝัง คุณธรรม จริยธรรมแก่ผู้ด้อยโอกาสและผู้อ่อนแอทางสังคม

3.2.5 สนับสนุนกำหนดนโยบายที่เกี่ยวข้องของภาครัฐที่มีการดำเนินงานของการช่วยเหลือเด็กกำพร้ายึดตามหลักการบริหารให้มีความสอดคล้องกับหลักการ ศาสนา วัฒนธรรม ผู้ปฏิบัติงานทุกระดับทุกพื้นที่

3.3 ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

3.3.1 ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับประเด็นด้านหลักการศาสนาเชิงลึกที่เกี่ยวข้องกับการก่อตั้งองค์กรเพื่อสังคมเพื่อสร้างความเข้าใจกับผู้ที่ทำงานเพื่อสังคม

3.3.2 ควรมีหน่วยงานภาครัฐและเอกชนเน้นหลักแนวทางการดำเนินงานเกี่ยวข้องกับหลักการเด็กกำพร้าตามหลักอิสลาม สร้างความรู้ความเข้าใจมากขึ้น เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็กกำพร้าให้ดียิ่งขึ้น

3.3.3 ควรมีการศึกษาที่เจาะลึกไปยังกลุ่มตัวอย่างเรื่องเด็กกำพร้าที่นับถือมุสลิม เฉพาะเด็กกำพร้าอยู่ในชุมชนมุสลิมห่างไกลให้มากยิ่งขึ้น

3.3.4 ศึกษาเชิงลึกของการเปรียบเทียบของการทำงานของหน่วยงานภาครัฐกับภาคเอกชน เกี่ยวกับถึงรูปแบบการช่วยเหลือเด็กกำพร้า

บรรณานุกรม

- การพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. (2548). *กระทรวงศึกษาธิการและรูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมของประเทศไทย*. กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัดเทพวานิชย์.
- คณะกรรมการศูนย์กลางอิสลาม. (2557). *ความรู้ศาสนาเบื้องต้น*. กรุงเทพฯ: สถานีโทรทัศน์ยาตีมทีวี.
- คณาจารย์จุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย. (2550). *มนุษย์กับสังคม*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย.
- ศิริน กุศลานุกภาพ. (2542). *อิสลามกับการบริหาร*. ปัตตานี: มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ คณะรัฐศาสตร์.
- เครือมาศ วุฒิกุลารณ์. (บรรณาธิการ). (2540). *มนุษย์ ธรรมชาติ ศาสนา ความสัมพันธ์เชิงสุนทรีย์ และจริยธรรม*. เชียงใหม่: สำนักส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมมหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- จรัญ พรหมอยู่. (2548). *การศึกษาปัญหาสังคม*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- จามะรี เชียงทอง. (2549). *สังคมวิทยาการพัฒนา*. กรุงเทพฯ: โอ เอส พริ้นติ้ง เฮ้าส์.
- จำนงค์ ทองประเสริฐ. (2550). *ปรัชญาศาสนาประยุกต์*. กรุงเทพฯ: ดวงแก้ว.
- จตุพร จุ้ยใจงาม และพรชัย เทพปัญญา. (2557). กิจการเพื่อสังคมแนวโน้มนะบบอบทุนนิยมใหม่ กรณีศึกษาที่ประสบความสำเร็จ. *Veridian E-Journal*, 7(1).
- เชค ไชยยิต อัสซาบิก. (2558). อียิปต์ ความหมายของคำว่าอิสลาม. สืบค้นจาก <http://www.islammore.com/view/1107>.
- ดิน ปรัชญา. (2542). *ทฤษฎีองค์การ*. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- _____. (2544). *ทฤษฎีองค์การ*. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์วิทยาลัย.
- _____. (2550). *การบริหารการพัฒนาความหมาย เนื้อหา แนวทางปัญหา*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธานีรินทร์ ศิลป์จารุ. (2549). *การวิจัยและการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS*. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ: วี.อินเตอร์ พริ้นท์.
- ทัศนีย์ ทองสว่าง. (2535). *สังคมไทย*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- ทิพวรรณ หล่อสุวรรณรัตน์. (2554). *ทฤษฎีองค์การสมัยใหม่*. ม.ป.ป.: บัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- เนตรพัฒนา ยาวีราข. (2546). *การจัดการสมัยใหม่ Modern Management*. กรุงเทพฯ: เซ็นทรัลเอ็กซ์เพรส.
- บรรจง บินกาซัน. (2544). *อิสลาม สันติธรรมนำชีวิต*. กรุงเทพฯ: นิตยสารพิมพ์.
- _____. (2553). *ไข่มุกแห่งวิทยปัญญา*. กรุงเทพฯ: ศูนย์หนังสืออิสลาม.
- ประสาธ หลักศิลา. (2514). *สังคมวิทยา*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ก้าวหน้า.
- พิพัฒน์ ยอดพฤติการณ์. (2555). *CSR กับ SD เหมือนหรือต่างกัน*. สืบค้นเมื่อ 5 กันยายน 2555, พิษณุ สมpong. (2529). *สังคมวิทยาว่าด้วยการพัฒนา*. กรุงเทพฯ: กิ่งจันทร์การพิมพ์.
- จาก <http://www.bangkokbiznews.com/home/detail/business/ceo>.
- พระราชบัญญัติ คุ้มครองเด็ก. (2546). สืบค้นวันที่ 22 เมษายน 2559 สืบค้นจาก <http://www.rikisource.org>.

เพชรวิดี กาญจนโรจน์. (2553). *การสร้างกลยุทธ์ด้านความรับผิดชอบต่อสังคม (Corporate Social Responsibility: CSR) เพื่อสร้างภาพลักษณ์ที่ดีของบริษัทกรณีศึกษา บริษัท ไทยออยล์ จำกัด(มหาชน)*. การศึกษาค้นคว้าอิสระบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย, กรุงเทพฯ.

มณีวรรณ ฉัตรอุทัย. (2551). *แนวคิดและหลักการบริหารคนเพื่อผลงาน*. กรุงเทพฯ : หจก.วี.เจ.พรินต์ติ้ง.

มุสลิมเชียงใหม่. (2559). *บทความอิสลาม*. สืบค้นวันที่ 15 ธันวาคม 2559
<http://muslimchiangmail.net>.

มานพ วงศ์เยี่ยม. (2542). *ศาสนา คือ การตักเตือน*. กรุงเทพฯ: ส. วงศ์เยี่ยม.

มานี ชูไชย. (2532). *อิสลามธรรมนุญแห่งชีวิต*. กรุงเทพฯ: สมาคมญุมฮียะตุลอิสลาม.

มูลนิธิศรัทธาชนเพื่อการศึกษาและเด็กกำพร้า. (2554). *ระเบียบการบริหารมูลนิธิศรัทธาชนเพื่อการศึกษาและเด็กกำพร้า*. กรุงเทพฯ: มูลนิธิศรัทธาชนเพื่อการศึกษาและเด็กกำพร้า.

มูลนิธิศรัทธาชนเพื่อการศึกษาและเด็กกำพร้า. (2558). *ระเบียบการบริหารมูลนิธิศรัทธาชนเพื่อการศึกษาและเด็กกำพร้า*. กรุงเทพฯ: มูลนิธิศรัทธาชนเพื่อการศึกษาและเด็กกำพร้า.

มูลนิธิศรัทธาชนเพื่อการศึกษาและเด็กกำพร้า. (2540). *ระเบียบการบริหารมูลนิธิศรัทธาชนเพื่อการศึกษาและเด็กกำพร้า*. กรุงเทพฯ: มูลนิธิศรัทธาชนเพื่อการศึกษาและเด็กกำพร้า.

มูลนิธิศรัทธาชนเพื่อการศึกษาและเด็กกำพร้า. (2557). *บทความเด็กกำพร้า*. กรุงเทพฯ: สืบค้นวันที่ 6 มีนาคม 2559. <http://www.satthachon.or.th/th/>.

สมาคมนักเรียนเก่าอาหรับ. พระมหาคัมภีร์อัลกุรอานพร้อมคำแปลเป็นภาษาไทย. มะดีนะฮ์: ศูนย์กษัตริย์พะหัดเพื่อการพิมพ์อัลกุรอาน.

มีสลัน มาหะมะ. (2557). *สาธารณกุศลกับอิสลาม*. สืบค้นวันที่ 10 ธันวาคม 2558 จาก
<http://islammore.com/view/972>.

เรืองวิทย์ เกษสุวรรณ. (2557). *การพัฒนาองค์กร*. อุบลราชธานี: พิธการพิมพ์.

รพีพรรณ ฉัตรลิขิต. (2556). *CSR: กลยุทธ์การสร้างภาพลักษณ์ขององค์กรนักบริหาร*, 33(2), บทความ.

ระพีพรรณ มุหะหมัด. (2556). *อิสลามกับการพัฒนายั่งยืนกรณีศึกษาชุมชนมัลลียะตุลอิสลามคลองแสนแสบกรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, กรุงเทพฯ.

วัลลภา เฉลิมวงศาเวช. (2555). *ความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กรอุดมศึกษา Corporate Social Responsibility in Higher Education*. กรุงเทพฯ: สถาบันไทยพัฒน์ มหาวิทยาลัยศรีปทุม.

วรพงศ์ มหาโพธิ์. 2547. *การพัฒนาองค์กร*. ออนไลน์. สืบค้นจาก
http://www.siamhr.com:8080/hrproject/o_jsp.

ศาสนาอิสลาม. (2559). ใน *วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี*. สืบค้นเมื่อ 6 มีนาคม 2558
<https://th.wikipedia.org/wiki/ศาสนาอิสลาม>.

สถาบันไทยพัฒน์. (2555). *แนวทางการจัดทำรายงานแห่งความยั่งยืน. ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยมูลนิธิบูรณะชนบทแห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์*. กรุงเทพฯ: สถาบันไทยพัฒน์.

- สถาบันธุรกิจเพื่อสังคม. (2556). *ความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กร (CSR for Corporate Sustainability)*. กรุงเทพฯ: สถาบันพัฒนาธุรกิจอย่างยั่งยืน.
- สถาบันพัฒนาธุรกิจอย่างยั่งยืน. (2556). *ความรับผิดชอบต่อสังคมเพื่อความยั่งยืนขององค์กร*. กรุงเทพฯ: สถาบันพัฒนาธุรกิจอย่างยั่งยืน.
- สัญญา สัญญาวิวัฒน์. (2546). *ทฤษฎีและกลยุทธ์การพัฒนาสังคม*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานความร่วมมือเพื่อเผยแพร่และสอนอิสลาม.(2006). *หลักการอิสลาม อรรถ-รื้อบวะฮฺ*. ซาอุดีอาระเบีย: สำนักงานความร่วมมือเพื่อเผยแพร่และสอนอิสลาม.
- สุเทพ สุวีรางกูร . (2551). *ปัญหาสังคม Social problems*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์ จำกัด.
- สุดารัตน์ แผลมัจฉะ และจำลอง โพธิ์บุญหาร. (2553). ปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินงาน ความรับผิดชอบต่อสังคมของผู้ประกอบการอุตสาหกรรมต่อสังคมกลุ่มบริษัทอุเบะ (ประเทศไทย). *ร่วมพฤษ*, 28(2)
- สุพัตรา สุภาพ. (2546). *ปัญหาสังคม Social problems*. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- สุวิมล ตีรกานันท์. (2555). *ระเบียบวิธีการวิจัยทางสังคมศาสตร์ : แนวทางสู่การปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักบริหารยุทธศาสตร์กลุ่มจังหวัดชายแดนใต้. (2556). *ข้อมูลทั่วไปสำนักงานแผนพัฒนา*. ศาลากลาง จังหวัดสงขลา ชั้น 5: ซีดีไรค์คอปเปอร์เรชั่น จำกัด.
- สายทิพย์ โสรรัตน์. (2551). *หลักเกณฑ์ในการคัดเลือกทางสังคมเพื่อการดำเนินกิจกรรมด้านความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กรธุรกิจ*. วิทยานิพนธ์หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาการจัดการสำหรับการเป็นผู้ประกอบการ คณะบัณฑิตวิทยาลัยการจัดการและนวัตกรรม.
- สุภาวดี แก้วคำสน. (2557). *รูปแบบความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กรธุรกิจ : ช่องสาริกาโมเดล*. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สุพัตรา สุภาพ. (2522). *สังคมวิทยา*. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนา.
- สำนักพัฒนาสังคม. (2559). Creativevill GDO Trap. *ความไม่เท่าเทียมที่เกิดจากการพัฒนา*. สืบค้นวันที่ 10 มกราคม 2559. <http://www.Creativevill.com/p5270>.
- สถาบันเผยแพร่ข้อมูลอาลุลบัยต. (2554). *ความหมายอิสลาม ถาม-ตอบ*. สืบค้นวันที่ 10 มกราคม 2559. <http://www.islamquest.net/th/aechive/question/fa898>.
- อาภรณ์รัตน์ เลิศไพบรอต. (2554). *ความพึงพอใจของประชาชนต่อการบริการสาธารณะตามหลักสารานียธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองกรดจังหวัดนครสวรรค์*. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร, กรุงเทพฯ.
- อิบราเฮม ณรงค์รักษาเขต. (2548). *คุณธรรมและจรรยาธรรมในการแสดงความคิดเห็นที่ต่างกันในอิสลาม*. ปัตตานี.
- อุทมพร สุดสวาสต์. (2555). *รูปแบบและวิธีการสื่อสารด้านความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กรที่ปรากฏในนิตยสารสุดสัปดาห์*. วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- อามีน ยารอับดุลอาละมีน และรอมฎอน คล้ายเจริญ. (2556). *หนังสือเรียนทางไกลผ่าดาวเทียมกับโรงเรียนศรัทธาชน*. กรุงเทพฯ: สถานีโทรทัศน์ยาติมทีวี.

Prince of Songkla University
Pattani Campus
ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ที่ใช้การเก็บข้อมูลวิจัย

Prince of Songkhla University
Pattani Campus

แบบสอบถาม

เรื่อง การบริหารองค์กรเพื่อการพัฒนาสังคมของมูลนิธิศรัทธาชนเพื่อการศึกษาและเด็กกำพร้า
แบบสอบถามนี้เป็นส่วนหนึ่งของการทำวิทยานิพนธ์หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการพัฒนาสังคม

คำชี้แจง แบบสอบถามมีทั้งหมด 5 ส่วน

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

ส่วนที่ 2 ทดสอบความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการอิสลามทำความดีเพื่อสังคมและความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กร

ส่วนที่ 3 สอบถามเกี่ยวกับแนวคิดการบริหารองค์กรตามหลักการอิสลามที่ทำเพื่อสังคมขององค์กร

ส่วนที่ 4 มุมมองการบริหารองค์กรเพื่อสังคมตามหลักความรับผิดชอบต่อสังคม (CSR) และประเด็นปัญหาทางสังคม

ส่วนที่ 5 ข้อเสนอแนะ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน หน้าข้อความในช่องว่างตามความเป็นจริง

1. เพศ

1. ชาย

2. หญิง

2. อายุ

1. ไม่เกิน 25 ปี

2. 26 - 35 ปี

3. 36 - 45 ปี

4. 46 - 55 ปี

5. มากกว่า 55 ปีขึ้นไป

3. สถานภาพ

1. สถานภาพสมรส

2. สถานภาพโสด

3. สถานภาพหย่าร้าง

4. สถานภาพหม้าย

5. สถานภาพแยกกันอยู่

4. ศาสนา

1. อิสลาม

2. พุทธ

3. คริสต์

4. อื่นๆ ระบุ.....

5. ระดับการศึกษา(สามัญ)

.1 ไม่ได้ศึกษา

.2 ประถมศึกษา

.3 มัธยมตอนต้น

4. มัธยมตอนปลาย/ปวช

5. ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง/ปวส

6.ปริญญาตรี/เทียบเท่า

7. ปริญญาโท

8. ปริญญาเอก

6. ระดับการศึกษา (ศาสนา)
1. ศาสนาตอนต้น (อับดีดาอีย์)   2. ศาสนาตอนกลาง (มูตาวัซซิต)
3. ศาสนาตอนปลาย (ชานาวี)   4. ปริญญาตรีอิสลามศึกษา
7. อาชีพ
1. รับราชการ, รัฐวิสาหกิจ   2. เกษตรกร
3. รับจ้าง   4. พนักงานเอกชน
5. นักเรียน นิสิต นักศึกษา   6. ธุรกิจส่วนตัว
7. อื่นๆ ระบุ.....
8. ท่านเคยทำงานเพื่อสังคมหรือไม่
- 1 เคยทำ   2 ไม่เคยทำ

ส่วนที่ 2 ทดสอบความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการอิสลามทำความดีเพื่อสังคมและความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กร

คำชี้แจง ให้ท่านทำเครื่องหมาย ✓ หน้าข้อความแต่ละข้อตามสาระเนื้อหาที่ท่านคิดว่า ใช่ หรือ ไม่ใช่ หลังข้อความ

คำถามความรู้ความเข้าใจด้านหลักการอิสลาม	ถูก	ผิด
1. ความประเสริฐที่สุดของพฤติกรรมมนุษย์ตามกรอบที่อิสลามกำหนดการมีจริยธรรมที่ดี และการเชื่อมั่นในหลักการศรัทธาทั้ง 6 ประการ มีการปฏิบัติตามหลักการปฏิบัติทั้ง 5 ประการ และรวมถึงการปฏิบัติด้วยความบริสุทธิ์ใจด้วยความยินยอมและอดทน		
2. หลักคำสอนของศาสนาอิสลามแบ่งไว้ 3 หมวด หลักการศรัทธา หลักจริยธรรม หลักการปฏิบัติ		
3. ลักษณะของความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กรต้องคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวม และผู้ด้อยโอกาสทางสังคม		
4. ความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กรที่มีเป้าหมายเพื่อสังคมเป็นการกระทำที่มีผลดีและผลเสียคู่กันไป		
5. บุคลิกภาพที่มีส่วนทำให้เกิดความเชื่อถือศรัทธาและไว้วางใจ รู้จักดูแลตนเองในด้านการแต่งกาย		
6. การบริจาคเพื่อการกุศล (Corporate Philanthropy) เป็นการช่วยเหลือไปที่ประเด็นปัญหาทางสังคมโดยตรง ในรูปของการบริจาคเงินหรือวัสดุสิ่งของ		
7. การสร้างความร่วมมือระหว่างกลุ่มหรือเครือข่ายอื่นๆ ในการพัฒนาสังคม การตรวจตราดูแลมิให้กิจการเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องกับการล่วงละเมิดสิทธิมนุษยชน		

คำถามความรู้ความเข้าใจด้านหลักการอิสลาม	ถูก	ผิด
8. กิจกรรมเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสังคม (CSR) จึงเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับการคิด การพูด การกระทำ ซึ่งรวมถึงการวางแผน และการบริหารงานขององค์กรต่างๆ		
9. ความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมขององค์กรทั้งภาครัฐและเอกชนที่ ดำเนินกิจกรรมต่างๆภายใต้หลักคุณธรรมและการจัดการที่ดี เพื่อนำไปสู่ การพัฒนาที่ยั่งยืน		
10. CSR ย่อมาจากคำว่า Corporate Social Responsibility แปลเป็นไทย หมายถึง ความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กร		
11. ศาสนาอิสลามไม่ได้มีคำสอนการปลุกฝังด้านการช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์ที่อยู่ ร่วมกันบนโลกนี้		
12. บทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบต่อสังคม หมายถึง การที่บุคคลมีบทบาท หน้าที่และความรับผิดชอบต่อบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้องและอยู่รอบตัวในชีวิตของตน		
13. มูลนิธิศรัทธาชนเพื่อการศึกษาและเด็กกำพร้าเป็นองค์กร ที่มีการช่วยเหลือ เด็กกำพร้าและเผยแพร่วิชาการด้านศาสนา		
14. การมีส่วนร่วมเกี่ยวกับกิจกรรมที่ช่วยเหลือผู้อื่นเป็นสิ่งต้องห้ามสำหรับผู้ ที่นับถืออิสลาม		
15. การบริหารองค์กรเพื่อสังคมแบบอิสลามมุ่งเน้นแต่ผลกำไรเพียงอย่างเดียว		

ส่วนที่ 3 สอบถามเกี่ยวกับแนวคิดการบริหารองค์กรตามหลักการอิสลามที่ทำเพื่อสังคมขององค์กร คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างช่องใดช่องหนึ่งตรงกับความคิดเห็นของท่าน

ประเด็นคำถาม	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
1. กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบต่อสังคม มีความสำคัญต่อการช่วยเหลือสังคม					
2. ความรับผิดชอบต่อสังคม (CSR) และหลักการทำความดี แบบอิสลามมีผลต่อการพัฒนาสังคมในอนาคต					
3. รูปแบบการบริหารตามหลักศรัทธาอิสลามสู่ความสำเร็จ ของการดำเนินชีวิตประจำวัน					
4. หลักการทำความดีต่อเพื่อนมนุษย์และผู้อื่น สำคัญต่อ การอยู่ร่วมกันในสังคม					
5. หลักคำสอนอิสลามตระหนักถึงการดำเนินชีวิตอย่าง สงบสุข					

ประเด็นคำถาม	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
6. องค์กรตั้งเป้าหมายพัฒนาผู้ปฏิบัติงาน เน้นคุณธรรม จริยธรรมตามหลักคำสอนของศาสนาอิสลาม					
7. การช่วยเหลือเด็กกำพร้าขององค์กรตามหลักการตาม ท่านนบีมุฮัมมัด (ซล)					
8. ผู้บริหารต้องมีการจัดอบรม พนักงานที่เกี่ยวข้องให้มีความรู้ ความเข้าใจถึงกระบวนการแบบอิสลามภายใน					
9. คุณธรรม จริยธรรมที่ต้องพัฒนาปลูกฝังความมีวินัย ใฝ่รู้ ความซื่อสัตย์ ความรับผิดชอบ การตรงต่อเวลา ของผู้ปฏิบัติงาน					
10. องค์กรศาสนาอิสลามทำ เพื่อสังคมจะไม่คาดหวัง ค่าตอบแทนเป็นหลักสำคัญแต่จะเน้นความสุขทางใจ ที่สงบอย่างสันติ					

ส่วนที่ 4 มุมมองการบริหารองค์กรเพื่อสังคมตามหลักความรับผิดชอบต่อสังคม (CSR) และประเด็นปัญหาทางสังคม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างช่องใดช่องหนึ่งตรงกับความคิดเห็นของท่าน

ประเด็นคำถาม	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
1. ดำเนินกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม และการมีส่วนร่วมของประชาชนแต่ละระดับ					
2. สนับสนุนการสร้างเครือข่าย ความสัมพันธ์ ความร่วมมือเพื่อให้เกิดผลประโยชน์สูงสุดร่วมกัน					
3. การบริหารองค์กรตามกระบวนการไม่ส่งผลกระทบต่อพนักงาน ชุมชน สังคม					
4. สนับสนุนช่วยเหลือและเกื้อกูลแก่ชุมชนและคนในชุมชนเพื่อประโยชน์ร่วมกัน เช่น กิจกรรมอาสา เพื่อพัฒนาชุมชน					

ประเด็นคำถาม	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
5. การช่วยเหลือชุมชน/สังคมต้องมุ่งเน้นให้คนชุมชนสังคมช่วยเหลือตนเอง หรือพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน					
6. องค์กรที่มีการมุ่งเน้นถ่ายทอดความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ ความเชี่ยวชาญให้แก่ผู้ที่มีส่วนร่วมทางสังคมเข้าใจปัญหาสังคม					
7. การมุ่งสร้างความเข้าใจและข้อตกลงในการเจรจาที่เหมาะสมของผู้ด้อยโอกาส ผู้อ่อนทางสังคม อย่างจริงจัง					
8. การดำเนินกิจกรรมอาสาสมัครการกุศล เพราะต้องตระหนักถึงการเป็นพลเมืองที่ดีในสังคม					
9. หลีกเลี่ยงความขัดแย้งทางผลประโยชน์ทางสังคม และไม่ผิดกฎหมาย					
10. การบริจาคเพื่อการกุศลเป็นการช่วยเหลือสังคมในรูปแบบของการบริจาคเงินหรือวัตถุสิ่งของโดยตรง					
11. มุ่งเน้นปฏิบัติงานที่เสียสละประโยชน์ส่วนตนเพื่อประโยชน์ส่วนรวมขององค์กร					
12. ตระหนักถึงการสื่อสารของการทำงานด้วยความกระตือรือร้น					
13. มุ่งเน้นควบคุมขั้นตอนกระบวนการปฏิบัติงานตามหลักความรับผิดชอบต่อสังคมอย่างเป็นระบบ					
14. การบริหารองค์กรที่มีไม่ได้หวังผลกำไรเพียงอย่างเดียว					

ส่วนที่ 5 ข้อเสนอแนะ

1. ท่านมีความคิดเห็นต่อการบริหารองค์กรเพื่อสังคมของมูลนิธิศรัทธาชนเพื่อการศึกษาและเด็กกำพร้าเป็นตามหลักการอิสลาม.....
.....
2. ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรเกี่ยวกับองค์กรที่ช่วยเหลือสังคมและการบริหารองค์กรเพื่อสังคมทั้งภาครัฐและเอกชน หรือองค์กรอื่นๆ .....
.....
3. ข้อเสนอแนะของท่านที่มีต่อแนวทางการพัฒนาการบริหารองค์กรเพื่อสังคมของมูลนิธิศรัทธาชนเพื่อการศึกษาและเด็กกำพร้า รวมถึงท่านมีความคาดหวังจากองค์กรเพื่อสังคมอันจะเป็นประโยชน์ต่อสังคมอย่างไรบ้าง .....
.....

ขอความสันติจงมีแต่ท่าน

ขอบพระคุณท่านที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามในครั้งนี้ ทั้งนี้เพื่อนำข้อมูลไปใช้ในการพัฒนาการบริหารองค์กรเพื่อสังคมของมูลนิธิศรัทธาชนเพื่อการศึกษาและเด็กกำพร้าอย่างยั่งยืนต่อไป

Prince of Songkhro Pattani Campus

แนวคำถามสัมภาษณ์เชิงลึก

เรื่อง การบริหารองค์กรเพื่อการพัฒนาสังคมของมูลนิธิศรัทธาชนเพื่อการศึกษาและเด็กกำพร้า
(คำถามวิจัยเชิงคุณภาพสำหรับ ผู้บริหาร และคณะกรรมการมูลนิธิศรัทธาชนฯ)

ผู้ศึกษา นางสาวขอติยะ หมุดตะเหล็ก นักศึกษาหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการพัฒนาสังคม

อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นิเวศน์ อรุณเบิกฟ้า

ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์ .....

หน้าที่รับผิดชอบ .....

วันเดือนปี ที่สัมภาษณ์.....

เริ่มการสัมภาษณ์เวลา .....น .จบการสัมภาษณ์เวลา .....น.

ส่วนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับผู้สัมภาษณ์

1. กรุณาเล่าประวัติโดยย่อเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวในด้านต่อไปนี้
2. ประวัติการศึกษาด้านศาสนา
3. ประวัติการศึกษาด้านสามัญ
4. ประสบการณ์การทำงานเกี่ยวกับองค์กรเพื่อสังคมและร่วมปฏิบัติงาน.....ปี
ตำแหน่ง .....หน่วยงาน.....

ส่วนที่ 2 ประเด็นความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักการบริหารองค์กรของมูลนิธิศรัทธาชนเพื่อการศึกษา
และเด็กกำพร้า

1.	ท่านมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับคำว่า เด็กกำพร้าและการให้ความช่วยเหลือ เด็กกำพร้าในมุมมองของท่านอย่างไร	....
2.	ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรต่อนโยบาย การบริหารของมูลนิธิศรัทธาชน เพื่อการศึกษาและเด็กกำพร้า	....
3.	ท่านคิดว่าโครงการดำเนินกิจกรรม ตาม แผนปฏิบัติงานของมูลนิธิ ศรัทธาชนฯ เป็นอย่างไร	....
4.	รูปแบบ หน้าที่และบทบาทของ พนักงานในการปฏิบัติงานและ ความคิดเห็นต่างๆ ที่ท่านพบเห็น เป็นอย่างไร	....
5.	หลักสำคัญของการบริหารองค์กร เพื่อสังคมของมูลนิธิศรัทธาชนเพื่อ การศึกษาและเด็กกำพร้าเป็นอย่างไร	จุดเด่นเป็นอย่างไร .... จุดด้อยเป็นอย่างไร ....
6.	เป้าหมาย และ แนวทางการพัฒนา องค์กรในอนาคต ตามนโยบายและ เป้าหมายของมูลนิธิศรัทธาชนเพื่อ การศึกษาและเด็กกำพร้ามีอะไรบ้าง	ด้านวางนโยบายและเป้าหมาย .... ด้านการบริหารงานขององค์กร ....

ตอนที่ 4 ปัญหาและอุปสรรคของการบริหารองค์กรของมูลนิธิศรัทธาชนเพื่อการศึกษา และเด็กกำพร้า

ลำดับ	ปัญหาและอุปสรรค	สภาพปัญหา
1.	ปัญหาของการบริหารงานเกี่ยวกับเด็กกำพร้า	....
2.	ปัญหารายได้ของครอบครัวเด็กกำพร้าและผู้ด้อยโอกาสทางสังคม และการสร้างอาชีพกึ่งต้องการความช่วยเหลือ	....
3.	ปัญหาของผู้ปฏิบัติงาน/การสำรวจข้อมูลเด็กกำพร้า และความพร้อมขององค์กร	....
4.	ปัญหาการดำเนินงานร่วมกันระหว่างผู้มีส่วนเกี่ยวข้องและผู้ที่ต้องการความช่วยเหลือจากมูลนิธิศรัทธาชนฯ	....
5.	องค์กรเพื่อสังคมที่มีการบริหารจัดการตามหลักอิสลามมีความสอดคล้องแตกต่างกันในมุมมองของท่าน	....
6.	มุมมองของท่านเกี่ยวกับการดำเนินการองค์กรเพื่อสาธารณะประโยชน์ต่อสังคม และองค์กรการกุศลมีปัญหาและอุปสรรคเป็นอย่างไร	....

ท่านมีแนวทางในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างไร

1.	....
2.	....
3.	....
4.	....
5.	....
6.	....

ตอนที่ 5 ข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนาการบริหารองค์กรเพื่อสังคมของมุลินีศรีธาธาชนเพื่อการศึกษา
และเด็กกำพร้า และข้อเสนอแนะต่อการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ขององค์กรภายใต้หลักการ
อิสลามและความรับผิดชอบต่อสังคมอย่างยั่งยืนต่อไป

1.	ข้อเสนอแนะในเชิงปฏิบัติใน การช่วยเหลือ พี่นฟูเด็กกำพร้าและ ผู้อ่อนแอผู้ด้อยโอกาสทางสังคมตาม หลักการอิสลามขององค์กรเพื่อสังคม ตั้งแต่ระดับครอบครัว ชุมชน สังคม	<p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>
2.	ข้อเสนอแนะเชิงป้องกันปัญหาการถูก ทอดทิ้งของเด็กกำพร้า และปัญหา ทางสังคม ในสังคมมุสลิม	<p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>
3.	ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายเพื่อ พัฒนาการบริหารองค์กรตามหลัก อิสลามเพื่อสังคมของมุลินีศรีธาธาชน เพื่อการศึกษาและเด็กกำพร้า อย่างยั่งยืน	<p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>

ขอความสันติสุขจงมีแด่ท่านทั้งโลกนี้และโลกหน้า
ขอขอบพระคุณอย่างสูงที่ท่านให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี

แนวคำถามสัมภาษณ์เชิงลึก

เรื่อง การบริหารองค์กรเพื่อการพัฒนาสังคมของมูลนิธิศรัทธาชนเพื่อการศึกษาและเด็กกำพร้า
(คำถามวิจัยเชิงคุณภาพสำหรับผู้ปฏิบัติงานของมูลนิธิศรัทธาชนฯ)

ผู้ศึกษา นางสาวชอติยะ หมุดตะเหล็ก นักศึกษาหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการพัฒนาสังคม

อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นิเวศน์ อรุณเบิกฟ้า

ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์.....
หน้าที่รับผิดชอบ .....
วันเดือนปี ที่สัมภาษณ์.....
เริ่มการสัมภาษณ์เวลา .....น .จบการสัมภาษณ์เวลา .....น.

ส่วนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับผู้สัมภาษณ์

1. กรุณาเล่าประวัติโดยย่อเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวในด้านต่อไปนี้
2. ประวัติการศึกษาด้านศาสนา
3. ประวัติการศึกษาด้านสามัญ
4. ประสบการณ์การทำงานเกี่ยวกับองค์กรเพื่อสังคมและร่วมปฏิบัติงาน.....ปี
ตำแหน่ง .....หน่วยงาน.....

ส่วนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับระเบียบการบริหารองค์กรของมูลนิธิศรัทธาชนเพื่อการศึกษาและ
เด็กกำพร้าตามหลักการอิสลาม

1.	ท่านมีความรู้ความเข้าใจ ของการบริหารองค์กรตาม หลักการอิสลามอย่างไรบ้าง	....
2.	บทบาท หน้าที่ ขอบเขต การทำงานสำหรับผู้ปฏิบัติงาน ขององค์กรเป็นอย่างไร	....

3.	มุลนิธิศรืทธาชนเพื่อกการศึกษา และเด็กกำพร้ามีการบริหาร งาน / การทำงานเหมือนหรือ แตกต่างจากการบริหาร องค์กรอื่นอย่างไร	. ...
4.	อุปสรรคหรือปัญหาที่พบ สำหรับการทำงานขององค์กร ในมุมมองของท่าน	....
5.	มีกิจกรรมใดบ้างที่ท่านดูแล รับผิดชอบหรือมีส่วนเกี่ยวข้อง กับการช่วยเหลือสังคม ปัจจุบัน	....
6.	เพราะเหตุใดท่านจึงมาทำงาน ในมูลนิธิศรืทธาชนเพื่ การศึกษาและเด็กกำพร้า	....
7.	ในทัศนะของท่านการบริหาร องค์กรตามหลักอิสลามที่ผ่าน มาเป็นอย่างไร และท่านมี ความคาดหวังต่อมูลนิธิศรืทธา ชนฯ อย่งไรในอนาคต	....

ขอความสันติสุขจงมีแต่ท่านทั้งโลกนี้และโลกหน้า
 ขอขอบพระคุณอย่างสูงที่ท่านให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี

แนวคำถามสัมภาษณ์เชิงลึก

เรื่อง การบริหารองค์กรเพื่อการพัฒนาสังคมของมูลนิธิศรัทธาชนเพื่อการศึกษาและเด็กกำพร้า
(คำถามวิจัยเชิงคุณภาพสำหรับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องของมูลนิธิศรัทธาชนฯ)

ผู้ศึกษา นางสาวขอติยะ หมุดตะเหล็ก นักศึกษาหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการพัฒนาสังคม

อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นิเวศน์ อรุณเบิกฟ้า

ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์.....
หน้าที่รับผิดชอบ .....
วันเดือนปี ที่สัมภาษณ์.....
เริ่มการสัมภาษณ์เวลา .....น. จบการสัมภาษณ์เวลา.....น.

ส่วนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับผู้สัมภาษณ์

1. กรุณาเล่าประวัติโดยย่อเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวในด้านต่อไปนี้
2. ประวัติการศึกษาด้านศาสนา
3. ประวัติการศึกษาด้านสามัญ
4. ประสบการณ์การทำงานเกี่ยวกับองค์กรเพื่อสังคมและร่วมปฏิบัติงาน.....ปี
ตำแหน่ง .....หน่วยงาน .....

ส่วนที่ 2 ประเด็นความคิดเห็นเกี่ยวข้องกับผู้ได้รับการช่วยเหลือจากมูลนิธิศรัทธาชนเพื่อการศึกษาและเด็กกำพร้า

1.	ตามทัศนะของท่านโครงสร้างการบริหารงานด้านการบริหารจัดการและการช่วยเหลือด้านการศึกษาและกระบวนการเชื่อมโยงประสานงานของมูลนิธิศรัทธาชนฯ เป็นอย่างไร	....
2.	ท่านมีได้รับการช่วยเหลือจากมูลนิธิศรัทธาชนฯ อย่างไร	....

3.	ท่านมีความคิดเห็นต่อ การช่วยเหลือสังคมของมูลนิธิ ศรัทธาชนฯ อย่างไร	....
4.	ท่านมีความคิดเห็นต่อ การช่วยเหลือเด็กกำพร้า และ ผู้ด้อยโอกาสทางสังคมของ มูลนิธิศรัทธาชนฯ อย่างไร	....
5.	หลักสำคัญของการบริหารองค์กร เพื่อสังคมของมูลนิธิศรัทธาชน เพื่อการศึกษาและเด็กกำพร้า เป็นอย่างไร	จุดเด่นเป็นอย่างไร .... จุดด้อยเป็นอย่างไร ....
.6	ความคิดเห็นของท่านต่อแนวทาง การพัฒนาการบริหารองค์กรของ มูลนิธิศรัทธาชนฯ	ด้านวางนโยบายและเป้าหมาย .... ด้านการบริหารงานขององค์กร ....

ขอความสันติสุขจงมีแต่ท่านทั้งโลกนี้และโลกหน้า
ขอขอบพระคุณอย่างสูงที่ท่านให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี

แนวคำถามสัมภาษณ์เชิงลึก

เรื่อง การบริหารองค์กรเพื่อการพัฒนาสังคมของมูลนิธิศรัทธาชนเพื่อการศึกษาและเด็กกำพร้า
(คำถามวิจัยเชิงคุณภาพสำหรับ เด็กกำพร้าที่อยู่ในการดูแลของมูลนิธิศรัทธาชนฯ)

ผู้วิจัย นางสาวขอติยะ หมุดตะเหล็บ นักศึกษาหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการพัฒนาสังคม

อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นิเวศน์ อรุณเบิกฟ้า

ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์ .....
หน้าที่รับผิดชอบ .....
วันเดือนปี ที่สัมภาษณ์.....
เริ่มการสัมภาษณ์เวลา .....น .จบการสัมภาษณ์เวลา .....น.

ส่วนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับผู้สัมภาษณ์

1. กรุณาเล่าประวัติโดยย่อเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวในด้านต่อไปนี้
2. ประวัติการศึกษาสามัญ.....
3. ประวัติการศึกษาด้านศาสนา.....
4. ผู้ดูแลหลังจากที่เสียบิดา.....

ส่วนที่ 2 ประเด็นความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักการอิสลามเกี่ยวกับการบริหารองค์กรของมูลนิธิศรัทธาชน
เพื่อการศึกษาและเด็กกำพร้า

1.	ท่านมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ เด็กกำพร้าที่กำหนดตามหลักการ อิสลามอย่างไร	....
2.	มุมมองของท่านการบริหาร องค์กรตามหลักอิสลามยึดตาม แนวทางท่านศาสดาเป็นอย่างไร	....

.3	ท่านมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการเน้นทำดีต่อเพื่อนมนุษย์และช่วยเหลือสังคมอย่างไรบ้าง	....
3.	ทัศนคติของท่านเกี่ยวกับสภาพการช่วยเหลือเด็กกำพร้าในสังคมมุสลิมเป็นอย่างไร	....
.4	มูลนิธิศรัทธาชนฯ มีกระบวนการช่วยเหลือเด็กกำพร้าและการช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาสทางสังคมตามหลักการอย่างไร	....
.5	ปัจจุบันกระแสการช่วยเหลือสังคมและการบริหารองค์กรเพื่อสังคมตามหลักการอิสลามมีข้อแตกต่างกันอย่างไรตามทัศนะของท่าน	....
.6	ท่านคิดว่าสถาบันทางศาสนาควรมีบทบาทในการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม และการช่วยเหลือผู้อื่นอย่างไร	....
.7	ปัญหาและอุปสรรคของการบริหารองค์กรเพื่อสังคมของมูลนิธิศรัทธาชนฯเป็นอย่างไร	....
.8	ข้อเสนอแนะเชิงป้องกันปัญหาการถูกทอดทิ้งของเด็กกำพร้าและปัญหาทางสังคมในสังคมมุสลิม	....
.9	ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายเพื่อการพัฒนาการบริหารองค์กรตามหลักอิสลามเพื่อสังคมของมูลนิธิศรัทธาชนฯ	....

ภาคผนวก ข

กิจกรรมการดำเนินงานของมูลนิธิศรัทธาชนเพื่อการศึกษา
และเด็กกำพร้าและการเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษา

Prince of Songkhla University
Pattani Campus

ภาพที่ 4 การประชุมสรุปผลการปฏิบัติงานประจำปีของมูลนิธิศรัทธาชนเพื่อการศึกษาและเด็กกำพร้า

ภาพที่ 5 การประชุมเครือข่ายของมูลนิธิศรัทธาชนเพื่อการศึกษาและเด็กกำพร้า

ภาพที่ 6 กิจกรรมบรรยายธรรมสัญจรของมูลนิธิศรัทธาชนเพื่อการศึกษาและเด็กกำพร้า

ภาพที่ 7 การประชาสัมพันธ์โครงการผ่านรายการโทรทัศน์ยาติมทีวี
ของมูลนิธิศรัทธาชนเพื่อการศึกษาและเด็กกำพร้า

ภาพที่ 8 การส่งเสริมอาชีพให้แก่ครอบครัวเด็กกำพร้าของมูลนิธิศรัทธาชนเพื่อการศึกษา และเด็กกำพร้า

ภาพที่ 9 การส่งเสริมอาชีพให้แก่ครอบครัวเด็กกำพร้าของมูลนิธิศรัทธาชนเพื่อการศึกษา และเด็กกำพร้า

ภาพที่ 10 โครงการสายใยแห่งความอาทรการเยี่ยมบ้านครอบครัวเด็กกำพร้า
ของมูลนิธิศรัทธาชนเพื่อการศึกษาและเด็กกำพร้า

ภาพที่ 11 โครงการสายใยแห่งความอาทรการเยี่ยมบ้านครอบครัวเด็กกำพร้า
ของมูลนิธิศรัทธาชนเพื่อการศึกษาและเด็กกำพร้า

ภาพที่ 12 การมอบทุนการศึกษาของมูลนิธิศรัทธาชนเพื่อการศึกษาและเด็กกำพร้า

ภาพที่ 13 การมอบทุนการศึกษาของมูลนิธิศรัทธาชนเพื่อการศึกษาและเด็กกำพร้า

ภาพที่ 14 กิจกรรมอบรมค่ายฤดูร้อนของมูลนิธิศรัทธาชนเพื่อการศึกษาและเด็กกำพร้า

ภาพที่ 15 กิจกรรมอบรมค่ายฤดูร้อนของมูลนิธิศรัทธาชนเพื่อการศึกษาและเด็กกำพร้า

ภาพที่ 16 การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย

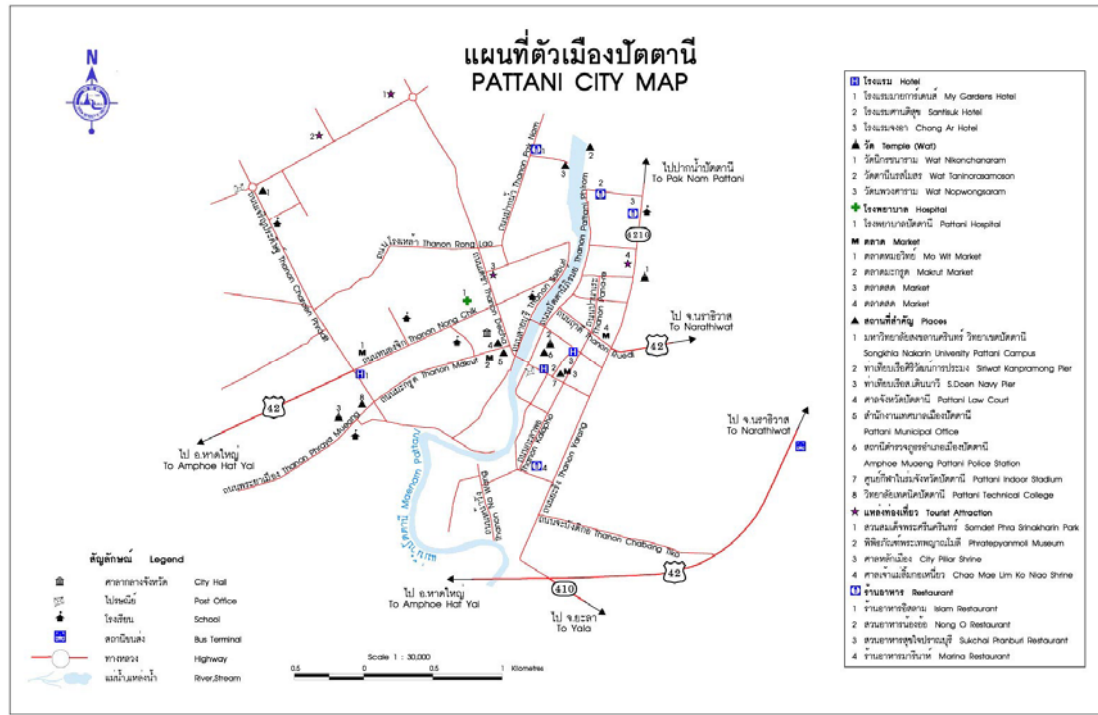
ภาพที่ 17 การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย

ภาคผนวก ค
แผนที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาในพื้นที่ อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี

Prince of Songkhla University
Pattani Campus

ภาพที่ 19 แผนที่อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี

Prince of Songkhro
Pattani Campus

ภาคผนวก ง
รายนามผู้ให้ข้อมูลในการวิจัย

Prince of Songkla University
Pattani Campus

รายนามผู้ให้ข้อมูลและสนับสนุนการวิจัย

1. ร.ต.อ .พรชัย ไวยศิลป์	ประธานคณะกรรมการมูลนิธิศรัทธาชนฯ
2. นายมนตรี สมานะวณิชย์	รองประธานกรรมการฝ่ายดูแลเด็กกำพร้า
3. นายอ้ออารีย์ เรืองปราชญ์	เลขานุการมูลนิธิศรัทธาชนฯ
4. นายदनเหล้าะ หมุดตะเหล็บ	นักวิชาการศาสนาอิสลาม
5. นายอะหมัด ก้อพิทักษ์	นักวิชาการศาสนาอิสลาม
6. นายเราะห์หมัด เรืองปราชญ์	หัวหน้าหน่วยบรรเทาทุกข์มูลนิธิศรัทธาชนฯ
7. นายอดุลย์ ปู่ทอง	ผู้อำนวยการสถานีโทรทัศน์ยาตีมทีวี
8. นายเอราวัต อับดุลฮามิ	ผู้ประสานงานเครือข่ายของมูลนิธิศรัทธาชนฯ
9. นายสุนทร แยมพราย	ประธานเครือข่ายเขตสวนหลวง บางกะปิ
10. นายนาอีม วงศ์เกษร	ผู้ปฏิบัติงานสถานีโทรทัศน์ยาตีมทีวี
11. นายเด่นพงษ์ มะลิวัลย์	อาสาสมัครองค์กรเพื่อสังคม
12. นางอามีนะ ชิตริลัย	ผู้ช่วยฝ่ายบุคคล
13. นางสาวอมรพรรณ วงศ์เพชร	นักสังคมสงเคราะห์
14. ก. (นามสมมติ)	เด็กกำพร้า
15. ข. (นามสมมติ)	เด็กกำพร้า
16. ค. (นามสมมติ)	เด็กกำพร้า

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ สกุล นางสาวชอติยะ หมุดตะเหล็ก
 รหัสประจำตัวนักศึกษา 5720220606
 วุฒิการศึกษา

วุฒิ	ชื่อสถาบัน	ปีที่สำเร็จ
รัฐศาสตรบัณฑิต	มหาวิทยาลัยปทุมธานี	2556

สถานที่ทำงานและตำแหน่ง

มูลนิธิศรัทธาชนเพื่อการศึกษาและเด็กกำพร้า เครือข่ายภาคใต้
 องค์กรสงเคราะห์เด็กบ้านบุญเต็ม จังหวัดยะลา ที่ปรึกษาคณะกรรมการบริหาร

การตีพิมพ์เผยแพร่ผลงาน

ชอติยะ หมุดตะเหล็ก. (2559). การบริหารองค์กรเพื่อสังคมของมูลนิธิศรัทธาชนเพื่อการศึกษาและเด็กกำพร้า. รายงานการประชุมวิชาการระดับชาติ 2559. วิทยาลัยสยามเทคโนโลยี.

Prince of Songkhro University
 Pattani Campus